

INDICATORS

Signs

[?] ⇒ differ based on forms

- people carrying - looked up
- hungry - women, selling
- eating from the floor - the girl
- violence, beating - big man as
- unhappy, sad girl - other exploiter
- exchange - begging child
- facial expression - exploit possibly
- cuts bars of cigarettes - from foreign
- head injuries - country
- mental disorders
- drug abuse
- taken away
- their passport

Forms

- child prostitution
- child begging
- forced labor

Root Causes

- girls as "sex objects"
- organ trafficking
- economic factors / \$
- dreams
- lack of knowledge & information
- no awareness in countries, government not doing enough
- prejudices, sort of certain nationalities/group

Push factors
in country/place of origin

Pull factors
demand in country of destination
migration laws

Effects

- work in inhuman conditions
- deception
- violation of human rights
- lives ruined
- ruined families & threats to families
- family members increase in organized crime
- corruption

Eğiticilerin Eğitimi

İnsan ticareti mağdurlarının tespiti, yönlendirilmesi ve mağdurlara verilecek yardıma dair Eğiticilerin Eğitimi müfredatı

Eğitcilerin Eğitimi

**Türkiye'deki İnsanTicareti Mağdurlarının Tespit ve Korunmasının
Geliştiriimesi (IPT)**

Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD)

2013

Yazarlar:

Markéta von Hagen, Cenevre

ICMPD Ekibi:

Jenny Andersson Pucher, Melita Gruevska-Graham, Gökçen Sert, Elisa Trossero

Not: Bu müfredatın içeriği, diğer eğitim kılavuzlarındaki mevcut bilgiler yazar, ICMPD veya insan ticaretiyle mücadelede yer alan temel paydaşlar tarafından geliştirilen araçlar kullanılarak derlenmiştir. Kullanılan tüm dokümanlar gerektiği şekilde dipnotlarda ve referans materyal kısmında belirtilmiştir.

Telif Hakkı:

Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD), 2013

Her hakkı mahfuzdur. Bu yayının hiç bir bölümü telif sahiplerinin izni alınmaksızın hiç bir şekilde veya hiç bir yolla fotokopi, kayıt veya herhangi başka bir saklama sistemi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz ve aktarılamaz.

International Centre for Migration Policy Development (ICMPD), 2013

Gonzagagasse 1, Kat 5

Viyana, Avusturya

A-1010

www.icmpd.org

Bu yayın, ABD Dışışleri Bakanlığı'nın S-SGTIP-11-GR-0023 sayılı fon ile sağladığı destekle basılmıştır. İfade edilen görüşler yazarlara aittir ve ABD Dışışleri Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

Tasarım: Serdar Südor

Baskı: Tarcan Matbaacılık

ISBN: 978-3-902880-19-2 TR

Kısaltmalar

AK	Avrupa Komisyonu
AB	Avrupa Birliği
EUROPOL	Avrupa Polis Ofisi
GİGEM	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
ICMPD	Uluslararası Göç Politikası Geliştirme Merkezi
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
INTERPOL	Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı
IOM	Uluslararası Göç Örgütü
İT	İnsan Ticareti
İTM	İnsan Ticareti Mağduru
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
UYM/UYS	Ulusal Yönlendirme Mekanizması/Sistemi
OHCHR	Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği
OSCE	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
PPT	Power Point Sunumu
SOP	Standart Operasyon Prosedürleri
SWOT	Güçlü Yönler/Zayıf Yönler/Fırsatlar/Tehditler
UAYM	Uluslararası Yönlendirme Mekanizması
BM	Birleşmiş Milletler
UNODC	Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi

İçindekiler

Kısaltmalar

İçindekiler

Giriş • 6

Kısım I: Eğiticilerin Eğitimi: Temel bilgiler • 8

I.I • Eğiticilerin Eğitimi müfredatı • 8

İnsan Ticaretine İlişkin Eğitimler • 8

Eğiticilerin Eğitimi müfredatının kullanımı • 8

Müfredatın yapısı • 9

I.II • Nasıl eğitim verilecek: arka plan • 11

Uzman, Eğitici ve Kolaylaştırıcı • 10

Eğiticinin/kolaylaştırıcının temel yetkinlikleri • 11

Yapılması ve yapılmaması gerekenler • 11

(Yetişkinler için) Öğrenme • 12

Öğrenme Nedir? • 12

Öğrenme faktörleri • 13

a. Bellek • 13

b. Motivasyon • 13

c. Öğrenme eğrisi • 14

I.III Nasıl eğitim verilecek: metodoloji ve araçlar • 16

Bir eğitim/çalışma oturumu planlayın: Nasıl yapılacak (örgütsel hususlar & içerik) • 16

Metodolojik araçlar • 16

İpuçları ve öneriler • 16

I.IV Eğitim için temel oluşturmak • 18

Kısım II: İnsan ticareti nedir?

I. İnsan ticaretine giriş • 18

II. İnsan ticaretinin kök nedenleri ve etkileri • 19

III. İnsan ticaretiyle mücadelenin kılavuz ilkeleri • 22

IV. İnsan ticaretinin uluslararası yasal çerçevesi ve tanımı • 25

V. İnsan Ticaretinin Tanımlanması - Vakalar • 28

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka I ve tanımın unsurları • 30

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka II ve tanımın unsurları • 30

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka III ve tanımın unsurları • 31

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka IV ve tanımın unsurları • 32

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka V ve tanımın unsurları • 32

VI. İnsan ticareti ve insan kaçakçılığı arasındaki fark • 38

Çıktı: İnsan ticareti veya insan kaçakçılığı – Doldurulması gereken tablo • 42

VII. İnsan ticareti ve insan kaçakçılığı vakaları ve insan ticareti süreci • 43

Çıktı: İnsan kaçakçılığı mı, yoksa insan ticareti mi? – Vaka 1 • 44

Çıktı: İnsan kaçakçılığı mı, yoksa insan ticareti mi? – Vaka 2 • 45

Kısım III. (Potansiyel) insan ticareti mağdurlarının tespiti ve yönlendirilmesi • 48

VIII. Muhtemel bir insan ticareti durumunun göstergeleri • 48

Çıktı: İşgücü istismarı ve cinsel istismar amacıyla insan ticaretine dair ILO göstergeleri • 51

VIII. Mağdur tespiti ve yönlendirme – kurumlar arası işbirliğinin ve standart operasyon prosedürlerinin (SOP) katma değeri • 57

Çıktı: Standart Operasyon Prosedürlerine Genel Bakış • 61

IX. Mağdurun tanımlanması ve yönlendirme – SWOT analizi • 66

Ek I: Eğitici / Kolaylaştırıcı için detaylı arka plan bilgisi

1. Tarihsel geçmiş • 68

2. Kök nedenler ve etkiler - itici ve çekici faktörler • 65

3. Uluslararası yasal çerçeve • 74

4. İnsan ticareti süreci • 75

5. Ulusal Yönlendirme Mekanizması • 77

Ek II: Terimce • 80

Ek III: Formlar • 83

Oturum planı (tam gün için şablon) • 83

Oturum planı (kısa oturum için şablon) • 84

Kontrol listesi: bir eğitim oturumu için kolaylaştırıcılık • 85

Ek IV: Referanslar, bağlantılar ve okunabilecek materyaller • 87

Giriş

Bu eğitim müfredatı, 'Türkiye'deki İnsan Ticareti Mağdurlarının Tespit ve Korunmasının Geliştirilmesi (IPT)' projesi çerçevesinde hazırlanmıştır. Söz konusu projenin amacı,, insan ticareti ile mücadele eden paydaşların insan ticareti mağdurlarının (ve olası mağdurların) tespiti ve korunması alanlarındaki kapasitelerinin daha etkin bir şekilde geliştirilmesi, bu alandaki işbirliğinin teşvik edilmesi ve Sivil Toplum Kuruluşlarının tespit sürecine sürekli olarak katılımlarının sağlanmasıdır. IPT projesinin hedefleri aşağıdaki gibidir:

- Hedef 1:** Yerel paydaşların mağdur tespiti ve yönlendirmesi konusunda mevcut kapasitelerini değerlendirmek üzere eylem odaklı bir araştırma raporu hazırlanması;
- Hedef 2:** İnsan ticareti ile mücadele konusunda çalışan paydaşların **insan ticareti mağdurlarının (ve olası mağdurların) etkin bir şekilde tespiti, yönlendirilmesi ve yardımı** konularında kapasitelerinin nasıl artırılacağına dair tavsiyelerin oluşturulması ve ileride Standard Operasyon Prosedürlerinin (SOP) geliştirilmesi için Rehber İlkelerin oluşturulması;
- Hedef 3:** İnsan ticaretiyle mücadele kanun tasarısı taslağının hazırlanması ile ilgili yapılacak olan çok-kurumlu çalışmayı takiben bir uzman toplantısının düzenlenmesi;
- Hedef 4:** Mağdur tespiti için geliştirilmiş mevcut eğitim materyallerinin uyarlanmasıyla özel bir müfredat hazırlanması ve tespit sürecine dahil olan kurumların temsilcilerinin Standart Uygulama Usulleri kavramı üzerine iki günlük çok-kurumlu bir eğitim programında eğitilmesi;
- Hedef 5:** Türkiye'deki yasal ve kurumsal insan ticaretiyle mücadele reformlarının diğer ülkelerden sağlanan uzman desteğiyle birlikte Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile uzman toplantısı yapılarak bilgi alışverişi ve iyi örnekler vasıtasıyla tartışılması.

Yukarıda bahsedilen spesifik hedeflerin yanı sıra projenin genel amacı doğrultusunda bu eğitim müfredatı, insan ticareti alanında eğitimler planlamak ve gerçekleştirmek üzere insan ticaretiyle mücadele eden ulusal paydaşları ve özellikle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGEM) içerisinde yeni kurulan İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Daire Başkanlığını insan ticareti alanında gerçekleştirecek olan eğitimleri planlamaları ve hayata geçirmeleri konusunda desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu eğitim müfredatı, insan ticareti alanında çalışan ilgili ulusal aktörlerin insan ticaretine ilişkin kapasitelerinin düzenli olarak geliştirilmesi açısından sürekliliğin sağlanması amacıyla eğitimlerin tekrar edilebilmesi için bir araçtır.

Kavramın başlangıç noktası, ulusal insan ticaretiyle mücadele eden aktörleri, insan hakları merkezli bir yaklaşım sergileyerek insan ticareti konusunda bilgilerini artırmak üzere meslektaşlarına eğitimler verebilecekleri tatbiki araçlarla donatmayı amaçlayan Eğiticilerin Eğitimi oturumudur. Ayrıca bu Eğiticilerin Eğitimi, insan ticaretine mağdurlarının tespit edilmesi ve yönlendirilmesi için Standart Operasyon Prosedürleri (SOP) temel kavramıyla ilgili olarak katılımcıları bilgilendirecektir. Eğiticilerin Eğitimi'nin ardından, katılımcıların insan ticaretine ilişkin bilgilerini artırmayı amaçlayan ve mağdurların tespit edilmesinde teori ve uygulama arasında bağlantı kurmaya çalışan eğitimler yer alacaktır. Bu eğitim; insan ticaretinin tanımı, insan ticareti ve insan kaçakçılığı arasındaki fark, insan ticaretinin şekilleri, yasal çerçeve, mağdurların belirlenmesi ve SOP'ların katma değeri gibi temel hususları kapsayan konuya genel bir girişi kapsamaktadır. ICMPD'nin yayınladığı 'Avrupa'da İnsan Ticareti Mağdurlarına Yönelik Uluslararası Yönlendirme Mekanizmasının Geliştirilmesine İlişkin Kılavuz İlkeler: UAYM-AB' isimli kılavuzda belirtildiği gibi genel SOP doğrultusunda ve bunlara dayanarak, tüm insan ticareti şekillerini kapsayan mağdur tespiti ve yönlendirilmesine odaklanılmıştır. Ayrıca, GİGEM, Dışişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Yabancılar ve Asayiş Daire Başkanlıkları ve ilgili STK'lar gibi Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadelesinde yer alan aktörler de eğitimde yer alan katılımcıları Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadelesinin yasal ve kurumsal çerçevesine ilişkin olarak ayrıntılı bilgileri de içerecek şekilde bilgilendirmeleri için davet edilmişlerdir.

Eğitim oturumları, çoklu disiplinli bir şekilde, potansiyel insan ticareti mağdurlarının nasıl tespit edileceği, yönlendirileceği ve bu kişilere nasıl yardımcı olunacağına odaklanarak, katılımcı bir yaklaşıma dayanan insan hakları standartlarına tamamen uyumlu işlevsel ve sürdürülebilir bir ulusal yönlendirme sisteminin nasıl kurulacağı konusunda ulusal paydaşlara rehberlik sağlayacaktır. Eğitim oturumları, ulusal SOP'un temel insan hakları ve uluslararası standartlar doğrultusunda detaylandırılması için mükemmel bir zemin sunacaktır. Eğitimlerin hedef grubu; insan ticareti konusunda daha önce eğitim almamış olan Türkiye'nin farklı bölgelerindeki tespit ve yönlendirme sürecine dahil olan insan ticaretiyle mücadelede yer alan resmi ve sivil paydaşlardır.

Kısım I: Eğiticilerin Eğitimi: temel bilgiler

I.1 Eğiticilerin Eğitimi müfredatı

Bu müfredatın hedefi:

- Kullanıcıların, insan ticaretiyle mücadele konusunda ve insan ticaretine maruz kalan potansiyel ve fiili kişilerin belirlenmesi ve yönlendirilmesi konusunda meslektaşlarının ve ilgili kurumların üyelerinin kapasite oluşturmalarını sağlamak.

İnsan Ticaretine İlişkin Eğitimler

IPT projesi çerçevesinde, Ankara, İstanbul ve Antalya'da üç eğitim oturumu gerçekleştirilmiştir. Bu Eğiticilerin Eğitimi müfredatı, Türkiye'de insan ticareti ile mücadele eden ulusal aktörler arasında öğrenmeyi sağlayan temel mesajları ve farklı uygulamaları ana hatlarıyla belirlerken benzer oturumlar yapılması için kılavuzluk etmekte, uygulanacak metodolojiyi ortaya koymaktadır.

Eğiticilerin Eğitimi müfredatının kullanımı

Eğiticilerin Eğitimi müfredatı, insan ticareti mağdurlarının başarılı bir şekilde tespit edilmesi ve yönlendirilmesi için çoklu disiplinli işbirliği etrafındaki ilgili konuların yanı sıra konunun kapsamının anlaşılmasına odaklanmaktadır ve insan ticaretine ilişkin herhangi bir eğitim veya çalışma oturumuna yönelik bir rehberdir. Bu müfredat, eğitim oturumu yapmaktan sorumlu olan ve tercihen, Eğiticilerin Eğitimi eğitimine katılmış olan kişilerce kullanılmalıdır.

Ancak, yapılacak olan eğitim ya da çalışma oturumlarının kapsamı büyük ölçüde belirlenen ihtiyaçlara ve dahil olan katılımcıların/paydaşların bilgi düzeyine bağlıdır.

İnsan Ticareti konusunda bilgileri ve kimlik belirleme, yönlendirme ve yardım konusundaki ilgili prosedürleri ileri sürmek için birkaç olasılık vardır. İhtiyaca ve seçilen konulara bağlı olarak, eğitim oturumunun söz konusu spesifik bağlama ve ihtiyaca uyarlanması gerekir.

Bu müfredat bir prototip değildir ve oturumların, eğitici/kolaylaştırıcı tarafından spesifik amaca ve eğitim ya da çalışma oturumun öğrenme hedefine uyarlanması gerekmektedir.

Oturumlar, her zaman için oturumun hedefine bağlı olarak ya büyük bir grup katılımcı ya da küçük bir grup katılımcı için yapılabilir. Belli bir kurumun ve örneğin, farklı dairelerinin ya da bölümünün rolü ve sorumluluğunun net kavrayışı aranırsa, bir kurum içindeki bir çalışma oturumu faydalı olabilir.

İnsan ticareti karşıtı başarılı tedbirler için, kurumlar arasındaki işbirliğine dayalı **çoklu disiplinli bir yaklaşım** gerekmektedir. Bu nedenle, ilgili farklı kurumların ve kuruluşların temsilcileri, eğitimlere ve/veya çalışma oturumlarına dahil edilmelidir.

Müfredatın yapısı

Müfredatın yapısı, içeriğe dayalı olarak bir dizi oturumu izlemektedir ve şu şekildedir:

Kısım I: Nasıl eğitim verilecek

İlk kısımda, eğitimin arka planı; eğiticinin, kolaylaştırıcının ya da uzmanın göz önünde bulundurması gereken şey açısından nasıl eğitim verileceği ve eğiticinin, kolaylaştırıcının ya da uzmanın katılımcılar arasında öğrenmeyi nasıl destekleyebileceği ve teşvik edebileceği konuları sunulmaktadır. Bu kısmın ikinci bölümü, eğitimde yardımcı olan araçları ve uygulanabilecek farklı metodolojileri içermektedir. Bu kısmı tamamlayan faydalı ipuçları ve püf noktaları ve yapılması ve yapılmaması gereken şeyler de sunulmuştur.

Kısım II: İnsan Ticareti Nedir?

Kısım II'de, hedefleri ile birlikte ilgili eğitim oturumları, metodolojiler, oturumda takip edilecek prosedür, temel mesajlar ve konuya ilişkin olarak eğitime yönelik destekleyici bilgiler ve katılımcılar için dinleyici kopyaları yer almaktadır. Şu oturumları kapsamaktadır: I. İnsan Ticaretine Giriş, II. İnsan Ticaretinin Kök Nedenleri; III. Uluslararası yasal çerçeve ve İnsan Ticaretinin tanımı; IV. İnsan Ticaretinin Tanımı – Vakalar; V. İnsan Ticareti ve İnsan Kaçakçılığı arasındaki fark; ve VI. İnsan Ticareti süreci ve İnsan Kaçakçılığı – Vakalar.

Kısım III: (Potansiyel) İnsan ticareti mağdurlarının belirlenmesi ve yönlendirilmesi

Kısım III, (potansiyel) insan ticareti mağdurlarının belirlenmesini ve yönlendirilmesini şu oturumlarda kapsamaktadır: I. Olası bir insan ticareti durumunun göstergeleri; II. Mağdurun belirlenmesi ve yönlendirilmesi – çoklu kurum işbirliği ve SOP; III. SOP'nin kılavuz ilkeleri; ve IV. Mağdurun belirlenmesi ve yönlendirilmesi – SWOT Analizi.

 Yukarıda belirtilen kısımlara ek olarak, eğitimler katılımcılara Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadelesine ilişkin bilgi verilmesini amaçlayan kısımlarla altkısımları da birleştirmelidir. Ulusal uzmanlar Türkiye'nin insan ticaretine ilişkin yasal ve kurumsal çerçevesini anlatmak için davet edilmelidir. Bunun ötesinde, Türkiye'deki mağdur tespiti ve yönlendirme süreci katılımcılarla tartışılmalı ve açıklanmalıdır. İnsan ticaretine ilişkin Ulusal yasalar, düzenlemeler ve raporlar için Ek IV'e bakınız: İlave okuma için Kaynaklar, bağlantılar ve materyaller.

Ekler

Ek I, eğitici için arka plan materyali olan bir kısımdır ve bu kısım şu altı konuya ilişkin daha detaylı bilgi sunmaktadır: 1. İnsan ticaretinin tarihsel arka planı; 2. Kök nedenler ve etkiler – İnsan Ticaretine yönelik çekici ve itici faktörler; 3. İnsan ticareti ile ilgili uluslararası yasal çerçeve; 4. İnsan ticareti süreci 5. Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları. *Ek II*, terimler sözlüğünü içermektedir ve *Ek III*'te de eğitici ya da kolaylaştırıcı için oturum planı ve eğitimlerin hazırlanmasına yönelik bir kontrol listesi gibi faydalı formlar sunulmaktadır. Müfredat, *Ek IV*'te yer alan bu eğitim müfredatında kullanılan materyallerin başvuru listesi ve ilave okuma için bağlantılar ve materyallerle sona ermektedir.

Kısımların ve oturumların sırası ve uygulanması vaka bazında değişiklik gösterebilir. Bu nedenle, bu kısımlar ve oturumlar daima mantıksal sırayı gözeterek esnek bir biçimde iletilebilir.

Her kısım, aynı yapıda sunulmuştur: **öğrenme hedeflerini**, gerektirdiği farklı adımlar ile birlikte uygulanacak **metodolojiyi** ve **temel mesajları** sunmaktadır. Bazen, kullanılacak olan metodolojiye karşı olarak farklı bir noktayı vurgulayan, zaman kazandıran ya da farklı bir metodoloji getiren ve kullanan alternatifler getirilmektedir.

Kolaylaştırıcı için notlar, oturumun sunulmasına yönelik önemli noktaları vurgulamaktadır ve eğitime yardımcı olması amaçlanmıştır.

Kolaylaştırıcıya yardım, içerik açısından yardım ve bilgi sağlamaktadır. Bazı kısımlarda, Ek I'de arka plan materyal kısmına açık bir gönderme yapılmaktadır.

Dinleyici kopyaları, katılımcılar için genel açıklama veya girdi sunan basılı çıktılardır.

Bu eğitim müfredatı, insan ticaretine ilişkin mevcut bilgilerin tümünü kapsamamaktadır. Bu nedenle, kolaylaştırıcı/eğitici soruları daha iyi cevaplayabilmek için başka materyaller araştırmalı ve okumalıdır.

Uygulamalar ve metodoloji

Her oturumun metodoloji kısmında uygulamalar bulunmaktadır. Bunlar esnektir ve bir başka oturumda da uygulanabilir. Eğitime/kolaylaştırıcıya yönelik farklı durumlara ve hedeflere adaptasyonu kolaylaştırmak için eğer mevcutsa ek seçenekler verilir. Bu müfredatta bir takım “işaretler” kullanılmıştır:

Ünlem işareti, göz ardı edilmemesi ya da unutulmaması gereken önemli hususlara dikkat çekmektedir.

Bu işaret, oturumun ne kadar süre gerektireceğini göstermektedir.

Bu işaret, insan ticaretinin (tahmini) mağdurları olarak küçüklere/çocuklara ilişkin özel dikkate işaret etmektedir.

I.II Nasıl eğitim verilecek: arka plan

Uzman, Eğitici ve Kolaylaştırıcı

Üç rol arasında farklılıklar bulunmaktadır ve eğitim ya da çalışma oturumunuzun amacı, bu amaca ulaşmak için hangi rolün (ya da hangi zamanda hangi rolün) gerektiğini belirleyecektir.

Uzman	Eğitici	Kolaylaştırıcı
Bilgi:		
<ul style="list-style-type: none">Bir konuda uzmandır.Bilgileri paylaşır, analiz ve bireysel kavrayış veya fikir sunar	<ul style="list-style-type: none">Konuyla ilgili iyi bilgi sahibi olması gerekir (hatta kimi zaman bir konuda uzman olması gerekir)Öğrenme süreci tasarlamada uzmandır	<ul style="list-style-type: none">Bir konuda derinlemesine bilgi sahibi olması gerekmezGrup süreçlerinde uzmandır
Beceriler		
<ul style="list-style-type: none">Sunum becerileri	<ul style="list-style-type: none">İletişim, sunum ve kolaylaştırma becerileriSosyal bireyKatılımcılar ve (temelde yatan) konulara yönelik yüksek düzeyde farkındalık	<ul style="list-style-type: none">İletişim ve kolaylaştırma becerileriSosyal bireyGrup süreçlerinde uzmanKatılımcılar ve (temelde yatan) konulara yönelik yüksek düzeyde farkındalık
Rol		
<ul style="list-style-type: none">İçerik, analiz vb. sunar – spesifik bilgiyi artırır	<ul style="list-style-type: none">Öğrenmeye yönelik (uygun) bir yapı ve metodoloji tasarlar ve sunarOrtak sonuçları görselleştirirGerekirse, girdi sunar	<ul style="list-style-type: none">Bir sürece yapı getirir ve hedeflerini/amaçlarını gerçekleştirmeleri için bir süreçte katılımcıları yönlendirir/yol gösterir (örneğin; bir strateji belirlemek)Ortak sonuçları görselleştirir

Eğitcinin/kolaylaştırıcının temel yetkinlikleri

İletişim bir anahtardır! Ne söylediğiniz ve nasıl söylediğiniz... İletişimin eşit oranda önemli parçalarıdır. Bu hususlar sunumlarda, eğitimlerde ve süreçlerin kolaylaştırılmasında önemlidir. Sunum/iletişim becerileri olmadan içerik kaybolacaktır.

Beden dili, bir kolaylaştırıcı, eğitici ve sunum yapan kişi olarak en önemli beceri olabilir. İletişim; **kelimeler**, **ses tonu** (kelimeleri söyleyiş biçimimiz) ve **beden dili** ile ilgilidir. Beden dili (sözsüz) bir iletişim aracıdır ve iletişimimizin etkililiğinin en önemli kısmını oluşturmaktadır.

Yapılması ve yapılmaması gerekenler

Yapılması gerekenler:

- Katılımcılarla etkileşim içindeyken ellerinizi, kollarınızı ve yüz ifadelerinizi (beden dili) kullanın.
- Dinleyiciler ve katılımcılarla irtibat kurun. Her katılımcıya en az bir defa hitap etmeye/bakmaya çalışın (ancak kültürlerarası bağlamlarda belli kültürel kuralları yıkmamaya dikkat edin).
- “Enerji düzeyini” gözlemleyin – ve eğer katılımcılar çok yorgun ya da sıkılmış ise müdahale edin. Oturumu daima ihtiyaçlara uyarlayın.
- İyi atmosfer oluşturun, katılımcıları rahat ettirin.
- Çalışma oturumunu veya eğitimini daima oturumun veya eğitimin ne hakkında olduğunu söyleyerek/oluşturarak açın, eğitimi verin ve neler yapıldığını özetleyerek toparlayın.
- Belli bir süre boyunca beraber olacaksınız bazı ortak kurallar belirleyin.
- Ne yapacağınızı belirleyin, yol gösterin. Aşağıda verilenler sunumlarda ve ayrıca eğitimlerde uygulanmaktadır:
 - Katılımcılara, onlara ne anlatacağınızı anlatın
 - Katılımcılara anlatın
 - Katılımcılara, onlara ne anlattığınızı anlatın.

Yapılmaması gerekenler:

- Çok fazla yürümeyin ve etrafta gezinmeyin
- Ellerinizi cebinize sokmayın; el-kol hareketleri kişilerin takip etmesine, anlamasına ve dahil olmasına yardım eder
- Çok fazla konuşmayın: duraklamanın farkında olun ve duraklamanın gücünü kullanın.

(Yetişkinler için) Öğrenme

Öğrenme Nedir?

Öğrenme; yeni bilgiler, beceriler ve tutum edinme ile ilgilidir. O halde edindiğimiz şeyler –bunu anlama süreci olarak düşünerek- değişikliklere dönüşmektedir. Bu değişiklikler ya **ne** (yapabildiğimiz) yaptığımız ile ya da bunu nasıl yaptığımızla ortaya çıkar. O andan itibaren bir şeyleri **kiminle** farklı yaptığımızı da değiştirebilir. Bir şeyler (yani bir şeyler) **yaparak** (yeni edindiğimiz) yetkinliğimizi derinleştiririz.

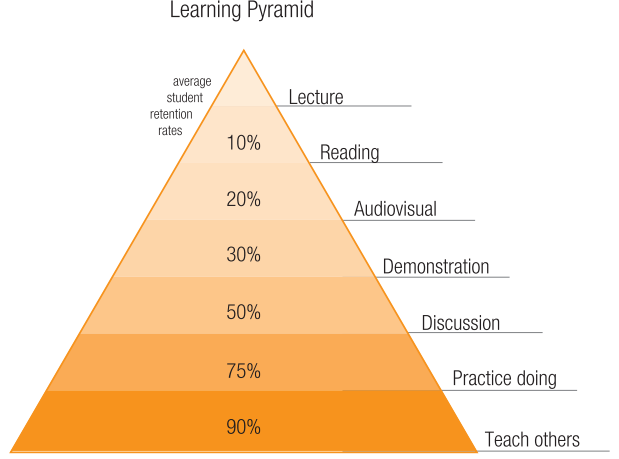
Öğrenme faktörleri

Öğrenme sürecimizi etkileyen bir takım **faktörler** vardır.

a. Bellek

Birini eğitiyorsak ya da birisiyle çalışıyorsak, aldıkları bilgileri kişilerin nasıl muhafaza ettikleri ve kavradıklarını fark etmek önemlidir. Bellek, ne kadarın bilgi, beceri ve tutumda fiili olarak değişikliğe dönüşeceği sürecinde oldukça önemli bir faktördür.

Grafikte de gösterildiği gibi, **sunum şekilleri ve farklı duylara hitap edilmesi** önemli bir rol oynamaktadır (Ders anlatma, Okuma, Görsel işitsel, Gösterme, Tartışma, Yaparak öğrenme, Diğerlerine öğretme)

Source: National Training Laboratories, Bethel, Maine

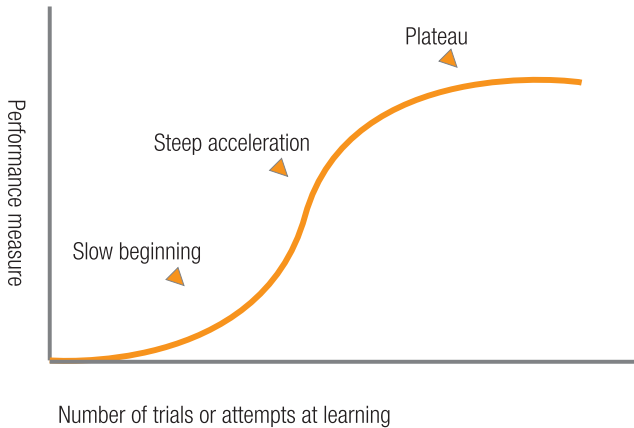
Öğrendiklerimizin büyük oranda bize nasıl sunulduğuna, hangi formatta sunulduğuna ve öğrenme şeklimize bağlı olduğunun fark edilmesinin eğitime yönelik temel sonuçları vardır. Bu, konu anlatımının etkin olmadığı anlamına gelmektedir.

Daima farklı yöntemlerin en iyi şekilde nasıl bütünleştirileceği üzerine düşünün ve kendilerinin yapması ve en iyi senaryoda da bunu diğerlerine öğretmeleri için katılımcıların konuları kendilerinin tartışmalarını sağlayın.

b. Motivasyon

Etkili öğrenme, motivasyondan etkilenir. Bu nedenle, öğrenme aktif, ilginç ve motive edici bir süreç olarak tasarlanmalıdır. Katılımcılar ve paydaşlar, kendileri ve süreç için neyin uygun olduğuna ortaklaşa karar verebilirlerse öğrenmeleri daha yoğun olacaktır ve daha ileri (uygulama) süreci için motivasyon oluşturacaktır.

c. Öğrenme eğrisi

Öğrenme süregelen bir süreçtir ve tekrarlar ve açıklamalarla derinleştirilen adımlarla gerçekleşir. Performans, girişimler veya tekrarlar ile ve zaman içerisinde artar ve başlangıçta daha yavaş olarak genellikle bir S-eğrisini takip eder (Bakınız şekil, kaynak: <http://www.intropsych.com/>). (x eksenini performans ölçümü, y eksenini öğrenme çalışmaları veya çabalarının sayısı, grafik: yavaş başlangıç, ivmelenme, plato)

Uygulamanın tekrarı ve derinleştirilmesiyle, dahil olan tüm paydaşların öğrenmesi artacaktır. Ancak, bu otomatik bir süreç değildir ve tekrar eden oturumlar, tartışmalar ve açıklamalar gerektirebilir.

I.III Nasıl eğitim verilecek: metodoloji ve araçlar

Bir eğitim/çalışma oturumu planlayın: Nasıl yapılacak (örgütsel hususlar & içerik)

Bir eğitimin ya da çalışma oturumlarının önceden planlanması gerekmektedir. Aşağıdaki adımları dikkate alınız:

- Amaçları planlayın – oturumun amacı nedir
- Kimlerin katıldığını belirleyin (amaca dayalı olarak)
- Yeri & zamanını belirleyin
- Bir gündem belirleyin
- Katılımcıları davet edin (örgütsel husus)
- Açık bir yapı, metodoloji için bir oturum planı hazırlayın (kolaylaştırıcının sorumluluğu)
- Öğrenme hedefleri formüle edin (katılımcılar, tamamlamaya ilişkin neler yapabilir).

Oturumunuzu/oturumlarınızı planlarken, ortalama dikkat aralığının 1,5 saat sürdüğünü ve daha fazla sürmediğini göz önünde bulundurun! Araları, buna göre programlayın.

Metodolojik araçlar

Farklı metodolojik araçların kullanımının sonuçlarınızı ve katılımcılarınızın öğrenme eğrilerini belirlediğinin farkında olun. Bu nedenle, oturumlar için uygun olan bir yöntemler birleşimi seçin ve planlayın. Bu müfredat size arasından seçim yapabileceğiniz bir dizi olanak sunmaktadır.

Yöntemleri çeşitlendirin, böylece katılımcılar sıkılmayacaktır. Yöntem; girdilerin (grup tartışmaları sırasında, katılımcıların doğru anlamadığını görürseniz sizin sağlayacağınız girdiler), grup çalışmasının, toplantı tartışmaları ve vakalar ve hatta canlandırma (rol) yapmanın iyi bir karışımı olmalıdır.

Bulguları ve tartışmaları daima görselleştirin (ve katılımcıların da görselleştirmesini sağlayın). Bir grubun, bir konuyu tartışırken çözüm bulmasını ya da ortak bir düşünce veya çözümü ifade etmesini/bulmasını ya da bazı bireylerin fikirlerini ortaya çıkarmasını isteyip istemediğiniz konusu etrafında da önemli düşünceler gelişmektedir. Örneğin; insanların, her şeyi bildiklerini varsaydıkları durumlarda canlandırma yapılması uygundur. Bir vaka, bir tartışmanın yapılandırılmasına ve spesifik konuların ortaya çıkarılmasına yardımcı olabilir.

Öğrenme sürecini desteklemek üzere uygulanacak bazı önemli metodolojiler ve araçlar aşağıdaki gibidir:

- Tartışmalar (herkesin hazır bulunduğu, moderatörle yürütülen tartışmalarda, genel tartışmalarda katılımcılara sorulan doğrudan sorular)
- Küçük gruplar (2-4 kişiden oluşan küçük, hızlı tartışma grupları)
- Ortak tartışmaların dokümantasyonu (örneğin; projektör ile, beyaz tahtada veya bilgisayarda – bu durumda kolaylaştırıcıdan vb. başka birinin yazıyor olması gerekir.)
- Beyin fırtınası (grup olarak veya genel olarak)
- Görsel-işitsel araçlar – kısa filmler vb.
- Grup çalışması (diğerlerinden bilgi alarak)
- Vaka çalışmaları
- Canlandırma / Simülasyon
- Renkli kartlar. Bunların kullanılması, bireylerin bir gruptan bağımsız olarak kendi fikirlerini ifade etmelerini kolaylaştırabilir. Ayrıca, belli temaların ve konuların görselleştirilmesine ve bir araya getirilmesine de yardım edebilir.)
- Sunumlar / girdiler
- Zihin haritaları
- Senaryo geliştirme

Ne zaman bir metot kullanırsanız ya da katılımcılarınız spesifik bir şey yapmasını isterseniz, ne yapmalarını istediğiniz konusunda açık olun. Yapmaları gerekenleri, tartışmaları gerekeni yazın ya da vakaların vb. tanımlamalarını dağıtın.

İpuçları ve öneriler

▪ Materyal kullanımı.

Bulabildiğiniz tüm materyalleri kullanın, beyaz tahtalar, mantar panolar vb. de kullanılabilir ancak sildiğinizde çalışmanızı kaybetmemek için fotoğrafını çekin. Fotoğraf çekerseniz, beyaz tahta ya da tahtaları numaralandırın. Genel anlamda: yaratıcı olun, önünüzde sınır yok!

▪ Oturma düzeni.

Kurumlar arası kişilerin çalışmalarını ve ortak çıkar konularını vb. tartışmalarını sağlamaya çalışıyorsanız bu kişileri, karışık oturtmanız gerekir çünkü insanlar, birlikte çalıştıkları veya iyi tanıyor oldukları kişilerin yanına oturma eğilimindedirler. Amacınıza bağlı olarak, katılımcılara oturdukları yerleri değiştirmelerini söyleyin. Aynı şey, yalnızca kadınlar ve erkekler birlikte oturduklarında da geçerlidir, bu durumda bu kişilerden de mümkün olduğunca eşit şekilde oturmalarını isteyin.

▪ Katılımcıların gruplara ayrılması.

İnsanlar zaten karışık oturuyorlarsa, yalnızca bölümlere ayırın. Başından beri aynı insanlarla olacakları için bu kişileri tekrar karışık oturtmanız gerekirse, 1-x'den (ihtiyacınız olan grupların sayısı) itibaren yüksek sesle saymalarını sağlayın. Her bir grup için köşeler ya da yerler belirleyin.

▪ Ne hakkında konuştuğunuzu bilin.

Bir kolaylaştırıcı olarak, bir süreç ya da çalışma oturumunu kolaylaştırsanız bile kolaylaştırdığınız konuya aşina olmanız gerekir. Soru sorulursa, bu soruları cevaplamamız veya emin olmadıkları konuları netleştirme hususunda katılımcıları yönlendirmemiz gerekecektir.

 Her bir oturumu buna göre sonlandırın (bu durum, müfredatta her oturumun sonunda yansıtılmamıştır çünkü oturumun bağımsız olarak mı kullanıldığında yoksa bir dizi şeklinde çokça mı kullanıldığına bağlıdır.) Bir oturumun ya da eğitimin sonlandırılması, tartışılan şeylerin özetlenmesi demektir.

I.IV Eğitim için temel oluşturmak

Özellikle de grup çalışması, tartışmalar vb. ile etkileşimli eğitim yapacaksanız her eğitim için iyi bir başlangıç gerekir. Bu nedenle, iyi bir atmosfer ve açık ve güvenilir bir çalışma ortamı oluşturulması oldukça önemlidir.

Bunu gerçekleştirmek üzere bazı unsurlar şunları kapsamaktadır:

- **Eğitici ve katılımcıların karşılanması ve sunumu**

Kendiniz ya da örneğin katılımcıları davet eden kurumdan yetkili birisi tarafından yapılacak kısa bir karşılama planlayın. Bazı basit bilgiler sunarak kendinizi takdim edin (İsim, konum, çalışma alanı, uzmanlık vb.).

Gruba bağlı olarak, kendilerini kısaca tanıtmalarını ya da kendilerini yanındaki kişiyi tanıtmalarını ve bu kişinin de kendisini tanıtan kişiyi tanıtmalarını (eğer bir günden uzun sürecek bir eğitimse böylesi daha uygundur çünkü kişilerin birbirini tanımaları gerekebilir) isteyin.

- **Gündemin gözden geçirilmesi**

Eğitim oturumunun ya da günün/günlerin planlanan yapısını bir beyaz tahta üzerinde gösterin ve bunu katılımcılara sunun. Onların da aynı fikirde olup olmadıklarını sorun.

- **Katılımcıların beklentileri**

Katılımcılara, beklentilerini sorun. Bunu, ortaya çıkıp beklentilerini söylemelerini isteyerek genel olarak yapabilirsiniz. Ancak, beklentilerini yazmaları için katılımcılara kart vererseniz bu onlara daha fazla düşünecek vakit verir ve grubun önünde söylemeleri gerekmeyeceği için siz de katılımcıların gerçek düşüncelerini daha iyi öğrenebilirsiniz. Katılımcılara bağlı olarak, katılımcılardan gelmelerini ve bu yazdıklarını panoya ya da duvara asmalarını isteyebilirsiniz ya da kendiniz bu yazılanları toplayabilirsiniz ve bunları asarken yüksek sesle okuyup bir araya getirebilirsiniz.

Bu durum, beklentiler sizin hazırladığınız şeyle uyuşmadığında, başka bir uzmanlık alanı dahilinde olduğunda ya da mevcut zaman dilimi içerisinde dahil edilemeyeceğinde sizin de durumu netleştirmenize yardımcı olur. Ancak, katılımcıların temel odak noktasını anlayabileceksiniz ve eğer mümkünse ve gerekliyse programınızı buna uyarlayabileceksiniz.

- **Kurallar**

Bir beyaz tahta hazırlayın ve katılımcılardan, cep telefonlarının sessize alınması, konuşmanın bölünmemesi vb. gibi herkesin saygı gösterilmesini isteyeceği kurallar önermelerini isteyin ya da kuralları önceden siz geliştirin ve katılımcılara sunun. Katılımcıların bu kurallara katkılarını isteyin.

Kısım II: İnsan Ticareti Nedir?

I. İnsan ticaretine giriş

Konu: İnsan Ticareti – konuyu açmak

Öğrenme hedefleri:

- Katılımcılar, herkesi etkileyebilecek olan insan ticareti ile ilgili duyarlılaştırılmaktadır.

10-15 dakika

Metodoloji: Video ve tartışma.

Gerekli materyaller: Video, bilgisayar, ekran, ses, beyaz tahta kağıdı, tahta kalemi

Prosedür:

1. BM GIFT (İnsan Ticaretine Karşı Küresel Girişim) tarafından hazırlanan video spotu, Emma Thompson – Mağdurların sesi. Bu adresteki videoyu Youtube internet sitesinden izlettirin: <http://www.youtube.com/watch?v=3-EYIY287LI>.
2. İzledikleri şeyle ilgili olarak katılımcılardan duygularını ve gözlemlerini belirtmelerini isteyin. Spotun insan ticareti ile ilgili olarak ne anlattığını, bunun yalnızca bir kişi, bir hikaye, bir tür mü olduğunu sorun. Ne duyduklarını sorun.
3. Katılımcıların cevaplarını, beyaz tahtaya yazın.

Temel mesajlar:

- İnsan ticareti, bir bireye karşı işlenen bir suçtur ve herkesin başına gelebilir.

Kolaylaştırıcı için notlar:

- Materyallerinizi önceden hazırlayın (örneğin; video ya da internet bağlantısı ve ses).
- Katılımcıların fikirlerini ve izlenimlerini paylaşabilecekleri bir ortam hazırlayın.
- Ek I, arka plan materyalleri, Kısım 1'i okuyun.

II. İnsan ticaretinin kök nedenleri ve etkileri

Konu: İnsan ticaretinin kök nedenleri ve etkileri.

Öğrenme hedefleri:

- Katılımcılar, itici ve çekici faktörler de dahil olmak üzere insan ticaretinin kök nedenlerini ve olası etkilerini tespit etmişlerdir ve bunları söyleyebilirler.

15-30 dakika (seçilen metodolojiye bağlıdır)

Metodoloji: Doldurulan kartlara dayalı genel tartışma

Gerekli materyaller: Ambalaj kâğıdı veya yapışkanlı kâğıt tahtası kâğıdı, mantar pano (bir duvar üzerinde de yapabilirsiniz ve kartları yapıştırmak için yapışkan bant), renkli kartlar ve tahta kalemi.

Prosedür:

1. Hazırlanma: Kökleri (kök nedenler) olan, kısa gövdeli (üzerinde insan ticareti olan bir kart yerleştirin) ve dalları (etkiler) olan bir ağacı boyayın. İki farklı renkli kartı köklere ve dallara yerleştirin ve bu alana bir tane yerleştirin.
2. İnsan ticaretinin bizim toplumlarımızda gerçekleştiğini ve toplum ve birey üzerindeki etkilerinin yanı sıra genellikle temelde yatan nedenler ve temel sebepleri olduğunu ana hatlarıyla belirterek konuya giriş yapın.
3. Nedenler ve etkiler için iki farklı renkteki kartları katılımcılara dağıtın.
4. Katılımcılardan, yanlarındaki kişi veya kişilerle bir araya gelmelerini ve nedenler ve etkiler önermelerini isteyin.
5. Bu kartları toplayın ve panoya asın ya da katılımcılardan bunları ağaca asmalarını isteyin.
6. Kartları gözden geçirirken, dahil edilen itici ve çekici faktörler olduğunu vurgulayın (Bakınız arka plan materyali, Ek 1'de Kısım 2) ve bu faktörleri ayırın.
7. Eksik olan faktörler varsa ekleyin.

Çeşitleme:

8. Süreyi kısaltmak için kendiniz bir ağaç ya da matris geliştirin ve katılımcılardan eklemeler yapmalarını isteyin. Bu durum, oturumları 15 dakikaya indirecektir.

Temel mesajlar:

- İnsan ticaretinin kök nedenleri, hem kaynak ülkedeki hem de varış ülkesindeki çekici ve itici faktörlere dayalıdır.

- Karmaşık nedenlerin, hem kaynak ülkede hem de varış ülkesindeki ekonomik fırsatlar ve göç kanunları da dahil olmak üzere hem kaynak ülkede hem de varış ülkesinde daha geniş politika çerçevesiyle üzerinde durulması gerekmektedir.
- İnsan ticareti genellikle bir göç konusundan kaynaklanmaktadır; ancak insan ticaretine yalnızca göç vakası olarak muamele edilemez. Mağdurun korunması ve mağdura yardım da dahil olmak üzere bir suç olarak ele alınacaktır.

Kolaylaştırıcı için notlar:

- Bu uygulama esnasında süre tuttuğunuzdan emin olun!

Kolaylaştırıcı yardımı:

(Özellikle itici ve çekici faktörlerle ilgili daha fazla bilgi için Ek I: Arka plan, Kısım 2.)

Kök nedenler

İnsan ticareti arz ve talep ilkelerini esas alan yüksek karlı bir ekonomik suçtur ve hem kaynak hem de varış ülkelerinde çok sayıda “itici ve çekici faktörün” istismarına dayalıdır.

- **Kaynak ülkelerde:** insanları kelimenin tam anlamıyla ana vatanlarını terk etmek zorunda bırakan çok sayıda koşul vardır. Bunlar yoksulluk, eğitimsizlik, kayıtlı istihdam fırsatlarının olmaması, toplumsal cinsiyet ayrımı, aile içi şiddet, aile problemleri, iç çatışma veya askeri çatışmalar, geçişin ülkeler üzerindeki etkisi, fırsat eksikliği veya alternatif olmayışı, yasal göç fırsatlarının bulunmayışı;
- **Varış ülkelerinde:** cazip yaşam koşulları ve hizmete yönelik talep daha iyi yaşam arayışı ile insanların ana vatanlarından ayrılmasına neden olmaktadır. İş ve kazanç beklentisi, varış ülkelerinde daha iyi hizmetlere ve yararlara erişim, daha iyi sosyal konum, Batı toplumlarının parlak yüzü, kaynak ülkede kalan ailesini destekleme beklentisi bu nedenler arasında sayılabilir.

Kaynak ülkeleri ve varış ülkelerine ilişkin olarak:

- Kısıtlayıcı yasal göç ve işgücü fırsatları, yolsuzluk;
- Varış ülkelerinde, göçmenlerin yaşadıkları sorunlardan bihaber olunması;
- Göçmenler varış ülkelerindeki haklarını genellikle bilmemektedirler ve devlet yetkililerine karşı olan korkuları da göçmenleri suistimal ve sömürüye karşı kırılgan hale getirmektedir;
- İnsan ticareti yapan kişilerin, bu “arz-talep” durumundan faydalanarak büyük miktarda kar elde etme olasılıkları.

İnsan ticaretinin, çoğunlukla göç ile ilgili bir konu olarak düşünülmesine ve insan ticaretinin temel sebeplerinin de belli bir oranda göçün temel sebeplerine karşılık

gelmesine rağmen insan ticareti sadece bir göç sorunu olarak ele alınmamalı ancak ciddi bir suç olarak düşünölmelidir. Dahası, insan ticareti sadece sınır aşan bir olgu değildir, ölkö sınırları içinde de gerçekleşmektedir. Kaynak ölkede daha az gelişmiş bir bölgeden / ilden daha gelişmiş bir bölgeye giderek daha iyi fırsatlar arayanlar mevcuttur.

Etkileri

İnsan ticaretinin etkilerinin hem bireysel hem de toplumsal düzeyde düşünölməsi gerekir. Mağdurlar bu durumdan kurtarılsalar bile yaşamlarının geri kalanı boyunca mücadele edecekleri çok ağır psikolojik travmalar yaşar. Vakaların çoğu kurtarıldıktan sonra da toplumun damgalaması ile başbaşa kalır. Organize insan ticareti bir devlette veya bir ölkede yerleştikten sonra hızla büyümeye ve etkilenen ölkelerin istikrarı için ciddi risk teşkil etmeye başlar. Başlıca etkileri arasında mevcut seks ve işgücü piyasalarında finansal çıkarları tehlikeye giren örgütlü suç grupları arasında şiddetin artması, para aklamanın tırmanması nedeniyle ekonomik istikrarsızlık, demografik istikrarsızlık, kamu sektöründe yolsuzlukların artması vardır.

III. İnsan ticaretine karşı mücadelenin kılavuz ilkeleri

Konu: İnsan ticaretine karşı kapsamlı bir mücadelenin tasarımı ve uygulaması için ilkeler kavramsal çerçeveyi oluşturmaktadır.

Öğrenme amacı/amaçları:

- Katılımcılar/paydaşlar insan ticaretine karşı mücadeleye hangi ilkelerin yön verdiğini bilmektedirler ve her bir yönlendirici ilkenin anlamını ve önemini anlamışlardır.

20-30 dakika

Metodoloji: İlkeleri küçük gruplar halinde hızla tartışın (tartışma grubu)

Gerekli materyal: Üzerinde ilkelerin yazılı olduğu kartlar (hazırlanmıştır, bkz. çıktıda yer alan ilkeler. Çıktıdan sadece kendiniz yararlanabilir ya da çıktısını alıp daha sonra katılımcılara birer nüsha verebilirsiniz).

Prosedür:

1. Altı küçük grup oluşturun.
2. Her bir gruba üzerinde bir yönlendirici ilkenin bulunduğu bir kart verin (bkz. çıktı).
3. Grupların verilen ilkeye dair neler tartışması gerektiğini beyaz tahtaya yazın. Örneğin:
 - Size verilen ilke insan ticaretiyle mücadele yanıtının tasarlanması için ne ifade ediyor?
 - Bu ilke neden önemlidir? (ilkenin uygulanması durumunda farklı/ileri yardım veya yanıt tipine dair örnekler veriniz).
4. Soruları tartışmaları için katılımcılara 5 dakika süre verin.
5. Her bir grubun kendilerine verilen ilke etrafında geliştirdikleri düşünceleri geri kalan katılımcılara açıklamasına izin verin (azami 2-3 dakika). Grupların değindikleri bu noktaları beyaz tahta üzerine kaydedin.
6. Önemli noktalar eksik kaldıysa ekleyin (veya ayrıca katılımcılara sağlayacağınız çıktıya dayalı olarak bir yanlış yorumlama mevcut ise, bu yanlış yorumu düzeltin).

Çeşitleme:

Katılımcılara çıktıyı sağlayın ve kendi gruplarına atanan ilke hakkında bu çıktıya dayalı olarak başka gruplara sunum gerçekleştirmelerine izin verin.

Kilit mesaj/mesajlar:

- Yönlendirici ilkeler insan ticaretine karşı her tür mücadele ve tedbirler için geçerlidir ve bunların başarılı bir şekilde uygulanmalarına yön verirler.
- İnsan ticaretiyle mücadele kapsamında görev alan herkes bu ilkelerin gerçekleştirilmesinden sorumludur.

Kolaylaştırıcı için notlar

- Görevleri, prosedürü ve zaman çerçevesini açık bir şekilde katılımcılara açıklayın.
- Tüm katılımcılar katılmışlar ve kendilerini ifade etmişler midir? Süreç içinde özel olarak ilgilenmeniz/sürece entegre etmeniz gereken bir katılımcı var mıydı?
- Katılımcıların tamamının bu oturumun kilit mesajlarını anlamalarını sağlayın.

Çıktı: İnsan ticareti mücadelesinin kılavuz ilkeleri

İnsan ticaretiyle mücadele aşağıda belirtilen yönlendirici ilkelere dayalı olmalı ve bu ilkeler dikkate alınarak geliştirilmelidir:

• İnsan Haklarına Dayalı Yaklaşım

Yerel, bölgesel, ulusal tüm insan ticaretiyle mücadele eylemlerinde insan ticaretine maruz kalması muhtemel kişilerin insan haklarının desteklenmesi ve korunması için, uluslararası insan hakları esas alınmalıdır. Bu nedenle, resmi aktörlerin ve (yasaların uygulanmasından sorumlu kurumlar, yargı, sosyal ilişkiler görevlileri gibi) bu konuda görevli herkesin, her kişinin sahip olduğu ve şartsız şekilde yararlanma hakkı bulunan tüm sivil, kültürel, ekonomik, siyasi ve sosyal haklara saygılı olmak, onları korumak, yerine getirmek ve desteklemek ödevi bulunmaktadır. Sağlanan hizmetin yardımı alan kişinin haklarına tam olarak saygılı olması ve bu hakları desteklemesini sağlamak üzere, bu yaklaşım insan ticaretiyle mücadele alanında faaliyetler yürüten devlet mekanizmasının dışındaki aktörler (örneğin, HDK'lar, sivil toplum örgütleri ve dernekler, uluslararası örgütler) tarafından da eşit şekilde benimsenmelidir. İnsan haklarına dayalı bir yaklaşım bireyin haklarını insan ticaretiyle mücadele faaliyetlerinin ve politikasının merkezine yerleştirir ve aşağıda belirtilenleri gözetir:

- Uluslararası insan hakları standartlarının gözlenmesi;
- Ayrımcılık yapmama ilkesine saygılı olunması;
- Standartların belirlenmesi ve hesap verilebilirlik;
- İnsan kaçakçılığına maruz kalan kişilerin bu hakların öznesi ve sahibi olarak tanınmaları;
- İnsan ticaretine maruz kalan kişiler dâhil ilgili tüm aktörlerin insan ticaretiyle mücadele stratejilerini ve politikalarını geliştirme süreçlerine tam olarak katılmalarının sağlanması ve bunlarla istişare yapılması;
- İnsan ticaretine karşı geliştirilecek politikalar ve hizmetlerde toplumsal cinsiyet, yaş ve kültüre özel perspektifin benimsenmesi.

İnsan hakları diğer insanlar için olduğu kadar çocuklar için de geçerlidir. Devletler özellikle insan ticaretine maruz kalan çocuklara öncelikle çocuk muamelesi yapacaklar ve en önemlisi esas olarak 1989 tarihli BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde yer verilen temel çocuk haklarına tam olarak riayet edeceklerdir. Özellikle, çocuğun çıkarları, ayrımcılık yapılmaması, yaşam hakkı, hayatta kalma, gelişme ve katılımından oluşan temel ilkeler özellikle geçerli ilkelere aittir.

• Hükümetin Konuyu Sahiplenmesi

İnsan ticaretiyle mücadelede gösterilecek ulusal karşılığın tasarımından ve uygulanmasından bütünüyle hükümet sorumludur ve bu süreçte tüm unsurlarıyla yer alır. Bunun sonucu olarak, yerel, bölgesel ve merkezi idare aktörleri insan ticaretinin önlenmesine ve mücadele edilmesine ve insan ticaretine mağdurlarına destek sağlanmasına yönelik faaliyetlerde yer almışlardır ve yerel, bölgesel ve ulusal yönlendirme mekanizmalarında ya da eşdeğer insan ticaretiyle mücadele koordinasyon yapılarında aktif bir şekilde yer almalıdırlar ve devlet yapısının dışındaki aktörlerle ortaklaşa geliştirilen ve benimsenen standart operasyon prosedürlerine (SOP) göre düzenli olarak ve zamanlı şekilde işbirliği sergilemelidirler. İdeal olarak, hükümetin süreci sahiplenici yaklaşımı SOP'ların resmi olarak kabul edilmesiyle sonuçlanmalıdır.

• **Sivil Toplumun Katılımı**

İlgili STK'lar, devlet yapısının dışında kalan kuruluşlar ve dernekler genellikle insan ticaretiyle mücadele çalışmalarına aktif katkı sağlayan aktörlerdir. Bunlar tespit, kısa veya uzun süreli yardım sağlama, sosyal içirme, destek olarak gönüllü olarak iade ve ceza ve hukuk dava süreçlerinde insan ticaretine mağdurlarının desteklenmesi bakımından hizmet sağlayıcılar olarak önemli bir rol üstlenirler. Bu aktörler insan ticaretiyle mücadele stratejilerinin ve politikalarının tasarımı ve uygulanmasında rol almak suretiyle karar alma sürecine dâhil olmalıdırlar. Sivil toplum kuruluşları insan ticareti mağdurlarının yetkili makamlarla işbirliği sergilemek isteyip istemediklerine bakmaksızın, bu kişilere yardım etmekte serbest olmalıdırlar. Fonlara erişim olanağı yardım alan insan ticaretine maruz kalan kişi ve yasaları uygulamakla görevli kurumlar arasındaki işbirliğine bağlı olmamalıdır. Sivil toplum kuruluşları yerel, bölgesel, ulusal yönlendirme mekanizmasının veya eşdeğer insan ticaretiyle mücadele koordinasyon yapısının bir parçası olmalı ve devletin içindeki aktörlerle ortaklaşa geliştirilen ve benimsenen standart operasyon prosedürlerine (SOP) göre düzenli olarak ve zamanlı şekilde işbirliği sergilemelidirler.

• **Disiplinler ve Sektörler Arası Yaklaşım**

Belirli bilgi birikimi ve deneyime sahip devlet içindeki ve dışındaki farklı aktörler insan ticareti mağdurlarına sağlanan insan ticaretiyle mücadeleye yönelik hizmetlerin tasarımı ve uygulanmasında sistematik şekilde yer almalıdırlar. Ortak çalışmaların gerçekleştirilmesi için, kararlaştırılan yardım prosedürlerine ve yardım kalite standartlarına göre sorumluluklar ve görevler tanımlanmalıdır.

• **Çocuğun çıkarları**

Bunlar, insan ticaretine maruz kalmış olmaları muhtemel çocuklarla ilgili tüm eylemlerde öncelikle göz önünde bulundurulması gereken hususlardır. Çocuğun çıkarlarının değerlendirilmesi her çocuğun içinde bulunduğu özel şartlara dayalı şekilde yapılmalı ve bu kapsamda çocuğun ailevi durumu, kaynak ülkedeki durumu, çocukların sahip oldukları özel hassasiyetler, çocuğun güvenliği ve maruz kaldıkları riskler ve korunma gereksinimleri, varış ülkesindeki entegrasyon düzeyleri, ruhi ve fiziksel sağlık durumları ve eğitim ve sosyoekonomik şartlar dikkate alınmalıdır. Göz önünde bulundurulması gereken bu hususlar çocuğun milliyeti ve etnik, kültürel ve dilsel arka planı bağlamında ele alınmalıdır. Çocuğun çıkarlarının değerlendirilmesi ilgili aktörlerin katılımıyla gerçekleştirilecek disiplinler arası bir çalışma olmalı ve çocuklarla çalışan uzmanlar ve bilirkişiler tarafından gerçekleştirilmelidir.

• **Şeffaflık ve hesap verilebilirlik**

Yönlendirme mekanizmaları insan ticaretine maruz kalan kişilerin tespit ve yardım süreçlerinde maruz kaldıkları şahsi ve insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak suçlamalarda bulunabilmeleri ve bu ihlallerin telafisini talep edebilmeleri için bu kişilere etkili bir şekilde yararlanabilecekleri şikâyet prosedürleri sağlamalıdır.

(Kaynak: ICMPD 2010: SAYM Rehberi)

IV. İnsan Ticaretinin tanımı ve uluslararası yasal çerçeve

Konu: İnsan Ticaretinin tanımı ve uluslararası yasal çerçevesi.

Öğrenme hedefleri:

- Katılımcılar, insan ticaretine ilişkin uluslararası yasal çerçeveden haberdardır.
- Katılımcılar, insan ticareti tanımındaki üç unsurunu bilmektedirler ve bu unsurları vakalara uygulayabilirler.

15-20 dakika

Metodoloji: Vakalara ilişkin sunum ve tartışma.

Gerekli materyaller: Bilgisayar, ekran, ilgili yasal çerçeveye dair PPT sunumu, beyaz tahta için kâğıt, tahta kalemi.

1. Katılımcılara, insan ticaretini tanımlayan yasal çerçeveyi, örneğin bu çerçevenin nerede tanımlandığını bilip bilmediklerini sorun. Bu, uluslararası ya da ulusal çerçeve olabilir. Bunları, beyaz tahtaya yazın. İnsan ticaretinin ulusal veya uluslararası düzeyde nerede tanımlandığını iki, üç veya dört kişilik gruplarda tartışmalarını isteyebilirsiniz. Onlara beş dakika tanıyarak genel oturumda bu konuda konuşmalarını isteyebilirsiniz. Söylediklerini de beyaz tahtada kaydedebilirsiniz.
2. Hazırlanmış sunumunuzu kullanarak ilgili uluslararası yasal çerçeveye genel bakışı tamamlayın (ilgili ulusal ve uluslararası yasal çerçevenin kısa özeti, Kolaylaştırıcıya yardım ve Ek Kısım 3'e daha fazla bilgi ve bağlantılar için bakınız).
3. İnsan ticaretinin önlenmesi ve mücadele ve mağdurların korunması hakkında AB Direktifi ve Palermo Protokolü'ndeki tanımı sunun ve üzerinden geçin. Eylemler, Yollar ve Amaçlar Tablosu'nu paylaşın. Üç unsurun da insan ticaretinin oluşması için mevcut olması gerektiğini açıkça belirtin ve vurgulayın. Direktif'deki tanımın Palermo Protokolü'nü esas aldığını açıklayın ancak insan ticaretinin kapsamını daha genişlettiğini ve ek istismar çeşitlerini içerdiğini de hatırlatın.
4. *Ekleme veya çeşitleme:* Eğer katılımcılar ulusal yasal çerçeveyi ve insan ticaretinin tanımını biliyorsa ulusal ve uluslararası insan ticareti tanımlarının farklılıkları hakkında bir tartışmaya yönlendirebilirsiniz.

Temel mesajlar:

- Eğer üç unsur da; eylemler, yollar ve amaçlar mevcut ise, bir vaka insan ticareti olarak nitelendirilir.
- Ulusal yasal çerçevelerde uyarlanan tanımların çoğu Palermo Protokolü tanımını takip etmektedir.

İnsan ticareti vakalarının tespitinde rıza hayati önem taşır. Tüm insan ticareti vakaları ilk rıza olmadan gerçekleşen vakalar değildir ancak insan ticareti geçerli rıza olmaksızın gerçekleştirir (İnsan ticareti tanımının b fıkrasında anlatıldığı şekilde).

Kolaylaştırıcı için notlar:

- İnsan ticaretinin uluslararası yasal çerçevesine ilişkin bir yenilemeye ihtiyaç duymanız halinde Ek I, Kısım 3'te yer alan arka plan materyaline başvurunuz.
- İnsanları dahil etmeye çalışın çünkü tanımların anlaşılması genellikle zordur. Grubun mevcut bilgi düzeyini dengeleyin. Bazı kişiler örneğin yasa metinleri hakkında çok fazla bilgiye sahipse onların bilgi ve girdilerinden yararlanın ancak diğerlerinin de katılımına, sorularını ve endişelerini dile getirmelerine izin verin.

Kolaylaştırıcı yardımı:

Palermo Protokolü'nde yer alan insan ticaretinin tanımı:

- (a) "İnsan ticareti", kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir;
- (b) İnsan ticaretinin (a) bendinde belirtilen yöntemlerden herhangi biriyle yapılmış olması halinde, mağdurun bu istismara razı olup olmaması durumu değiştirmeyecektir;
- (c) Bu maddenin (a) bendinde öngörülen yöntemlerden herhangi birini içermese bile, çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması "insan ticareti" olarak kabul edilecektir;
- (d) On sekiz yaşının altındaki herkes "çocuk" kabul edilecektir." (Madde 3)

2011 AB Direktifi

1. Üye Devletler, aşağıdaki kasıtlı fiillerin cezalandırılması için gerekli önlemleri alacaklardır.
2. Kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İ
3. Kişinin çaresizliği, gerçek veya kabul edilebilir bir alternatifi olmadığı durumlarda söz konusu tacize teslim olması anlamına gelmektedir.
4. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, dilendirme dahil zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir.
5. İnsan ticaretinin (1) paragrafta belirtilen yöntemlerden herhangi biriyle yapılmış olması halinde, mağdurun kastedilen veya gerçekleşen bu istismara razı olup olmaması durumu değiştirmeyecektir.
6. Bu maddenin (1) paragrafında öngörülen araç fiillerden herhangi birini içermese bile, (1) paragrafta söz edilen eylemin bir çocuğa yönelik olması durumu "insan ticareti" olarak nitelendirilecek ve buna göre cezalandırılacaktır;
7. Bu Direktif çerçevesinde yaşı 18'den küçük olan herkes "çocuk" olarak nitelendirilecektir.

EYLEM (Ne)

Kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması

AB Direktifi'nden ek: bu kişiler üzerindeki kontrolün başkasına devredilmesi, alış veriş

YOLLAR (Nasıl)

Kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla

AMAÇ (Neden)

Başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içeren istismar. Diğer istismar türleri.

AB Direktifi'nden ek: Dilendirme, suç faaliyetlerinin istismarı, yasa dışı evlat edinme veya zorla evlendirme

İNSAN
TİCARETİ

V. İnsan Ticaretinin Tanımı - Vakalar

Konu: Tanıma dayalı olarak insan ticareti vakalarının belirlenmesi (Kısım III ile ilişkili olarak).

Öğrenme hedefleri:

- Katılımcılar, bir insan ticareti vakasını tespit edebilir ve unsurları analiz edebilirler ve fark edebilirler.

45-60 dakika (grup ve vaka sayısına dayalı olarak = sunum süresi)

Metodoloji: Vakalar üzerinden grup çalışmaları.

Gerekli materyaller: PPT veya beyaz tahtada insan ticareti süreci, basılı vakalar, gruplar için beyaz tahta kâğıdı, tahta kalemi.

Prosedür:

1. İnsan ticareti sürecini katılımcılara anlatın (PPT veya beyaz tahta kullanarak, Kolaylaştırıcı yardımı ve Ek, Kısım 4'e bakınız).
2. Katılımcılardan gruplar oluşturmalarını isteyin (sayı, katılımcı sayısına bağlıdır. Eğer küçük bir grupsa, tek kişinin de bir vaka üzerinde çalışmasını isteyebilirsiniz ancak bir grupta 5 kişiden fazla kişi olmamalıdır).
3. Vakaları, gruplar arasında dağıtın.
4. Görevlerini, kâğıt tahtasına yazın ve grupları çalışmaları için yerlerine gönderin. Görevlerini tamamlamaları için 10-15 dakika süre verin:
 - Vakayı dikkatlice okuyun.
 - Üç unsur, yani **Eylemleri, Yolları (Araç fiilleri), Amaçları** vaka boyunca tespit edin ve bunları beyaz tahtaya yazın.
 - Analizinize dayalı olarak, vakanın bir insan ticareti vakası olup olmadığını ve/veya ne tür bir insan ticareti/istismar olduğunu tespit edin (örneğin; cinsel istismar, işgücü istismarı, hizmetkarlık, x amacına yönelik olarak çocuk ticareti vb.)
 - Grubunuzda bir sunucu belirleyin.
 - Bulgularınızı gruba sunun (her grup için 5'er dakika)
5. Grupların sunumlarını dinleyin. Bunun için süre tutun.
6. Herhangi bir yanlış yorumlamayı açıklığa kavuşturun ve yeterli ve gerekli olduğu durumlarda ilgili bilgileri ve açıklamaları ekleyin.

Temel mesajlar:

- Mağdurla ilk temasta unsurların derhal farkedilmesinin mümkün olmadığını bilmeliyiz.

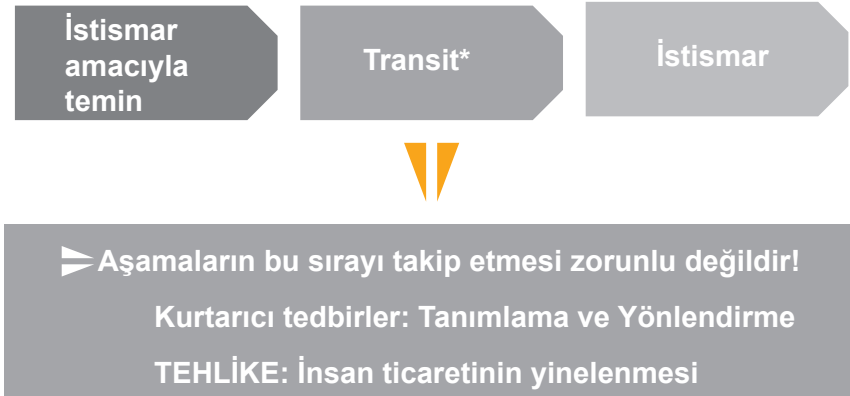
- İnsan ticareti bir suç eyleminden ziyade bir suç süreci olarak anlaşılmalıdır. Bir vaka, yalnızca üç unsurun da mevcut olduğu durumda insan ticareti olarak nitelendirilir. Ancak bu da her zaman kesin olan ve kolayca belirlenen bir konu değildir. Gerçek yaşamda mağdura süreçte ne nasıl oldu sorularına dair yeterli bilgi toplamak ve soruşturma yapmak gereklidir.
- Bir vakada istismar ve insan ticaretinin karışımı olabilir ancak bir işgücü istismarı vakası otomatik olarak insan ticareti vakası olarak nitelendirilmez.
- Eğer vakada bir küçük (18 yaşından küçük) varsa, araç fiil olmasa dahi bu vaka bir çocuk ticareti vakasıdır.

Kolaylaştırıcı için notlar:

- Tanımın ve üç unsurun hepsinin tüm katılımcılar açısından net olmasını sağlayın!
- Vakaların analizindeki herhangi bir belirsizliği ya da yanlış yorumlamayı düzeltin!

Kolaylaştırıcı yardımı: İnsan ticareti vakalarının analizi

Kolaylaştırıcının yardımı:

*Kullanılan örnek transit ve taşımayı içermektedir fakat bu insan ticaretinin oluşması için gerekli bir unsur değildir.

Adobe yardımıyla bu resmi bir PPT sunumunda kullanın.

İnsan ticareti en iyi şekilde, tipik olarak üç aşamanın belirgin olduğu bir süreç olarak tanımlanabilir: **istismar amacıyla temin, transit ve istismar**. Bu süreçlerin her biri özel araçlar ve stratejiler vasıtasıyla ortaya konabilir.

Bu aşamalar birbiriyle örtüşebilir ve pek çok kez yinelenebilir.

Bir mağdur tespit edilip, kurtarılıp, yönlendirildiğinde yeniden mağdur olma tehlikesi mevcuttur ve ilgili kurumlar, hizmet sunanlar bundan kaçınılması için ellerinden geleni yapmalıdırlar. Bunun için arkaşaların hatta akrabaların bile kimi zaman tacir rolü oynayabildiğini unutmamak gerekir, tacir kadın veya erkek olabilir.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka I

Krasimir Doğu Avrupa’da yaşar ve 10 yaşındadır. Ebeveynleri, iki ağabeyi, bir kız kardeşi ve büyük anne ve büyük babasıyla birlikte yaşar. Babası Nikolay işsiz ve alkoliktir. Annesi hastadır ve ayrıca çalışmamaktadır. Krasimir’in ağabeyleri de işsizdir. Aile sürekli para sıkıntısı çekmektedir ve babaları Krasimir ve kardeşlerini düzenli olarak dövmektedir.

Bir gün Nikolay’ın asker arkadaşı Iliya çıka gelir. Iliya Batı Avrupa’daki başkentlerin birinde dilendirmek üzere Krasimir’i kendisine “kiralayacak” olursa (*Eylem, tedarik; dilendirme ve istismar amaçlı*), Nikolay’a ayda 150€ ödemeye söz verir. Iliya, Krasimir’in konaklama ve barınma masraflarını karşılayacağına ve ona göz kulak olacağına söz verir. Nikolay kabul eder.

Bir hafta sonra Krasimir’i götürmek üzere Iliya gelir ve babasına nakit olarak 100€ verir. (*Iliya: eylem tedarik ve araç fiil ödeme yapmak, babanın ödeme alması*). Panelvanın içinde Krasimir ile birlikte üç oğlan çocuğu daha vardır. Önce, pasaportları almak üzere pasaport idaresinde dururlar. Pasaportlarıyla birlikte sınırı geçerler (*Eylem, taşıma*) ancak sınır polisleri Iliya’yı durdurmaz, sadece gülümseyerek O’na el sallarlar. Ertesi sabah beşi de gidecekleri yere varırlar. Iliya onları, üç oğlanın aynı odada, Iliya’nın ise ayrı bir odada kalacakları bir daireye götürür (*Eylem, barındırma*). Iliya oğlanların her birine pasaportlarının birer kopyasını verir ve asıllarını elinde tutar (*Araç fiil, güç istismarı*). Ertesi sabah “çalışmaya başlarlar”. Her gün farklı bir yerde dilenmeye giderler; Iliya nereye gidileceğini onlara söylemekte ve onlara eşlik etmektedir. Çocuklar her gün sabah 9’dan akşam 6’ya kadar dilenmek zorundadır ve daha sonra eve dönerler. Günde 40€’dan az kazanırlarsa Iliya’dan dayak yerler (*Araç fiil, tehdit, güç kullanımı ve zorlama, amaç, istismar ve zorla çocuk çalıştırma*). Iliya onlara yeterince yiyecek vermektedir ve cinsel istismar durumu söz konusu değildir.

Krasimir’in ailesine telefon etmesine izin verilmez ve ne süreyle orada kalması gerektiğini bilmemektedir. Iliya onlara, polis tarafından yakalanacak olurlarsa polise, turist olduklarını ve babalarını beklediklerini söylemelerini söyler. Iliya polise herhangi bir bilgi vermeleri halinde tüm ailelerine zarar vermekle tehdit eder (*Araç fiil: tehdit*). (Kaynak: UNODC 2009: 16f)

Bu bir çocuk ticareti vakasıdır. Krasimir 10 yaşındadır. Üç unsur da mevcuttur. Iliya babaya para öder, çocukları döver veya dövmekle tehdit eder ve tüm aileye zarar verme tehdidini kullanır – tümü ARAÇ FİİLLERDİR. Ancak bunları yapmasa dahi yine de bu ticaret vakasıdır çünkü çocuk ticaretinde ARAÇ FİİLLERİN olması ön koşul değildir.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka II

Bir istihdam ajansı bir ilçede yayınlanan yerel gazeteye bir ilan vermektedir. Ajans ilanda başka ülkelerde temizlikçilik ve hizmetçilik işleri karşılığında iyi ücret vermeyi taahhüt etmektedir. Tüm vize ve göçmenlik işlemlerinin icabına bakılacaktır (*Tedarik aracı – Eylemin parçası*). Genç bir kadın [ilana] başvurur. Kadın herhangi bir ücret ödemesi gerekebileceğinden endişe etmektedir. Kendisine endişe etmemesi, gideceği ülkeye vardığında tüm ücretlerin icabına bakılacağı söylenir (*Eylem tedarik ve araç fiil aldatma ve hile*).

Kadın, verilen garantilerden emin şekilde, kendisine taahhüt edilen işte çalışmak üzere gelişmiş bir ülkeye uçmayı kabul eder. Hava alanına götürülür, pasaportu verilir ve varış yerinde kendisini karşılayacak ajans personeliyle buluşması talimatı verilir (*Eylem transfer*).

Kadın ülkeye vardığında (*Eylem taşıma*) kendisini bir bay ve bir bayan karşılar. Kendisine teminat olarak pasaportunu teslim etmesi (*Araç fiilin parçası – güç istismarı*) söylenir. Hizmetçi olarak çalışmak zorunda olduğu söylenen büyükçe bir eve götürülür. “Ajans personeli” ile kadının yeni “işvereni” arasında para alışverişi gerçekleşir (*Araç fiil ödeme yapma ve kabul etme*).

Ajansın personeli ayrılmadan önce kadın kendilerine ücreti hakkında soru sorar. Kendisine ücret ödeneceği ancak barınma ve yeme-içme masrafları için ödeme yapması gerekeceği söylenir. Pasaportunu ne zaman geri alabileceğini sorar. İşverenin kendisini işe almak için yaptığı masrafı işverene geri ödediğinde pasaportunu geri alabileceği söylenir. “İşverenin” ödediği ücreti ve seyahat masraflarını geri ödemek için ücretlerinden bir kenara para ayırmasının mümkün olacağı söylenir (*Amaç istismar, zorla çalıştırma*).

Kendisine ödenen ücretin az ve barınma ve yeme-içme masraflarının yüksek olması sebebiyle, “borçlu olunan” tutar haftalar içinde artar (*Araç fiil borç köleliği*). En ufak hatasında tokatlanır (*Araç fiil, güç kullanma, güç istismarı*). Haftanın yedi günü, günde 14 saat çalışmaktan başka bir alternatifi bulunmamaktadır (*Amaç köleliğe benzer uygulamalarla istismar*). (Kaynak: UNODC 2009: 14)

Bu bir zorla ev hizmetlerinde çalıştırma vakasıdır. Üç unsur da mevcuttur. Borç köleliği mevcuttur ve bu hanım özgürce hareket edememektedir, pasaportu kendisinde değildir.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka III

60 kişilik bir işçi grubu Polonya’da iyi bilinen bir inşaat firması adına çalıştırılmak üzere Tacikistan’daki bir yerel istihdam ajansı tarafından işe alınmıştır (*Eylem tedarik*).

İşçiler Polonya’ya vardıklarında kendilerine işe alınırken söylenenden farklı bir iş yapacakları (*Araç fiil hile, aldatma*) söylenmiştir ve ne kadar ücret alacakları hakkında bilgi verilmemiştir. İşçiler etrafta serbestçe dolaşabilmektedir.

Bir aylık mesainin karşılığında ücretlerini talep ettiklerinde Polonya’daki firma işçilere, Tacikistan’daki istihdam ajansının ödeme yapması gerektiğini söyler. Tacikistan’daki ajans ise, Polonya’daki firmanın ödemeyi yapacağını söyler (*Amaç, istismar ancak zorla çalıştırma veya kölelik benzeri koşullar DEĞİL!!!*).

Bu işçilerden bazıları kendi imkânlarıyla ülkelerine dönebilmiş, bazıları Polonya’da kalmıştır. Bazıları ise Rusya Federasyonu’na gitmişler ve sınırı izinsiz geçtikleri için burada gözaltına alınmışlardır. (Kaynak: Madler’den adapte edilmiştir 2010: 5)

Bu vaka işgücü istismarı amaçlı insan ticaretine benzemektedir. Ancak vakanın anlatılış şeklinde ne kölelik benzeri koşullarda istismar ne de zorla çalıştırma göze çarpmaktadır. Hile ve aldatma olan bir işgücü istismarı vakasıdır ancak

işçiler serbestçe dolaşabilmekte isterlerse ayrılabilirlerdir. Farklı mevzuat ve yoruma bağlı olarak bazı kurumlar bundan bir insan ticareti vakası çıkarabilirler.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka IV

25 yaşındaki Makedon Anita, Makedonyalı Goran ile üç haftadır flört etmektedir. Goran Anita'ya kendisine aşık olduğunu ve evlenmek istediğini söyler (*Eylem, tedarik ancak amacın bir parçası olarak ve araç fiil, aldatma*).

Anita'ya göre bu bir rüyanın gerçek olmasıdır çünkü ailesi çok fakirdir ve Anita'ya bakamamaktadır. Anita bir yıldır işsizdir.

Goran Anita'yı nişanlarını kutlamak üzere İtalya'ya götürmeyi önerir. Anita ilk başta isteksizdir çünkü daha önce hiç yurt dışına çıkmamıştır ve İtalyanca bilmemektedir. Goran Anita'ya dikkat edeceği sözünü verir. Goran Anita'ya tam olarak nereye gideceklerini söylemez çünkü bunun bir sürpriz olması gerektiğini söyler (*Araç fiil, aldatma*).

İtalya'ya vardıkları zaman Goran Anita'nın belgelerini alır ve Anita'yı fuhuş yapmaya zorlar (*Araç fiil, belgelerin alınması, güç kullanma, amaç, istismar, başkalarının fuhuşunun istismarı*).

Anita ayrılmaya çalıştığında Goran fuhuş yapmazsa Anita yerine kız kardeşini alacağını söyleyerek Anita'yı tehdit eder (*Araç fiil, tehdit*). Goran aynı zamanda Anita'nın ailesine ve köyüne, Anita'nın gönüllü olarak fuhuş yaptığını söylemekle tehdit eder (*Araç fiil, tehdit*). (Kaynak ICMPD 2006: Hâkimler ve Savcılar için İnsan Ticaretiyle Mücadele Eğitim Materyali – Müfredat ve El Kitabı)

Bu cinsel istismar, fuhuş amaçlı bir insan ticareti vakasıdır. Üç unsur da mevcuttur.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka V

Genç bir kadın iş bulmak amacıyla Bişkek'te pazara gider. Şehrin dışında bir evde çocuk bakıcılığı işi olduğu ve işe müracaat etmek için oraya gitmesi gerektiği söylenir (*Eylem, tedarik ve transfer*).

Aileyi görmek ve işe başvuru yapmak için oraya gittiğinde aylarca eve kapatılır ve gelen müşterilerle cinsel ilişkiye girmeye zorlanır (*Araç fiil, güç kullanımı, kaçırma, amaç, başkasının fuhuşunun istismarı*). Kadın, hamile kalmasının ardından nihayet bir gün, kendisi gibi hapis tutulan bir başka kızla birlikte kaçmayı başarır.

(Kaynak: HRC Raporu 2012: 10)

Bu bir ÜLKE İÇİ ticaret vakasıdır. Üç unsur da mevcuttur. İnsan ticareti vakası olarak nitelendirilmesi için sınır aşılması gerekmemektedir.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka I ve tanımın unsurları

Krasimir Doğu Avrupa’da yaşar ve 10 yaşındadır. Ebeveynleri, iki ağabeyi, bir kız kardeşi ve büyük anne ve büyük babasıyla birlikte yaşar. Babası Nikolay işsiz ve alkoliktir. Annesi hastadır ve ayrıca çalışmamaktadır. Krasimir’in ağabeyleri de işsizdir. Aile sürekli para sıkıntısı çekmektedir ve babaları Krasimir ve kardeşlerini düzenli olarak dövmektedir.

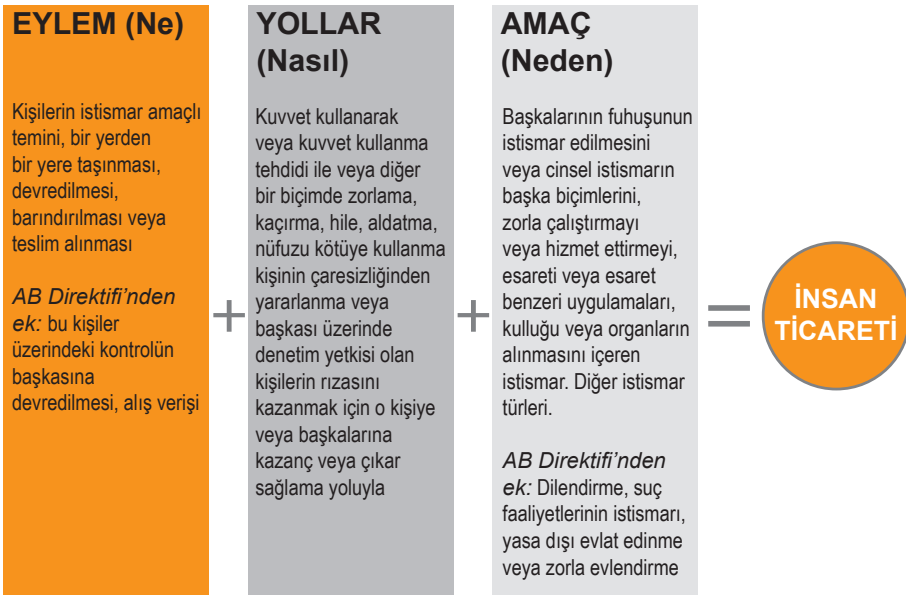
Bir gün Nikolay’ın asker arkadaşı Iliya çıka gelir. Iliya Batı Avrupa’daki başkentlerin birinde dilendirmek üzere Krasimir’i kendisine “kiralayacak” olursa, Nikolay’a ayda 150€ ödemeye söz verir. Iliya, Krasimir’in konaklama ve barınma masraflarını karşılayacağına ve ona göz kulak olacağına söz verir. Nikolay kabul eder.

Bir hafta sonra Krasimir’i götürmek üzere Iliya gelir ve babasına nakit olarak 100€ verir. Panelvanın içinde Krasimir ile birlikte üç oğlan çocuğu daha vardır. Önce, pasaportları almak üzere pasaport idaresinde dururlar. Pasaportlarıyla birlikte sınırı geçerler ancak sınır polisleri Iliya’yı durdurmaz, sadece gülümseyerek O’na el sallarlar. Ertesi sabah beşi de gidecekleri yere varırlar. Iliya onları, üç oğlanın aynı odada, Iliya’nın ise ayrı bir odada kalacakları bir daireye götürür. Iliya oğlanların her birine pasaportlarının birer kopyasını verir ve asıllarını elinde tutar Ertesi sabah “çalışmaya başlarlar”. Her gün farklı bir yerde dilenmeye giderler; Iliya nereye gidileceğini onlara söylemekte ve onlara eşlik etmektedir. Çocuklar her gün sabah 9’dan akşam 6’ya kadar dilenmek zorundadır ve daha sonra eve dönerler. Günde 40€’dan az kazanırlarsa Iliya’dan dayak yerler. Iliya onlara yeterince yiyecek vermektedir ve cinsel istismar durumu söz konusu değildir.

Krasimir’in ailesine telefon etmesine izin verilmez ve ne süreyle orada kalması gerektiğini bilmemektedir. Iliya onlara, polis tarafından yakalanacak olurlarsa polise, turist olduklarını ve babalarını beklediklerini söylemelerini söyler. Iliya polise herhangi bir bilgi vermeleri halinde tüm ailelerine zarar vermekle tehdit eder (Kaynak: UNODC 2009: 16f)

Görev:

1. Grubunuzda belirleyin: bu bir insan ticareti vakası mıdır? Evet veya hayır? Cevabınızı aşağıdaki tabloyu kullanarak unsurları belirleyip gerekçelendirin. İnsan ticareti vakasıysa ne tip bir ticaret söz konusudur?
2. Vaka içindeki insan ticareti aşamalarını tespit edin – temin, taşıma ve transit (geçiş), istismar.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka II ve tanımın unsurları

Bir istihdam ajansı bir ilçede yayınlanan yerel gazeteye bir ilan vermektedir. Ajans ilanda başka ülkelerde temizlikçilik ve hizmetçilik işleri karşılığında iyi ücret vermeyi taahhüt etmektedir. Tüm vize ve göçmenlik işlemlerinin icabına bakılacaktır. Genç bir kadın [ilana] başvurur. Kadın herhangi bir ücret ödemesi gerekebileceğinden endişe etmektedir. Kendisine endişe etmemesi, gideceği ülkeye vardığında tüm ücretlerin icabına bakılacağı söylenir.

Kadın, verilen garantilerden emin şekilde, kendisine taahhüt edilen işte çalışmak üzere gelişmiş bir ülkeye uçmayı kabul eder. Hava alanına götürülür, pasaportu verilir ve varış yerinde kendisini karşılayacak ajans personeliyle buluşması talimatı verilir.

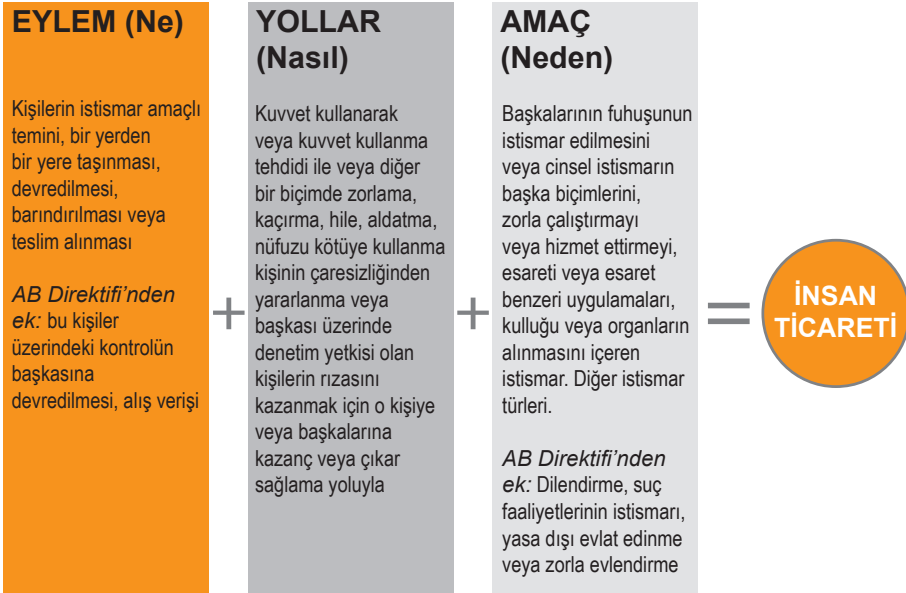
Kadın ülkeye vardığında kendisini bir bay ve bir bayan karşılar. Kendisine teminat olarak pasaportunu teslim etmesi söylenir. Hizmetçi olarak çalışmak zorunda olduğu söylenen büyükçe bir eve götürülür. "Ajans personeli" ile kadının yeni "işvereni" arasında para alışverişi gerçekleşir.

Ajansın personeli ayrılmadan önce kadın kendilerine ücreti hakkında soru sorar. Kendisine ücret ödeneceği ancak barınma ve yeme-içme masrafları için ödeme yapması gerekeceği söylenir. Pasaportunu ne zaman geri alabileceğini sorar. İşverenin kendisini işe almak için yaptığı masrafı işverene geri ödediğinde pasaportunu geri alabileceği söylenir. "İşverenin" ödediği ücreti ve seyahat masraflarını geri ödemek için ücretlerinden bir kenara para ayırmasının mümkün olacağı söylenir.

Kendisine ödenen ücretin az ve barınma ve yeme-içme masraflarının yüksek olması sebebiyle, "borçlu olunan" tutar haftalar içinde artar (Araç fiil, borç köleliği). En ufak hatasında tokatlanır. Haftanın yedi günü, günde 14 saat çalışmaktan başka bir alternatifi bulunmamaktadır. (Kaynak: UNODC 2009: 14)

Görev:

1. Grubunuzda belirleyin: bu bir insan ticareti vakası mıdır? Evet veya hayır? Cevabınızı aşağıdaki tabloyu kullanarak unsurları belirleyip gerekelendirin. İnsan ticareti vakasıysa ne tip bir ticaret söz konusudur?
2. Vaka içindeki insan ticareti aşamalarını tespit edin – temin, taşıma ve geçiş, istismar.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka III ve tanımın unsurları

60 kişilik bir işçi grubu Polonya’da iyi bilinen bir inşaat firması adına çalıştırılmak üzere Tacikistan’daki bir yerel istihdam ajansı tarafından işe alınmıştır.

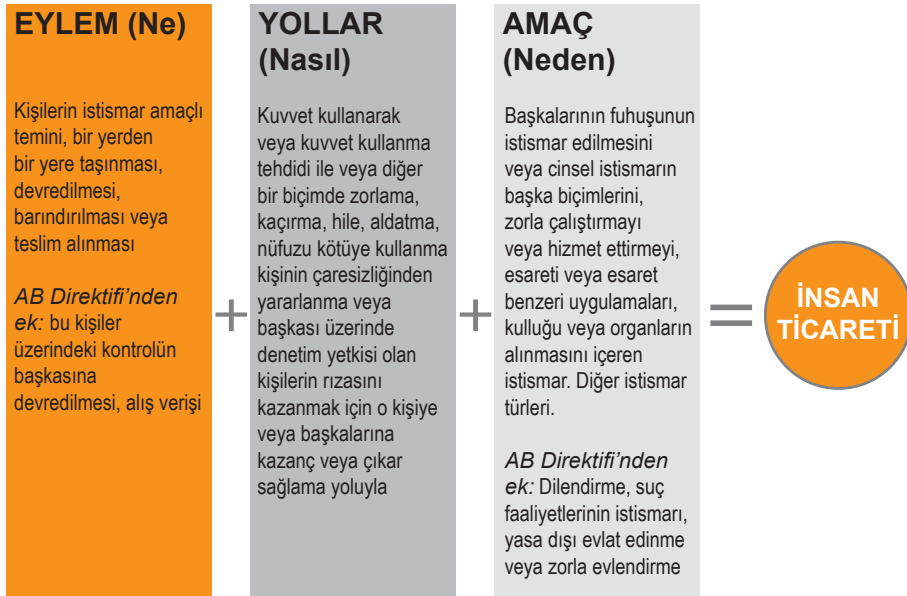
İşçiler Polonya’ya vardıklarında kendilerine işe alınırken söylenenden farklı bir iş yapacakları söylenmiştir ve ne kadar ücret alacakları hakkında bilgi verilmemiştir. İşçiler etrafta serbestçe dolaşabilmektedir.

Bir aylık mesainin karşılığında ücretlerini talep ettiklerinde Polonya’daki firma işçilere, Tacikistan’daki istihdam ajansının ödeme yapması gerektiğini söyler. Tacikistan’daki ajans ise, Polonya’daki firmanın ödemeyi yapacağını söyler.

Bu işçilerden bazıları kendi imkânlarıyla ülkelerine dönebilmiş, bazıları Polonya’da kalmıştır. Bazıları ise Rusya Federasyonu’na gitmişler ve sınırı izinsiz geçtikleri için burada gözaltına alınmışlardır. (Kaynak: Madler’den adapte edilmiştir 2010: 5)

Görev:

1. Grubunuzda belirleyin: bu bir insan ticareti vakası mıdır? Evet veya hayır? Cevabınızı aşağıdaki tabloyu kullanarak unsurları belirleyip gerekçelendirin. İnsan ticareti vakasıysa ne tip bir ticaret söz konusudur?
2. Vaka içindeki insan ticareti aşamalarını tespit edin – temin, taşıma ve geçiş, istismar.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka IV ve tanımın unsurları

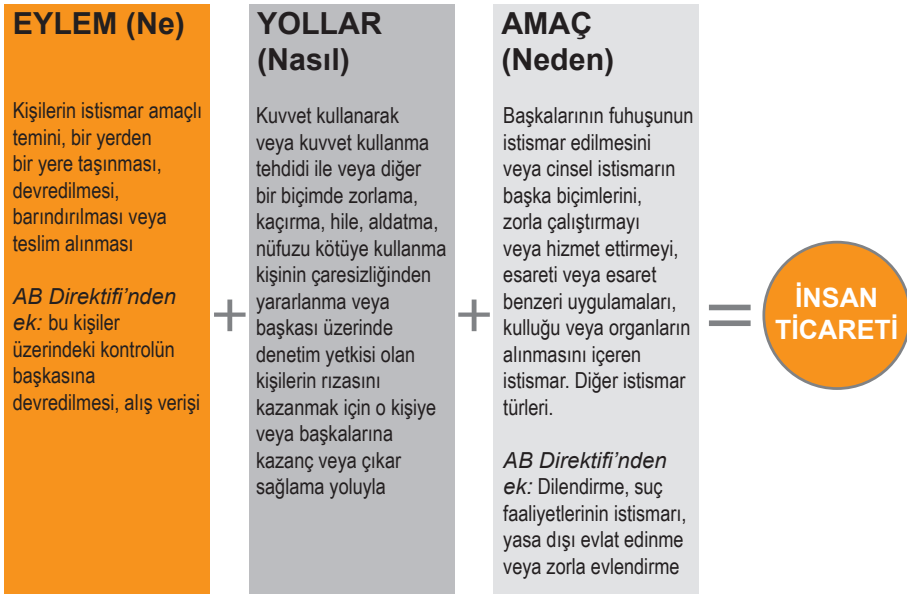
25 yaşındaki Makedonyalı kadın Anita, Makedonyalı Goran ile üç haftadır flört etmektedir. Goran Anita'ya kendisine aşık olduğunu ve evlenmek istediğini söyler. Anita'ya göre bu bir rüyanın gerçek olmasıdır çünkü ailesi çok fakirdir ve Anita'ya bakamamaktadır. Anita bir yıldır işsizdir.

Goran Anita'yı nişanlarını kutlamak üzere İtalya'ya götürmeyi önerir. Anita ilk başta isteksizdir çünkü daha önce hiç yurt dışına çıkmamıştır ve İtalyanca bilmemektedir. Goran Anita'ya dikkat edeceği sözünü verir. Goran Anita'ya tam olarak nereye gideceklerini söylemez çünkü bunun bir sürpriz olması gerektiğini söyler.

İtalya'ya vardıkları zaman Goran Anita'nın belgelerini alır ve Anita'yı fuhuş yapmaya zorlar. Anita ayrılmaya çalıştığında Goran fuhuş yapmazsa Anita yerine kız kardeşini alacağını söyleyerek Anita'yı tehdit eder. Goran aynı zamanda Anita'nın ailesine ve köyüne, Anita'nın gönüllü olarak fuhuş yaptığını söylemekle tehdit eder. (Kaynak ICMPD 2006: Hâkimler ve Savcılar için İnsan Ticaretiyle Mücadele Eğitim Materyali – Müfredat ve El Kitabı)

Görev:

1. Grubunuzda belirleyin: bu bir insan ticareti vakası mıdır? Evet veya hayır? Cevabınızı aşağıdaki tabloyu kullanarak unsurları belirleyip gerekçelendirin. İnsan ticareti vakasıysa ne tip bir ticaret söz konusudur?
2. Vaka içindeki insan ticareti aşamalarını tespit edin – temin, taşıma ve geçiş, istismar.

Çıktı: İnsan Ticareti Eğitimi – Vaka V ve tanımın unsurları

Genç bir kadın iş bulmak amacıyla Bişkek'te pazara gider. Şehrin dışında bir evde çocuk bakıcılığı işi olduğu ve işe müracaat etmek için oraya gitmesi gerektiği söylenir.

Aileyi görmek ve işe başvuru yapmak için oraya gittiğinde aylarca eve kapatılır ve gelen müşterilerle cinsel ilişkiye girmeye zorlanır. Kadın hamile kalmasının ardından nihayet bir gün, kendisi gibi hapis tutulan bir başka kızla birlikte kaçmayı başarır.

(Kaynak: HRC Raporu 2012: 10)

Görev:

1. Grubunuzda belirleyin: bu bir insan ticareti vakası mıdır? Evet veya hayır? Cevabınızı aşağıdaki tabloyu kullanarak unsurları belirleyip gerekçelendirin. İnsan ticareti vakasıysa ne tip bir ticaret söz konusudur?
2. Vaka içindeki insan ticareti aşamalarını tespit edin – temin, taşıma ve geçiş, istismar.

V. İnsan ticareti ve insan kaçakçılığı arasındaki fark

Konu: İnsan ticareti ve insan kaçakçılığı arasındaki farkın anlatılması

Öğrenme amacı/amaçları:

- Katılımcılar insan ticareti ve insan kaçakçılığı arasındaki farkların neler olduğunu söyleyebilmektedirler ve bunları tanımlayabilmektedirler.

15-20 dakika

Metodoloji: Genel tartışma toplantısı ve kartlar veya küçük gruplar.

Gerekli materyal: Beyaz tahta kâğıdı, renkli kalemler, beyaz tahtada hazırlanmış tablo ve yazılı kartlar (bir iki kelimelik) PPT tablosu ve/veya matbu çıktı.

Prosedür:

1. Konuyu açıklayın: insan ticareti ve insan kaçakçılığı iki farklı suçtur ve mağdurlara doğru hizmetin sunulabilmesi ve yeniden travma yaşamalarının önlenmesi için insan kaçakçılığı ve insan ticareti arasındaki farkın ayırt edilmesi önemlidir.
2. Beyaz tahtada hazırlanan tabloyu gösterin. Çeşitleme: Çıktıdaki tabloyu PPT sunumu olarak gösterin ve/veya çıktıyı katılımcılara dağıtın.
3. Tabloyu onlarla birlikte genel oturumda doldurun. Beyaz tahta için katılımcılar cevabı verdikçe ilgili kartı yapıştırın veya iğneleyin (Doldurulmuş tablo örneği için kolaylaştırıcıya yardım bölümüne bakınız). Bunu yapmanın iki yolu vardır:
 - Bilgileri/düşündükleri diğer şeyleri beraberlerinde getirmelerini isteyin ve bunları grup içinde tartışın. Beyaz tahtaya ilgili kartı tutturun.
 - Yanlarında oturan katılımcıyla veya üç kişilik gruplar halinde bunları kısaca görüşmelerini isteyin. 6 konuyu gruplara dağıtın.
4. Cevabın hedefi tutturamadığını hissederseniz, gerekli yerlere beyaz tahtada eklemeler yapın veya doldurulmuş tabloyu PPT sunumu olarak gösterin ve tartışma sırasında atlanılan noktalara değinerek, kısaca konunun üzerinden geçin.

Çeşitleme:

Dilerseniz bunu bir grup çalışması şeklinde de yapabilirsiniz. Bir grubun insan ticareti diğer grubun insan kaçakçılığı tablosunu doldurmasını isteyebilirsiniz. 6 farklı konuyu farklı gruplara da dağıtabilirsiniz. Grup çalışması yaparsanız grubun çalışmak ve sunumu gerçekleştirmek için ihtiyaç duyacağı süreyi hesaplayarak, bu oturum için daha fazla süre ayırmanız gerekir.

Kilit mesaj/mesajlar:

- İnsan kaçakçılığı devlete karşı işlenen bir suçtur. İnsan ticareti ise bireyin haklarının ihlal edilmesidir.
- İnsan kaçakçılığı yine de insan ticaretiyle sonuçlanabilir bu nedenle kaçakçılık insan ticareti vakalarının ve sürecinin bir bölümünü oluşturabilir. .
- İnsan kaçakçısı ve göçmen arasındaki ilişki, prensip olarak, bireylerin yeni ülkeye varmalarıyla son bulur. Ne var ki, insan kaçakçıları çoğu kez yasadışı göçmenleri (tehdit ve ek ücret talebi vb. yollarla) istismar ederler (etmeyi sürdürürler) ve tacirlerle işbirliği yaparak bu kişileri tacirlere devredebilirler.

Kolaylaştırıcı için notlar:

- Özellikle mağdur açısından insan ticareti ile insan kaçakçılığı kavramlarının ve arasındaki farkların açıklığa kavuşturulduğundan emin olun.

Kolaylaştırıcıya yardım: İnsan kaçakçılığı - İnsan ticareti karşılaştırması

İnsan ticaretinin suç olduğu bilinmektedir ancak sıklıkla göçmen kaçakçılığı gibi suçlarla karıştırılmaktadır. Bu iki suçun karıştırılmasının mağdurların refahına çok ciddi etkileri olabilir. Örneğin, insan ticareti mağdurları yasa dışı göçmenlerle veya yasal oturma izinleri olmayan yabancılarla karıştırılabilir.

İnsan ticareti ile insan kaçakçılığını ayırmak genellikle güçtür. Birleşmiş Milletler (BM) Protokolleri, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı kavramlarının tanımları arasında ayırım yapmıştır.¹ “Göçmen kaçakçılığı; *doğrudan veya dolaylı olarak, mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek için, bir kişinin vatandaşlığını taşımadığı veya daimi ikametgâh sahibi olmadığı bir Taraf Devlete yasadışı girişinin temini*” olarak tanımlanmaktadır.

İnsan kaçakçılığı bir ülkenin sınırının yasadışı şekilde geçilmesini içermekte olup, bir Devletin bütünlüğünün ihlal edilmesidir. **İnsan kaçakçılığı Devlete karşı işlenmiş bir suçtur. İnsan ticareti bireyin haklarının ihlalidir ve suçun mağdurları insan ticaretine maruz kalan kişilerdir.**

İnsan kaçakçılığı ve insan ticareti arasındaki önemli farklar şunları içerir:

- **Rıza:** Çoğu zaman tehlikeli veya insan onuruna yakışmayan şartlarda gerçekleşen göçmen kaçakçılığı faaliyeti, insan kaçakçılığı faaliyetine ve anlaşmanın aslına rıza gösteren bireyleri kapsar. Öte yandan, insan ticaretinin mağdurları ise, bu faaliyete asla rıza göstermemiştir veya başlangıçta göstermiş olsalar bile, bu rızaları, insan tacirlerinin zorlayıcı, yanıltıcı faaliyetleri veya istismarlarıyla anlamsız hale gelmiştir (örneğin, bu kişiler yapmak zorunda oldukları şeyden farklı bir şeye rıza göstermişlerdir).

¹ İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol” ve Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol”. Madde 3a. Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Ek Protokoller için bkz. www.uncjin.org/Documents/Conventions.

- **İstismar:** Kaçakçılık faaliyeti göçmenlerin hedef ülkeye varmasıyla son bulurken, insan ticaretinde insan tacirleri için yasadışı gelir sağlanması için mağdurlar istismar edilmeye devam edilir.
- **Sınıraşan faaliyet:** İnsan kaçakçılığı faaliyeti her zaman sınıraşan bir faaliyetken, insan ticareti böyle olmayabilir. İnsan ticareti faaliyeti mağdurla aynı kaynak ülke içinde veya farklı bir ülkede gerçekleştirilebilir.

Element	Human Smuggling	THB ¹³
Crime	Against the State	Against individual & human rights
Fight	to protect the state/laws	to protect human rights
Relationship	Commercial - ends	exploitative - continues...
Border crossing	Illegal border crossing: defining element	Border crossing - not necessary
Consent	Consent given	No consent or irrelevant

Beyaz tahtada hazırlanabilecek tablonun bir örneği

İlk sütun unsurlar: Suç, mücadele, ilişki, sınır geçişi, rıza. İkinci sütun insan kaçakçılığı, devlete karşı, devleti/hukuku korumak, ticari amaçlar, yasa dışı sınır geçişi, üçüncü sütun insan ticareti, bireye ve insan haklarına karşı, insan haklarını korumak için, istismar devam eder, sınır geçişi şart değil, rıza yok

Kartları önceden hazırlayın ama katılımcılar ilgili cevabı verdikçe tahtaya tutturun. Örnekte görüldüğü gibi iki ayrı renk kullanın.

Suçun unsurlarını sorular sorarak ortaya koyun. Örneğin, Bu nasıl bir suç? Kime karşı işlenmiş? Neden mücadele ediyoruz? Kaçakçı ile göçmenin ilişkisi nedir? İnsan ticaretindeki ilişki nedir? gibi.

Tamamlanmış tablo (PPT olarak da kullanılabilir).

Unsur	İnsan kaçakçılığı	İnsan ticareti
Suçun türü	Devlete karşı işlenmiş suç	Bireye karşı işlenmiş suç İnsan hakları ihlali
Bununla neden mücadele ederiz?	Devletin egemenliğini korumak için	Bireylerin insan haklarını korumak için
İnsan kaçakçısı/kaçak göçmenler ve insan taciri/ mağdur arasındaki ilişki	İnsan kaçakçısı ve göçmen arasındaki ticari ilişki sınırın yasa dışı şekilde geçilmesi ve ücretin ödenmesiyle son bulur	İnsan taciri ve mağdur arasında istismara dayalı ilişki, bu istismardan elde edilen iktisadi ve/veya sair faydaların azami seviyeye çıkartılması amacıyla devam eder
Gerekçe	Kişilerin kâr amacıyla örgütlü bir şekilde dolaşımı	Mağdurların kâr amacıyla örgütlü bir şekilde istismar amacıyla temini/ taşınması ve (sürekli şekilde) istismar edilmesi
Sınırın yasadışı şekilde geçilmesi	Sınırın yasa dışı şekilde geçilmesi tanımlayıcı unsurdur	Sınırın (yasal yollarla veya yasadışı şekilde) geçilmesi gerekmemektedir/ tanımın bir parçası değildir
Rıza	Göçmenin yasa dışı sınır geçişine rıza göstermesi	Rıza bulunmamaktadır veya başlangıçta rıza gösterilmiş olması, sürecin herhangi bir aşamasında sergilenen cebir veya zorlama nedeniyle anlamını yitirmiştir *

* ICMPD'nin Eğitim Rehberi 'Ön Saf Kolluk Kuvvetleri Personeli İçin İnsan Ticaretiyle Mücadele Eğitimi' syf. 25

Çıktı: İnsan ticareti veya insan kaçakçılığı – Doldurulması gereken tablo

Unsur	İnsan kaçakçılığı	İnsan ticareti
Suçun türü (kime karşı?)		
Bununla neden mücadele ederiz? (... için)		
İnsan kaçakçısı/kaçak göçmenler ve insan taciri/ mağdur arasındaki ilişki (ne tür bir ilişki, neye dayalı?)		
Gereğe (Nedir ve ne amaçla?)		
Sınırın yasadışı şekilde geçilmesi (sınırın yasadışı şekilde geçilmesi eylemini içermekte midir/gerekli midir?)		
Rıza (Rıza gösterilmiş midir?)		

VI. İnsan ticareti ve insan kaçakçılığı vakaları ve insan ticareti süreci

Konu: İnsan ticareti ve insan kaçakçılığı arasındaki farkın ve insan ticaretinin aşamalarının vakalara dayalı şekilde açıklanması

Öğrenme amacı/amaçları:

- Katılımcılar insan ticareti ve insan kaçakçılığı arasındaki farkları bir vakaya dayalı şekilde tanımlayabilmektedir.

60 dakika

Metodoloji: Vakalara dayalı grup çalışması, sonuçların sunumu ve tartışma.

Gerekli materyal: Beyaz tahta kâğıdı, renkli kalemler, basılı vaka materyali

Prosedür:

1. Katılımcıları 4-6'şar kişilik gruplara ayırın.
2. Vakaları gruplar arasında dağıtın ve grupları vakalara dağıtın: insan kaçakçılığı mı yoksa insan ticareti mi? Dört grup varsa iki vakayı ikişer kez verin. Vakayı çalışabilmeleri için 10-15 dakika tanıyın.
3. Grupların görevini beyaz tahta üzerine yazın:
 - Vakayı dikkatlice okuyun
 - Vakanın bir insan kaçakçılığı vakası mı yoksa bir insan ticareti vakası mı olduğunu analiz edin. Sebeplerinizi belirtin!
4. Grupların sonuçlarını sunmalarını isteyin.
5. Gerekli yerlerde eklemeler ve/veya düzeltmeler yapın.

Kilit mesaj/mesajlar:

- İnsan kaçakçılığı insan ticaretinin bir parçası olabilir ama devlete karşı ayrı bir suç olarak da işlenebilir. İnsan kaçakçılığı mağdurlarının yasa dışı göçmenler olarak savunmasız konumu tacirlerce istismar edilmelerini kolaylaştırır.
- Bu nedenle vakanın çok dikkatli değerlendirilmesi ve analizi edilmesi gereklidir. Daha önceki oturumda öğrenilen farkların bu noktada dikkate alınması gerekir.

Kolaylaştırıcıya yardım: Vaka analizleri

Çıktı: İnsan kaçakçılığı mı, yoksa insan ticareti mi? – Vaka 1- Kaçakçılık

Yerel bir gazetede yayınlanan ilanda, bir ajansın, tarım işçileri, fabrika işçileri, garsonlar ve şefler için iyi fırsatların bulunduğu yabancı bir ülkeye seyahat işlemlerini ayarlayabileceği belirtilmektedir. Bir kişi bu ilanı görür ve irtibata geçer. Kendisine ücretin 10.000\$ olduğu söylenir. Komşu ülkeye kamyonla götürülecek, oradan da doğrudan hedef ülkeye uçacaktır. Göçmenlik belgelerinin tamamı sağlanacaktır. Adam ailesinden borçlar alır, üç işte birden çalışır ve 18 ayın sonunda parayı denkleştirir. Ajansa bu parayı öder ve yolculuğa hazırlanır.

Adam öncelikle diğer on kişiyle birlikte kamyonla seyahat eder; hava alanına değil de limana gittikleri için şaşırır. Adam ve grubun geri kalanına kamyonun inmeleri ve onları almak üzere birisi gelinceye kadar limanın kıyısındaki çalılıklar arasında saklanmaları söylenir. Çöp tenekelerine atılmış yiyeceklerle karınlarını doyurdukları iki günün sonunda, bir adam kendileriyle temasa geçer ve bir gemiye kaçak olarak bindirilirler. Sonraki 12 ay içinde aynı ulaşım yöntemleri kullanılır. Grup bir arada kalır ancak içlerinden birisi ölür ve O'nu geçtikleri bir ülkede yol kenarına terk etmek zorunda kalırlar.

Grup nihayet kamyon durduğunda kamyonun arka tarafındadır. Arka kapılar açılır ve şehrin ortasında olduklarını görürler. Varış yerine geldikleri ve çıkmaları gerektiği söylenir. Adam kendisine söz verilen pasaportu sorar. Sorun çıkartmaması ve yoluna gitmesi söylenir. Kamyon ayrılır ve grup hızla şehrin içinde kayıplara karışır.

Adam üç gün sonra gruptan diğer iki kişiyle birlikte patates toplama işi bulur. Diğer işçilerle birlikte çiftlikteki binalarda kalmasına izin verilmektedir. Kendisine vardıkları ülkedeki standartların çok altında ücret ödenmektedir.

Sorular:

Bu vaka bir insan ticareti yoksa bir insan kaçakçılığı vakası mıdır? Sebeplerinizi belirtiniz.

Bu bir insan ticareti değil insan kaçakçılığı vakasıdır. “Arka kapılar açılır ve şehrin ortasında olduklarını görürler. Varış yerine geldikleri ve çıkmaları gerektiği söylenir. Adam kendisine söz verilen pasaportu sorar. Sorun çıkartmaması ve yoluna gitmesi söylenir. Kamyon ayrılır ve grup hızla şehrin içinde kayıplara karışır.” Buradaki insanlar gitmekte serbesttir. Burada şüphesiz bir sahtekarlık mevcuttur çünkü söz verilen yol kullanılmamıştır, pasaportlar söz verildiği gibi bu kişilere geri verilmemiştir. Ancak gitmekte serbesttirler ve varışlarından sonra köleliğe benzer koşullara maruz kalmamışlar ve istismar edilmemişlerdir. Bulduğu işin ücreti iyi değildir ama bu geçerli belgelere sahip olmamasından ve kolayca istismar edilebilecek olmasından da kaynaklanmış olabilir. İstismar edilen bir çalışma içinde değildir.

Çıktı: İnsan kaçakçılığı mı, yoksa insan ticareti mi? – Vaka 2 – İnsan ticareti

Ana 5 yaşında bir kızı olan genç ve boşanmış bir kadındır. Kendi ülkesindeki ekonomik fırsatların yetersiz olmasından dolayı, Ana para kazanmak için başka bir ülkeye gitmek ister. Ana'nın komşusu George, ABD'de dansçı olarak çalışmasını önerir. Ana ülkesinde kabarelerde çalışmıştır ve her zaman ABD'ye gitmeyi hayal etmiştir. Ana, şansı olduğunu, başarabileceğini düşünür. Ana'ya konaklama ve yemek masraflarını karşılayabilecek kadar para kazanacağı söylenmiştir ancak tam miktar asla belirtilmemiştir. Ana George'a ulaştırma ve seyahat belgelerini düzenlemesi için 2500\$ dolar öder. George Ana'ya yol üzerinde herhangi bir sorunun ortaya çıkması "ihtimaline karşı" yanında mümkün olduğunca fazla para getirmesini söyler. Ana annesinden sadece 100\$ alabilmiştir. Ana kızını annesine bırakır ve en kısa sürede para göndereceğine söz verir.

George Ana'yı Hırvatistan sınırına getirir, burada Henrik adında Macaristanlı bir kamyon şoförü ile buluşurlar. George ve Henrik iyi arkadaş gibi görünmektedir. Henrik, George'a bir avuç dolusu para vermekten mutlu görünmektedir. George Henrik'e Ana'nın "her ihtimale karşı" yanında biraz para bulundurduğunu söyler. Henrik Ana'nın aracın gizli bölmesine çıkmasını söyler. Ana pasaport ve seyahat belgelerini sorar. George kendisine endişelenmemesi gerektiğini söyler ve iki adam aracın ön koltuklarına otururlar.

Ana Almanya'ya varana kadar neresi olduğunu bilmeden birçok sınırdan geçer. Ana arabada hiç yemek yemeden ya da çok az su içerek günlerce saklanmıştır. Ana arabadan çıktığında ABD'ye gitmenin ne kadar süreceğini sorar. Henrik Ana'ya vurur ve Ana yere düşer, Henrik Ana'ya çok soru sormamasını söyler. Ana'ya zengin bir muhitte bir eve gidileceği söylenir. George ve Henrik eve girerken Ana'ya eşlik eder, evde üçüncü bir adam Alvin bu iki adama para verir. Ayrılmadan önce George Ana'ya Alvin ne derse onu yapması gerektiğini aksi halde Ana'nın kızını çok kötü döveceğini söyler. Ana'ya konaklama ve yemek masraflarını ödeyebilmek için fuhuş yapması gerektiğini söyler.

Sorular:

Bu vaka bir insan ticareti yoksa bir insan kaçakçılığı vakası mıdır? Sebeplerinizi belirtiniz.

Bu bir insan ticareti vakasıdır. Temin işlemi, başkasının fuhuşunu istismar etme amaçlı taşıma, aldatma, hile, tehdit, borç esareti gibi araç fiiller ve fuhuşun istismar edilmesi amacı üzere insan ticaretinin tanımında yer alan tüm gerekli unsurlar mevcuttur. Ana insan kaçakçılığına da konu olmuştur çünkü tacirler tarafından bir başka ülkeye kaçırılmıştır ancak kendisi insan ticareti mağdurudur ve bu nedenle aslında devlete karşı bir suç işlememiştir. Destek ve ilgiye ihtiyacı vardır. Bir başka ülkeye gitmek ve orada çalışmak istemiştir ve düzenlenecek her şey için de ödeme yapmaktadır (ulaşım, seyahat belgeleri).

Kendisine başka bir iş için söz verilmiştir, aldatılmıştır, kendisine karşılık bir başkası para almıştır, fuhuş yapmak zorunda bırakılmış, borç köleliğine sürüklenmiş ve kızının can güvenliği tehdit edilmiştir.

Çıktı: İnsan kaçakçılığı mı, yoksa insan ticareti mi? – Vaka 1

Yerel bir gazetede yayınlanan ilanda, bir ajansın, tarım işçileri, fabrika işçileri, garsonlar ve şefler için iyi fırsatların bulunduğu yabancı bir ülkeye seyahat işlemlerini ayarlayabileceği belirtilmektedir. Bir kişi bu ilanı görür ve irtibata geçer. Kendisine ücretin 10.000\$ olduğu söylenir. Komşu ülkeye kamyonla götürülecek, oradan da doğrudan hedef ülkeye uçacaktır. Göçmenlik belgelerinin tamamı sağlanacaktır. Adam ailesinden borçlar alır, üç işte birden çalışır ve 18 ayın sonunda parayı denkleştirir. Ajansa bu parayı öder ve yolculuğa hazırlanır.

Adam öncelikle diğer on kişiyle birlikte kamyonla seyahat eder; hava alanına değil de limana gittikleri için şaşırır. Adam ve grubun geri kalanına kamyonun inmeleri ve onları almak üzere birisi gelinceye kadar limanın kıyısındaki çalılık arasında saklanmaları söylenir. Çöp tenekelerine atılmış yiyeceklerle karınlarını doyurdukları iki günün sonunda, bir adam kendileriyle temas geçer ve bir gemiye kaçak olarak bindirilirler. Sonraki 12 ay içinde aynı ulaşım yöntemleri kullanılır. Grup bir arada kalır ancak içlerinden birisi ölür ve O'nu geçtikleri bir ülkede yol kenarına terk etmek zorunda kalırlar.

Grup nihayet kamyon durduğunda kamyonun arka tarafındadır. Arka kapılar açılır ve şehrin ortasında olduklarını görürler. Varış yerine geldikleri ve çıkmaları gerektiği söylenir. Adam kendisine söz verilen pasaportu sorar. Sorun çıkartmaması ve yoluna gitmesi söylenir. Kamyon ayrılır ve grup hızla şehrin içinde kayıplara karışır.

Adam üç gün sonra gruptan diğer iki kişiyle birlikte patates toplama işi bulur. Diğer işçilerle birlikte çiftlikteki binalarda kalmasına izin verilmektedir. Kendisine vardıkları ülkedeki standartların çok altında ücret ödenmektedir.

Sorular:

Bu vaka bir insan ticareti yoksa bir insan kaçakçılığı vakası mıdır? Sebeplerinizi belirtiniz

Çıktı: İnsan kaçakçılığı mı, yoksa insan ticareti mi? – Vaka 2 – İnsan ticareti

Ana 5 yaşında bir kızı olan genç ve boşanmış bir kadındır. Kendi ülkesindeki ekonomik fırsatların yetersiz olmasından dolayı, Ana para kazanmak için başka bir ülkeye gitmek ister. Ana'nın komşusu George, ABD'de dansçı olarak çalışmasını önerir. Ana ülkesinde kabarelerde çalışmıştır ve her zaman ABD'ye gitmeyi hayal etmiştir. Ana, şansı olduğunu, başarabileceğini düşünür. Ana'ya konaklama ve yemek masraflarını karşılayabilecek kadar para kazanacağı söylenmiştir ancak tam miktar asla belirtilmemiştir. Ana George'a ulaştırma ve seyahat belgelerini düzenlemesi için 2500\$ dolar öder. George Ana'ya yol üzerinde herhangi bir sorunun ortaya çıkması "ihtimaline karşı" yanında mümkün olduğunca fazla para getirmesini söyler. Ana annesinden sadece 100\$ alabilmiştir. Ana kızını annesine bırakır ve en kısa sürede para göndereceğine söz verir.

George Ana'yı Hırvatistan sınırına getirir, burada Henrik adında Macaristanlı bir kamyon şoförü ile buluşurlar. George ve Henrik iyi arkadaş gibi görünmektedir. Henrik, George'a bir avuç dolusu para vermekten mutlu görünmektedir. George Henrik'e Ana'nın "her ihtimale karşı" yanında biraz para bulundurduğunu söyler. Henrik Ana'nın aracın gizli bölmesine çıkmasını söyler. Ana pasaport ve seyahat belgelerini sorar. George kendisine endişelenmemesi gerektiğini söyler ve iki adam aracın ön koltuklarına otururlar.

Ana Almanya'ya varana kadar neresi olduğunu bilmeden birçok sınırdan geçer. Ana arabada hiç yemek yemeden ya da çok az su içerek günlerce saklanmıştır. Ana arabadan çıktığında ABD'ye gitmenin ne kadar süreceğini sorar. Henrik Ana'ya vurur ve Ana yere düşer, Henrik Ana'ya çok soru sormamasını söyler. Ana'ya zengin bir muhitte bir eve gidileceği söylenir. George ve Henrik eve girerken Ana'ya eşlik eder, evde üçüncü bir adam Alvin bu iki adama para verir. Ayrılmadan önce George Ana'ya Alvin ne derse onu yapması gerektiğini aksi halde Ana'nın kızını çok kötü döveceğini söyler. Ana'ya konaklama ve yemek masraflarını ödeyebilmek için fuhuş yapması gerektiğini söyler.

Sorular:

Bu vaka bir insan ticareti yoksa bir insan kaçakçılığı vakası mıdır? Sebeplerinizi belirtiniz

Bölüm III: (Potansiyel) insan ticareti mağdurlarının tespiti ve yönlendirilmesi

VII. Muhtemel bir insan ticareti durumunun göstergeleri

Konu: Muhtemel bir insan ticareti durumunun göstergeleri.

Öğrenme amacı/amaçları:

- Katılımcılar muhtemel bir insan ticareti durumunun göstergelerini sayabilmektedirler.

Seçilen metodolojiye ve uygulanan derinliğe bağlı olarak, 15 ila 30 dakika

Metodoloji: Video, genel oturum veya küçük gruplar halinde tartışma ve genel oturum

Gerekli materyal: Bilgisayar, ekran, ses, PPT sunumu veya göstergeler, beyaz tahta kâğıdı, renkli kalemler, kartlar

Prosedür:

1. http://www.ungift.org/knowledgehub/multimedia.html?vf=/doc/knowledgehub/resource-centre/Multimedia/UNGIFT_Open_Your_Eyes_60sec.flv İnternet adresinde yayınlanan 'Gözlerinizi açın' başlıklı BM spot filmi gösterin.
2. PPT sunumundaki bilgileri sunun (ILO göstergelerinden ve kolaylaştırıcı yardımından yararlanın).
3. Katılımcılara spot filmde insan ticaretine dair hangi işaretleri fark ettiklerini sorun. Katılımcılardan işgücü istismarı ve cinsel istismar ve yetişkin ve çocuk ayırımını yapmalarını isteyin. Verilen cevapları beyaz tahta üzerinde oluşturulan bir matrise kaydedin.

Çeşitleme: Yanlarında oturan kişiyle konuyu kısacık tartışmalarını da isteyebilirsiniz. Görüşlerini yazabilecekleri kartları dağıtın. Bunları matrise aktarın. Bu çalışma, genel oturumdan daha uzun bir zaman gerektirecek olmakla birlikte, bu yolla, onların çalışmaya daha fazla katılımlarını sağlayabilirsiniz.

4. Konunun önemli boyutları kapsam dışında kaldıysa bunları, çıktıya dayalı olarak, belirlenen diğer hususlara ekleyin.
5. Bir durumdan şüphelenildiğinde nasıl tepki verileceği, nereye gidilmesi, nereye başvurulması, ne yapılması vs. konularını genel oturumda tartışın (söylenenleri beyaz tahtaya kaydedin). Katılımcılar bildirim birinci noktasının farkında mıdır? Farklı kurumların işbirliği yapması gerektiğinin farkında mıdır? Bu noktaları kendilerine açıklayın!

Kilit mesaj/mesajlar:

- Potansiyel insan ticareti mağdurunun genel veya kesin profili yoktur. İnsan tacirlerinin profili de sabit veya tek tip değildir, talebe ve ilgili sektörler göre çeşitlenir ve değişir.
- Çok farklı göstergeler bulunur, bazıları belirgin bazıları saklıdır. Mağdurun insan haklarının gözlemlenmesine dayanan düzgün bir değerlendirme yapılması gerekir. Mağdurun travma yaşamamasından kaçınılmalı ve her daim kişisel güvenliği sağlanmalıdır.
- Genel göstergeler başlangıç noktası olarak alınmalı, belirli koşullarla ilişkili olma potansiyeli değerlendirilerek daha spesifik göstergelerle beraber kullanılmalıdır. Görünen yüzün altına dikkatle bakmalı ve bir kişinin insan ticareti vakasına karıştığına dair şüphe işaretleri dikkatle keşfedilmeye çalışılmalıdır. Gördüğünüzün ötesine bakın!

Kolaylaştırıcı için notlar:

- Katılımcıların tamamının bu oturumun kilit mesajlarını anlamalarını sağlayın.
- Katılımcıların ileride yönlendirme işlemlerinde kullanmaları için göstergelerle birlikte çıktıyı dağıtın. Örneğin BM tarafından yayınlanmış olanlar gibi, diğer gösterge derlemelerinin olduğunu da belirtin.

Kolaylaştırıcıya yardım:

Geniş yelpazade yer alan hizmetler ve sektörler farklı yaş ve cinsiyette kişilerin insan ticareti mağduru olmasını beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, sabit veya tek tip profiller yoktur, değişkendir ve zaman içinde de değişiklik gösterir.

ILO Avrupa Komisyonu ile beraber insan ticaretinin operasyonel göstergelerini ortaya koymak için bir proje uygulamıştır çünkü Palermo Protokolü'nde kullanılan bazı terimlerin açığa kavuşturulması gerekmektedir. Örneğin, <aldatma, nüfuzun kötüye kullanılması, kişinin çaresizliğinden faydalanılması, bir başka insan üzerindeki kontrolünün kullanılması ve istismar ne demektir? Bu terimlerin açıklığa kavuşturulmaması durumunda yorumları da birbirinden farklı olacaktır, ülkeler arasında hatta ülke içinde araştırmacılar, uygulayıcılar arasında dahi farklı algılanacaktır. Yukarıda söz edilen projenin sonucunda işgücü ve cinsel istismar amaçlı insan ticaretinin çocuk ve erişkin mağdurlarına yönelik bir dizi operasyonel gösterge belirlenmiştir. Her küme bir gösterge listesi içerir. Bu listeler insan ticareti tanımının aşağıdaki boyutlarına göre yapılandırılmıştır:

- Aldatıcı temin (veya temin esnasında aldatma, transfer ve ulaşım): 10 gösterge
- Zorla temin (veya temin esnasında zorlama, transfer ve ulaşım): 10 gösterge
- Çaresizliğin kullanılmasıyla temin: 16 gösterge

- İstismar eden iş koşulları: 9 gösterge
- Varış noktasında zorlama: 15 gösterge
- Varış noktasında çaresizliğin kullanılması: 7 gösterge

Her küme içindeki her bir gösterge **güçlü, orta ve zayıf** olarak nitelendirilmiştir. Ancak tek bir gösterge bir çocuk için güçlü olabilirken aynı anda bir erişkin için orta olabilir, cinsel istismar için güçlü olabilirken işgücü istismarı için zayıf olabilir.

- Genel göstergelerin mevcudiyeti durumunda görünenin ötesine bakmak ve söz konusu kişinin insan ticareti vakasına karıştığına dair şüphe var mı diye işaretler aramak gerekir. Genel göstergeler başlangıç noktası olarak alınmalı, belirli koşullarla ilişkili olma potansiyeli değerlendirilerek daha spesifik göstergelerle beraber kullanılmalıdır.

Aşağıda insan ticareti tanımının tüm boyutlarına yönelik göstergelerin tam listesi bulunmaktadır. Göstergelere dair daha fazla bilgi için web sitesine bakınız: www.ilo.org/forcedlabour

Çıktı: İşgücü istismarı ve cinsel istismar amacıyla insan ticaretine dair ILO göstergeleri

İşgücü istismarı amacıyla yetişkinlerin ticaretinin göstergeleri

<p>ALDATICI YÖNTEMLERLE İSTİSMAR AMAÇLI TEMİNE İŞARET EDEN GÖSTERGELER</p> <p>Güçlü Gösterge İşin niteliği, yeri veya işveren hakkında aldatılmak <i>Orta Dereceli Göstergeler</i> İşin şartları hakkında aldatılmak İş akdinin içeriği veya yasallığı hakkında aldatılmak Aile bireyleriyle bir araya gelineceği konusunda aldatılmak Konaklama ve yaşam şartları konusunda aldatılmak Yasal belgeler veya yasal göçmenlik statüsü alınması konusunda aldatılmak Seyahat ve istihdam şartları konusunda aldatılmak Ücretler/kazançlar konusunda aldatılmak Evlilik veya evlat edinme vaatleriyle aldatılmak</p> <p>Zayıf Gösterge Eğitim fırsatlarına erişim konusunda aldatılmak</p>	<p>İSTİSMARIN GÖSTERGELERİ</p> <p>Güçlü Gösterge Aşırı mesai günü veya mesai saati <i>Orta Dereceli Göstergeler</i> Kötü yaşam şartları Tehlikeli iş Düşük veya sıfır aylık Çalışma kanunlarına veya imzalanan iş akdine riayet edilmemesi Sosyal güvenlik koruması bulunmaması (iş akdi, sosyal sigorta, vs.) Çok kötü çalışma şartları Ücret manipülasyonu</p> <p>Zayıf Göstergeler Eğitim olanaklarına erişim bulunmayışı</p>
<p>ZORLA ÇALIŞTIRMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER</p> <p>Güçlü Gösterge Mağdurlara şiddet uygulanması <i>Orta Dereceli Göstergeler</i> Mağdurun kaçırılması, zorla evlendirilmesi, zorla evlat edinilmesi veya satılması Belgelere el koyulması Borç esareti Tecrit, hapsedme veya gözetleme Yetkililere ihbar etme tehdidi Mağdura şiddet uygulamakla tehdit edilmesi Mağdurun ailesine, muhitine veya topluma açıklamakla tehdit edilmesi Aileye yönelik şiddet (tehdit veya fiili) Paranın alı konulması</p>	<p>VARIŞ YERİNDE ZORLAMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER</p> <p>Güçlü Göstergeler Belgelere el koyulması Borç esareti Tecrit, hapsedme veya gözetleme Mağdurlara şiddet uygulanması <i>Orta Dereceli Göstergeler</i> Yasadışı faaliyetlere/suçta zorlanmak Zoraki işler veya müşteriler Akranlarına karşı davranmaya zorlanmak Yetkililere, aileye vs. yalan söylemeye zorlanmak. Yetkililere ihbar etme tehdidi Daha kötü çalışma şartlarına maruz bırakılmakla tehdit Mağdura şiddet uygulamakla tehdit edilmesi Güçlü tesir altında olmak Aileye yönelik şiddet (tehdit veya fiili) Ücretlerin alı konulması</p> <p>Zayıf Gösterge Mağdurun ailesine, muhitine veya topluma açıklamakla tehdit edilmesi</p>

KİŞİNİN ÇARESİZLİĞİNDEN YARARLANMAK SURETİYLE İSTİSMAR AMAÇLI TEMİNE İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Orta Dereceli Göstergeler

Ailevi durumun müşküllüğünden yararlanma
Yasadışı halinden yararlanma
Eğitimsizlikten (lisan bilmezlikten) yararlanma
Bilgi eksikliğinden yararlanma
İstismarcının kontrolü
Ekonomik sebepler
Kanunlar, yetkili mercilerin tutumu konusunda yanlış bilgiler
Başarılı bir göçmenlik süreci hakkında yanlış bilgiler
Ailevi durum
Kişisel durum
Psikolojik ve duygusal bağımlılık
Yetkili mercilerle ilişki/yasal statü

Zayıf Göstergeler

Kültürel/dini inanışlardan yararlanma
Genel bağlam
Geçmişte yaşanan zorluklar
Seyahati organize etmede güçlük

VARIŞ YERİNDE KİŞİNİN ÇARESİZLİĞİNDEN YARARLANMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Orta Dereceli Göstergeler

İstismarcılara bağımlılık
Tanımadık bir çevrede yaşama güçlüğü
Ekonomik sebepler
Ailevi durum
Yetkili mercilerle ilişki/yasal statü

Zayıf Göstergeler

Geçmişte yaşanan zorluklar
Kişisel özellikler

Cinsel istismar amacıyla yetişkin ticaretine işaret eden göstergeler

ALDATICI YÖNTEMLERLE İSTİSMAR AMAÇLI TEMİNE İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Güçlü Gösterge

İşin niteliği veya yeri hakkında aldatılmak
Orta Dereceli Göstergeler
Fahişeliğin şartları hakkında aldatılmak
İş akdinin içeriği veya yasallığı hakkında aldatılmak
Aile bireyleriyle bir araya gelineceği konusunda aldatılmak
Konaklama ve yaşam şartları konusunda aldatılmak
Yasal belgeler veya yasal göçmenlik statüsü alınması konusunda aldatılmak
Seyahat ve istihdam şartları konusunda aldatılmak
Ücretler/kazançlar konusunda aldatılmak
Evlilik veya evlat edinme vaatleriyle aldatılmak

Zayıf Gösterge

Eğitim fırsatlarına erişim konusunda aldatılmak

İSTİSMARIN GÖSTERGELERİ

Orta Dereceli Göstergeler

Kötü yaşam şartları
Aşırı mesai günü veya mesai saati
Tehlikeli iş
Düşük veya sıfır aylık
Çalışma kanunlarına veya imzalanan iş akdine riayet edilmemesi
Sosyal güvenlik koruması bulunmaması (iş akdi, sosyal sigorta, vs.)
Çok kötü çalışma şartları
Ücret manipülasyonu

ZORLA ÇALIŞTIRMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Güçlü Göstergeler

Mağdurun kaçırılması, zorla evlendirilmesi, zorla evlat edinilmesi veya satılması
Borç esareti
Mağdura şiddet uygulamakla tehdit edilmesi
Mağdurlara şiddet uygulanması

Orta Dereceli Göstergeler

Belgelere el koyulması
Tecrit, hapsedme veya gözetleme
Yetkililere ihbar etme tehdidi
Mağdurun ailesine, muhitine veya topluma açıklamakla tehdit edilmesi
Aileye yönelik şiddet (tehdit veya fiili)
Paranın alı konulması

VARIŞ YERİNDE ZORLAMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Güçlü Göstergeler

Belgelere el koyulması
Borç esareti
Zoraki işler veya müşteriler
Tecrit, hapsedme veya gözetleme
Mağdura şiddet uygulamakla tehdit edilmesi
Mağdurlara şiddet uygulanması

Orta Dereceli Göstergeler

Yasadışı faaliyetlere/suçta zorlanmak
Akranlarına karşı davranmaya zorlanmak
Yetkililere, aileye vs. yalan söylemeye zorlanmak.
Yetkililere ihbar etme tehdidi
Daha kötü çalışma şartlarına maruz bırakılmakla tehdit
Mağdurun ailesine, muhitine veya topluma açıklamakla tehdit edilmesi
Güçlü tesir altında olmak
Aileye yönelik şiddet (tehdit veya fiili)
Ücretlerin alı konulması

KİŞİNİN ÇARESİZLİĞİNDEN YARARLANMAK SURETİYLE İSTİSMAR AMAÇLI TEMİNE İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Orta Dereceli Göstergeler

Ailevi durumun müşküllüğünden yararlanma
Yasadışılık halinden yararlanma
Eğitimsizlikten (lisan bilmezlikten) yararlanma
Bilgi eksikliğinden yararlanma
İstismarcının kontrolü
Geçmişte yaşanan zorluklar
Seyahati organize etmede güçlük
Ekonomik sebepler
Kanunlar, yetkili mercilerin tutumu konusunda yanlış bilgiler
Başarılı bir göçmenlik süreci hakkında yanlış bilgiler
Ailevi durum
Genel bağlam
Kişisel durum
Psikolojik ve duygusal bağımlılık
Yetkili mercilerle ilişki/yasal statü

Zayıf Gösterge

Kültürel/dini inanışlardan yararlanma

Variş yerinde kişinin çaresizliğinden yararlanmaya işaret eden göstergeler

Orta Dereceli Göstergeler

İstismarcılara bağımlılık
Tanımadık bir çevrede yaşama güçlüğü
Ekonomik sebepler
Ailevi durum
Kişisel özellikler
Yetkili mercilerle ilişki/yasal statü

Zayıf Gösterge

Geçmişte yaşanan zorluklar

İşgücü istismarı amacıyla çocuk ticaretinin göstergeleri

Palermo Protokolü'nde, on sekiz yaşından küçük çocuklar bakımından insan ticareti suçunun varlığını belirlemek için "kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma kişinin çaresizliğinden yararlanmanın" kanıtlanmasının gerekli olmadığı açıkça belirtilmektedir. Ne var ki çocuk ticaretinin analizi maksadıyla Avrupa genelindeki uyumlaştırılmış araçlarda, aldatma, zorlama ve çaresizlikten yararlanma hallerinin göstergelerinin muhafaza edilmesi kararlaştırılmıştır.

<p>ALDATICI YÖNTEMLERLE İSTİSMAR AMAÇLI TEMİNE İŞARET EDEN GÖSTERGELER Güçlü Göstergeler Eğitim fırsatlarına erişim konusunda aldatılmak İşin niteliği, yeri veya işveren hakkında aldatılmak</p> <p>Orta Dereceli Göstergeler İşin şartları hakkında aldatılmak İş akdinin içeriği veya yasalılığı hakkında aldatılmak Aile bireyleriyle bir araya gelineceği konusunda aldatılmak Konaklama ve yaşam şartları konusunda aldatılmak Yasal belgeler veya yasal göçmenlik statüsü alınması konusunda aldatılmak Seyahat ve istihdam şartları konusunda aldatılmak Ücretler/kazançlar konusunda aldatılmak Evlilik veya evlat edinme vaatleriyle aldatılmak</p>	<p>İSTİSMARIN GÖSTERGELERİ Güçlü Göstergeler Aşırı mesai günü veya mesai saati Orta Dereceli Göstergeler Kötü yaşam şartları Tehlikeli iş Düşük veya sıfır aylık Eğitim olanaklarına erişim bulunmayışı Çalışma kanunlarına veya imzalanan iş akdine riayet edilmemesi Çok kötü çalışma şartları Ücret manipülasyonu</p>
<p>ZORLA ÇALIŞTIRMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER Güçlü Göstergeler Mağdurun kaçırılması, zorla evlendirilmesi, zorla evlat edinilmesi veya satılması Borç esareti Mağdura şiddet uygulamakla tehdit edilmesi Mağdurlara şiddet uygulanması</p> <p>Orta Dereceli Göstergeler Belgelere el koyulması Tecrit, hapsedme veya gözetleme Yetkililere ihbar etme tehdidi Mağdurun ailesine, muhitine veya topluma açıklamakla tehdit edilmesi Aileye yönelik şiddet (tehdit veya fiili) Paranın alı konulması</p>	<p>VARIŞ YERİNDE ZORLAMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER Güçlü Göstergeler Belgelere el koyulması Borç esareti Yasadışı faaliyetlere/suçta zorlanmak Zoraki işler veya müşteriler Tecrit, hapsedme veya gözetleme Mağdura şiddet uygulamakla tehdit edilmesi Güçlü tesir altında olmak Mağdurlara şiddet uygulanması</p> <p>Orta Dereceli Göstergeler Akranlarına karşı davranmaya zorlanmak Yetkililere, aileye vs. yalan söylemeye zorlanmak. Yetkililere ihbar etme tehdidi Daha kötü çalışma şartlarına maruz bırakılmakla tehdit Mağdurun ailesine, muhitine veya topluma açıklamakla tehdit edilmesi Aileye yönelik şiddet (tehdit veya fiili) Ücretlerin alı konulması</p>

KİŞİNİN ÇARESİZLİĞİNDEN YARARLANMAK SURETİYLE İSTİSMAR AMAÇLI TEMİNE İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Orta Dereceli Göstergeler

Kültürel/dini inanışlardan yararlanma
Ailevi durumun müşküllüğünden yararlanma
Yasadışı halinden yararlanma
Eğitimsizlikten (lisan bilmezlikten) yararlanma
Bilgi eksikliğinden yararlanma
İstismarcının kontrolü
Geçmişte yaşanan zorluklar
Seyahati organize etmede güçlük
Ekonomik sebepler
Başarılı bir göçmenlik süreci hakkında yanlış bilgiler
Ailevi durum
Genel bağlam
Kişisel durum
Psikolojik ve duygusal bağımlılık
Yetkili mercilerle ilişki/yasal statü

VARIŞ YERİNDE KİŞİNİN ÇARESİZLİĞİNDEN YARARLANMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Orta Dereceli Göstergeler

İstismarcılara bağımlılık
Geçmişte yaşanan zorluklar
Tanımadık bir çevrede yaşama güçlüğü
Ekonomik sebepler
Ailevi durum
Kişisel özellikler
Yetkili mercilerle ilişki/yasal statü

Cinsel istismar amacıyla çocuk ticaretinin göstergeleri

On sekiz yaşından küçük çocukların fuhuş veya pornografi sektöründe kullanılması veya kullanılmalarının teklif edilmesi durumunda istismar olgusu, işin doğasında var olan bir olgudur ve bunun kanıtlanması için göstergelere ihtiyaç yoktur. Aşağıda belirtilen ilave istismar göstergeler ise, çocukların maruz kalabilecekleri diğer istismar unsurlarını betimlemek amacıyla verilmektedir. Buna ek olarak, Palermo Protokolü'nde, on sekiz yaşından küçük çocuklar bakımından insan ticareti suçunun varlığını belirlemek için "kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma kişinin çaresizliğinden yararlanmanın" kanıtlanmasının gerekli olmadığı açıkça belirtilmektedir. Ne var ki çocuk ticaretinin analizi maksadıyla Avrupa genelindeki uyumlaştırılmış araçlarda, aldatma, zorlama ve çaresizlikten yararlanma hallerinin göstergelerinin muhafaza edilmesi kararlaştırılmıştır.

ALDATICI YÖNTEMLERLE İSTİSMAR AMAÇLI TEMİNE İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Güçlü Gösterge

İşin niteliği veya yeri hakkında aldatılmak

Orta Dereceli Göstergeler

Eğitim fırsatlarına erişim konusunda aldatılmak
Fahişeliğin şartları hakkında aldatılmak
İş akdinin içeriği veya yasallığı hakkında aldatılmak
Aile bireyleriyle bir araya gelineceği konusunda aldatılmak
Konaklama ve yaşam şartları konusunda aldatılmak
Yasal belgeler veya yasal göçmenlik statüsü alınması konusunda aldatılmak
Seyahat ve istihdam şartları konusunda aldatılmak
Ücretler/kazançlar konusunda aldatılmak
Evlilik veya evlat edinme vaatleriyle aldatılmak

İLAVE İSTİSMARIN GÖSTERGELERİ

Güçlü Gösterge

Tehlikeli iş

Orta Dereceli Göstergeler

Kötü yaşam şartları
Aşırı mesai günü veya mesai saati
Düşük veya sıfır aylık
Sosyal güvenlik koruması bulunmaması (iş akdi, sosyal sigorta, vs.)
Çok kötü çalışma şartları
Ücret manipülasyonu

ZORLA ÇALIŞTIRMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Güçlü Göstergeler

Mağdurun kaçırılması, zorla evlendirilmesi, zorla evlat edinilmesi veya satılması
Borç esareti
Tecrit, hapsedme veya gözetleme
Mağdura şiddet uygulamakla tehdit edilmesi
Mağdurlara şiddet uygulanması
Orta Dereceli Göstergeler
Belgelere el koyulması
Yetkililere ihbar etme tehdidi
Mağdurun ailesine, muhitine veya topluma açıklamakla tehdit edilmesi
Aileye yönelik şiddet (tehdit veya fiili)
Paranın alı konulması

VARIŞ YERİNDE ZORLAMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Güçlü Göstergeler

Belgelere el koyulması
Borç esareti
Yasadışı faaliyetlere/suçta zorlanmak
Zoraki işler veya müşteriler
Tecrit, hapsedme veya gözetleme
Mağdura şiddet uygulamakla tehdit edilmesi
Güçlü tesir altında olmak
Mağdurlara şiddet uygulanması

Orta Dereceli Göstergeler

Akranlarına karşı davranmaya zorlanmak
Yetkililere, aileye vs. yalan söylemeye zorlanmak.
Yetkililere ihbar etme tehdidi
Daha kötü çalışma şartlarına maruz bırakılmakla tehdit
Mağdurun ailesine, muhitine veya topluma açıklamakla tehdit edilmesi
Aileye yönelik şiddet (tehdit veya fiili)
Ücretlerin alı konulması

KİŞİNİN ÇARESİZLİĞİNDEN YARARLANMAK SURETİYLE İSTİSMAR AMAÇLI TEMİNE İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Orta Dereceli Göstergeler

Kültürel/dini inanışlardan yararlanma
Ailevi durumun müşküllüğünden yararlanma
Yasadışı halinden yararlanma
Eğitimsizlikten (lisan bilmezlikten) yararlanma
Bilgi eksikliğinden yararlanma
İstismarcının kontrolü
Geçmişte yaşanan zorluklar
Seyahati organize etmede güçlük
Ekonomik sebepler
Kanunlar, yetkili mercilerin tutumu konusunda yanlış bilgiler
Başarılı bir göçmenlik süreci hakkında yanlış bilgiler
Ailevi durum
Genel bağlam
Kişisel durum
Psikolojik ve duygusal bağımlılık
Yetkili mercilerle ilişki/yasal statü

VARIŞ YERİNDE KİŞİNİN ÇARESİZLİĞİNDEN YARARLANMAYA İŞARET EDEN GÖSTERGELER

Güçlü Gösterge

İstismarcılara bağımlılık
Orta Dereceli Göstergeler
Geçmişte yaşanan zorluklar
Tanımadık bir çevrede yaşama güçlüğü
Ekonomik sebepler
Ailevi durum
Kişisel özellikler
Yetkili mercilerle ilişki/yasal statü

VIII. Mağdur tespiti ve yönlendirme – kurumlar arası işbirliğinin ve standart operasyon prosedürlerinin (SOP) katma değeri

SOP'lar ve çok kurumlu işbirliği hakkında bilginiz yoksa bu oturumdan önce bu yaklaşımı detaylı olarak çalışmalı ve örnekleri öğrenmelisiniz. EU/TRM belgesini pdf dosyası olarak aşağıdaki adresten indirip çalışabilirsiniz: <http://www.icmpd.org/Guidelines-for-the-Development-of-a-Transnational-Referral-Mechanism-for-Trafficked-Persons-in-Europ.1846.0.html>

Bu kılavuz ilkeler temelinde ve konuyu tam kavramış olarak bir PPT hazırlayıp girdi olarak sunabilir, bunu yaparken katılımcıların bilgi düzeyini ve gereksinimlerini dikkate alabilirsiniz.

Konu: İnsan ticareti mağdurlarının daha iyi ve daha net bir şekilde belirlenmesi ve yönlendirilmesi için kurumlar arası işbirliği ve SOP'lar.

Öğrenme amacı/amaçları:

- Katılımcılar, SOP'ların tanımlanmasının insan ticareti mağdurlarının uygun ve mağdur odaklı bir şekilde tanımlanmalarının ve yönlendirilmelerinin sağlanması açısından sağlayacağı faydalar hakkında bilgi sahibidir.

45-60 dakika

Metodoloji: Genel oturumda bilgilendirme (sunum yoluyla veya beyaz tahta yardımıyla), grup çalışması ve sunumlar

Gerekli materyal: Beyaz tahta, renkli kalem, çıktı, PPT sunumu

Prosedür:

1. Katılımcılara Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları'nın (UYM) ve Uluslararası Yönlendirme Mekanizmaları'nın neler olduğunu sorun. Cevaplar net değil ise, açıklama yapın (Bkz. kolaylaştırıcının yardımı ve Ek I: 5).
2. SOP ve çok kurumlu yaklaşımın ne demek olduğunu açıklayın. Kolaylaştırıcı için notlarda yer alan Ne, Kim ve Nasıl sorularının cevaplarını genel oturumda sunun (ister PPT sunumu aracılığıyla ister beyaz tahta yardımıyla, Ne, Kim ve Nasıl sorularının üzerinden geçerek).
3. 5 grup oluşturun ve her bir gruba bir SOP (çıkıtı) dağıtın. Gruplardan kendilerine verilen SOP'u okumalarını, kendi içlerinde hızla (10 dakika süreyle) tartışmalarını ve daha sonra SOP'u genel oturumdaki diğer katılımcılara (5 dakika süreyle) sunmalarını isteyin.
4. Katılımcıları soru ve cevap bölümüne katılmaya davet edin ve atlanan bir nokta var ise, bunu sunumlara dâhil edin.

Kilit mesaj/mesajlar:

- Tüm kamu kurumlarını ve hükümet dışı aktörleri içeren kurumsal işbirliği mekanizmalarının, UYM/UAYM'nın kurulması insan ticareti mağdurlarına etkili ve kapsamlı koruma sağlamak için gereklidir.
- UYM ve UAYM insan ticaretinin çözümü için tek bir kapsamlı çözüm sunmamaktadır. Bunların tüm aktörlerin bir arada ulusal ve uluslararası düzeyde meslekdaşlarıyla çalışacağı süreçler olarak kabul edilmesi gerekir.
- Standard Operasyon Prosedürleri münferit insan ticareti vakalarının süreç yönetimine odaklanan pratik araçlardır ve vaka içindeki önlemlerin dizilimini (tespit, yardım, koruma, yasal takibatlara katılım ve destek ve yasal tazminatlar, geri dönüş/yeniden yerleşim, ve/veya mağdurların gittikleri – kaynak veya üçüncü ülke ülkede sosyal açıdan içerilmesi) tamamen kapsar. SOP'ların normal olarak uluslararası insan hakları standartlarına dayalı olması, operasyonel olarak da mağdurların haklarını koruma ve teşvik etmeye odaklanması gerekir. SOP'ları uygularken akılda tutulması gereken münferit insan ticareti mağdurlarının ihtiyaçlarıdır.

Kolaylaştırıcı için Notlar:

- Gruplara sunumları için sadece 5 dakika vakit ayrıldığını hatırlatın ve süre tutun.
- Eksik kalan bilgileri eklediğinizden emin olun.

Kolaylaştırıcıya yardım: İnsan ticareti mağdurunun tanımlanması ve yönlendirilmesi için Standart Operasyon Prosedürleri

UYM nedir?

UYM'lerin yapısı her ülkede farklıdır ancak bu mekanizmalar, devlet kurumları ve insan ticareti alanında faaliyet gösteren sivil toplum grupları arasındaki işbirliğinin teşvik edilmesi ve **resmileştirilmesi** için tasarlanmaktadır.

Bir UYM şunları sağlamalıdır:

- İnsan ticaretine maruz kalmış bireylerin nasıl tanımlanacakları ve hakları açısından nasıl uygun muamele edilecekleri ve kendi kararlarını vermelerine olanak tanınması konularında rehberlik;
- Mağdurların kendilerine barınma ve fiziksel ve psikolojik zararlara karşı koruma sağlayacak uzman kurumlara yönlendirilmesini sağlayacak bir sistem; tıbbi, sosyal, psikolojik ve hukuki yardım sağlayan destek hizmetleri; kimlik belgelerinin edinilmesinde yardım ve (yeniden) ülkelerine döndürülme sürecinin kolaylaştırılması için destek;
- Mağdurlara yönelik yardım faaliyetlerinin soruşturma ve suç kovuşturma çalışmalarıyla uyumlaştırılması için tasarlanmış uygun ve resmi olarak bağlayıcı mekanizmaların oluşturulması ve

- İlgili kaynak/transit ülke makamlarıyla ve insan ticareti mağdurlarının STK'larıyla irtibata geçmek için irtibat ofisleriyle bağlantılar.

UYM'ler değişmez yapılar değil, her bir ülkenin kendine özgü insan ticareti vaka özelliklerinin yanı sıra sosyal, siyasi, iktisadi ve hukuki ortamına uygun olarak esnek şekilde tasarlanmış mekanizmalardır. Dolayısıyla, bir UYM, tek bir ortak şablona dayalı şekilde değil, ülkeye özel ihtiyaçlar ve şartların dikkatli bir şekilde değerlendirilmesine dayalı şekilde oluşturulur.² Ancak, UYM'ler, örneğin, her bir paydaşın özel rol ve görevlerini belirleyen Mutabakat Zaptı gibi çeşitli paydaşlar arasında oluşturulacak bir resmi işbirliği anlaşmasına dayalı olur ise, UYM'lerin her halükarda en etkili yapılar olması muhtemeldir.

UAYM nedir?

Özlü bir tanım verecek olursak,³ Uluslararası Yönlendirme Mekanizması (UAYM) insan ticareti mağdurlarına yönelik kapsamlı yardım ve uluslararası destek için gereken usuller ve mekanizmalar anlamına gelmektedir. Uluslararası yönlendirme mekanizmaları başlangıçtaki tespitten, geri dönüş ve kaynak, transit ve varış ülkeleri arasındaki yardımlaşmaya kadar yönlendirme sürecini bütüncül bir yaklaşımla ele alır ve farklı kamu kurumlarıyla hükümet dışı kuruluşlar arasında işbirliğini içerir.

UYM VE UAYM – fark ve ilişki

UYM'ler ve SAYM'lerin her ikisi de aynı ilkeye dayalı olarak geliştirilmektedir ancak bir UYM ülke içinde (potansiyel) mağdurların tanımlanması ve yönlendirilmesi, ulusal sistem ve mekanizmalar konularıyla ilgilenirken, SAYM sınıraşan mekanizmayı kapsar. Aslına bakılacak olursa, bir SAYM, rol ve prosedürler standart operasyon prosedürleri (SOP'lar) aracılığıyla açıkça tanımlanmış şekilde, mevcut ve etkili UYM'lerin üzerine inşa edildiğinde en fazla etkiyi gösterir.

SOP'lar nedir?

Uzman olarak sağlayacağınız katkılar kapsamında aşağıda belirtilen noktaları açıklamak suretiyle, SOP'larda kullanılan genel yapıyı takip edin:

SOP'lar nedir?

- Ülkenin insan ticaretiyle mücadele alanında aktif rol üstlenen ilgili resmi kurumları ve sivil toplum kuruluşları arasında disiplinler arası bir yaklaşımla incelenmesi gereken, insan ticareti mağdurlarının tanımlanması ve yönlendirilmesi için kılavuz ilkeler.
- Beş tane SOP bulunmaktadır: I: Tespit, II: İlk Yardım ve koruma, III: Uzun süreli yardım ve Sosyal İçerme, IV: Eve iade ve sosyal içerme, V: Ceza ve Hukuk Davaları.

² OSCE/ODIHR, Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları, 2004, syf. 15.

³ Guidelines for the Development of Transnational Referral Mechanism (TRM) for Trafficked Persons in South-Eastern Europe, ICMPD, Haziran 2008.

- SOP'lar sürecin farklı aşamaları için sorumlulukları ve prosedürleri belirlemekte olup, bu sorumluluklar ve prosedürler tedbirler kapsamında belirtilirler. SOP'lar bir protokol oluştururlar ve örneğin insan ticaretinden şüphelenilen bir durumda ilk bildirim noktasının neresi olacağını belirlerler.
- SOP'lar ve tedbirler insan ticareti mağdurlarının tanımlanması ve yönlendirilmesi sürecinde farklı aktörlere hangi yöntemle ne yapılması gerektiği konusunda yönlendirme sağlarlar.
- SOP'lar farklı paydaşlar arasında gerçekleştirilen görüşmelere dayalı olarak, yetişkin mağdurlarla ilgili sorumluluklar ve prosedürler ile sağlanacak bakım hizmetlerini ana hatlarıyla belirtir ve ayrıca çocuk ticareti vakalarındaki özel duruma ve bu vakalarda sağlanması gereken bakım hizmetlerine açıklık getirir.

SOP'lar KİMİN içindir ve sürece kimler dâhildir?

SOP'lar, insan hakları standartlarını takip etmek ve mağdurların haklarını yaklaşımın merkezine yerleştirmek suretiyle, uygulayıcıların (insan ticaretiyle mücadele eden aktörler) insan ticaretiyle mücadele çalışmalarında onlara destek olur.

SOP'lar aşağıda sayılan aktörlerin rollerini, sorumluluklarını ve sürece dâhil olma derecelerini belirler:

- Resmi kurumlar: kolluk kuvvetleri, yargı, ilgili Bakanlıklar (örneğin, Sığınma ve Göçmenlik Bürosu, Emniyet Güçleri, Dışişleri, İçişleri, Adalet, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma Bakanlıkları gibi farklı Bakanlıklar, Hâkimler, Savcılar, Hukuk Dernekleri, hizmet sağlayıcıları vb.)
- Hükümet Dışı Kuruluşlar / Sivil Toplum Örgütleri ve dernekler ve hizmet sağlayıcılar.

İnsan ticareti mağdurlarının kendileri bu **SOP'lerden yararlanmaktadır**. Zira mağdurlara iyileştirilmiş ve hedefe yöneltilmiş hizmetler, prosedürler ve ihtimam sağlanmaktadır.

SOP'lar NASIL uygulanırlar?

SOP'lar **disiplinler arası bir yaklaşımla** uygulanır. Bu yaklaşımda farklı kurumlar ve aktörler arasındaki **işbirliği** çok çok önemlidir. İnsan ticaretinin (farz olunan) mağdurlarına sağlanacak yerinde hizmetler ve gösterilecek özen, mağdurların yeniden travma yaşamasının ve yeniden mağdur edilmelerinin önlenmesi amacıyla, mağdur merkezli ve insan haklarına dayalı bir yaklaşımı gerektirmektedir. Bu nedenle sektörler arası bağlar önem arz etmektedir. SOP'lar kapsamında yer alan tedbirlerin tamamında aşağıda belirtilenlerle ilgili olan ve SOP'ların uygulanması açısından gerektiği şekilde uygulanması gereken **ortak meseleler** ele alınır:

- Bilgi Alış Verişi
- Güvenlik ve Emniyet
- Verilerin Korunması
- İnsan Kaynakları ve Mali Kaynaklar
- Yorumlama
- İzleme ve Değerlendirme.

Çıktı: Standart Operasyon Prosedürlerine Genel Bakış

1 No'lu SOP'a Genel Bakış - Tespit⁴

Tespit/tanımlama aşaması ulusal ve sınıraşan yönlendirme sisteminin ilk aşamasıdır. Bu aşama iki temel bölüme ayrılabilir: *ön tespit* ve *resmi tespit*.

İnsan ticaretine konu olduğu farz edilen kişi, yetkili makamların bu kişinin insan ticareti suçunun öznesi olduğuna dair en küçük bir emareye sahip oldukları andan itibaren en kısa süre içinde, bir mağdur olarak addedilirler ve bu şekilde muamele edilirler.

TESPİT	Ön	1. Tedbir	İLK TARAMA VE YÖNLENDİRME <ul style="list-style-type: none">Mağdur farz edilen kişilerin birinci bildirim noktasına yönlendirilmesiİlk tespit tarama işleminin gerçekleştirilmesiİnsan ticaretine konu olduğu farz edilen kişinin bir çocuk olup olmadığının değerlendirilmesiMağdur olduğu farz edilen kişi bir çocuk ise/çocuk olduğu farz ediliyor ise bir vasinin atanması
		2. Tedbir	TEMEL İHTİYAÇLARA VE BİLGİLERE ERİŞİM <ul style="list-style-type: none">İnsan ticaretine konu olduğu farz edilen kişiye haklar/sorumluluklar ve mevcut yardımlarla ilgili açıklama yapılmasıGerçekleşmesi muhtemel problemlerin değerlendirilmesiAciliyet arz eden ihtiyaçların değerlendirilmesiGüvenlik tedbirlerinin belirlenmesi
		3. Tedbir	ERKEN RİSK DEĞERLENDİRMESİ <ul style="list-style-type: none">Gerçekleşmesi muhtemel risklerin değerlendirilmesi ve güvenlik ve refahla ilgili tedbirlerin belirlenmesiİnsan ticaretine konu olduğu farz edilen mağdurun aciliyet arz eden ihtiyaçlarının/taleplerinin değerlendirilmesi
		4. Tedbir	LİSAN TERCÜMESİ VE KÜLTÜREL ARABULUCULUK <ul style="list-style-type: none">Yardımcı sağlayanlar/polis ve insan ticaretine konu olduğu farz edilen kişiler arasında çeviri/tercüme hizmeti sağlanmasıTercümanların/kültürel arabulucuların rolleri konusunda bilgilendirilmesiİnsan ticaretine konu olduğu farz edilen kişinin hakları ve tercümanın/kültürel arabulucunun rolü hakkında bilgilendirilmesi
		5. Tedbir	İYİLEŞME VE DÜŞÜNME DÖNEMİ <ul style="list-style-type: none">İnsan ticaretine konu olduğu farz edilen kişinin kendini toparlaması ve istikrarlı bir ruh haline kavuşması için süre önerilmesiİnsan ticaretine konu olduğu farz edilen kişinin mevcut seçenekler hakkında bilgilendirilmesiGüvenli barınma olanakları sağlanmasıTemel hizmetlerin sağlanmasıİkamet izinlerine erişim sağlanması
	Resmi	6. Tedbir	TESPİT <ul style="list-style-type: none">Kişinin insan ticaretine maruz kalan bir kişi olup olmadığının resmi prosedürlerle belirlenmesiGerekirse, kaynak/transit/hedef ülkedeki ilgili mercilerle irtibata geçilmesiİnsan ticaretine konu olan kişinin kimliğinin belirlenmesiİnsan ticaretine konu olan kişi bir çocuk ise, yetki alanının belirlenmesiTanımlama sonrasında ilgili bilgilerin insan ticaretine maruz kalan kimliği belirlenmiş kişiye açıklanması.

⁴ Aşağıya entegre edilen SOP'lar ICMPD TRM rehberinden alınmıştır. Bunlar UYM'ler için de eşit derecede geçerli olmakla birlikte, her ülke kendi SOP'larının kapsamını ve içeriğini katılımcı, istişareye dayalı ve kurumlar arası bir süreçle belirler.

II No'lu SOP'a Genel Bakış: İlk Yardım ve Koruma

İlk yardım ve koruma aşaması, kendi geleceği için müracaat edebileceği sosyal ve yasal seçenekler hakkında doğru şekilde bilgilendirilen ve temel ihtiyaçları konusunda yardım sağlanan insan ticaretine maruz kalan bir kişi için çok önemli bir aşamadır.

Gerçekleşmesi muhtemel bir durumun kişinin yaşamını tehlikeye atma ihtimalinin mevcut olup olmadığını kontrol etmek için, kişinin güvenliğiyle ilgili bir risk değerlendirmesi de gerçekleştirilir. İlk yardımın nihai amacı; bir taraftan kendisine yardım sağlanan insan ticaretine maruz kalan kişiye destek ve koruma sağlarken, bir taraftan da mevcut seçeneklerin değerlendirilmesi ve kendi geleceği hakkında tam olarak bilgilendirilmiş şekilde kararlar alabilme noktalarında O'na yardımcı olmaktır.

İLK YARDIM VE KORUMA	1. Tedbir	YARDIM SEÇENEKLERİ VE ŞARTLARI HAKKINDA BİLGİ <ul style="list-style-type: none"> İnsan ticaretine konu olan kişiye mevcut hizmetler ve yükümlülükler/şartlar hakkında bilgi sağlamak
	2. Tedbir	YASAL SEÇENEKLER VE ŞARTLAR HAKKINDA BİLGİ <ul style="list-style-type: none"> İnsan ticaretine konu olan kişiye yasal seçenekler ve yükümlülükler/şartlar hakkında bilgi sağlamak
	3. Tedbir	TARAMA VE İHTİYAÇ DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİ <ul style="list-style-type: none"> İnsan ticaretine konu olan kişinin tarama sürecinin amacı ve hakları ve yükümlülükleri konularında bilgilendirilmesi Toplanan bilgilere kimlerin erişebileceğinin ve erişemeyeceğinin açıklanması İnsan ticaretine konu olan kişinin polis tarafından sorgulanması veya bir hukuk mahkemesi önünde duruşmaya çıkarılmak üzere kendisine celp gönderildiğinde sahip olduğu haklar (örneğin, sessiz kalma hakkı) konusunda bilgilendirilmesi
	4. Tedbir	YARDIMIN VE KORUMANIN SAĞLANMASI <ul style="list-style-type: none"> Tanımlanan ve kararlaştırılan yardım tedbirlerinin sağlanması Koruma tedbirlerinin garantiye alınması

III No'lu SOP'a Genel Bakış – Uzun süreli yardım ve sosyal içerme

Yardım almayı ve/veya ev sahibi mahalde/ülkede veya kaynak ülkede ya da üçüncü bir ülkede bir destek programına katılmayı kabul eden insan ticaretine maruz kalan yerli veya yabancı kişilere uzun süreli yardım sağlanır. Uzun süreli yardım ve sosyal içerme aşamasında kendisine yardım sağlanan kişi, asgari olarak aşağıda sayılanlardan sorumlu olan profesyonel kişiler veya eğitilmiş hizmet sağlayıcıları tarafından desteklenir veya onlara yönlendirilir:

- Güvenliğin sağlanması;
- Kişinin kontrol ve kendi kaderini tayin etme duygularını yeniden kazanmasına yardımcı olunması;
- Kişinin psikolojik istikrarının güçlendirilmesi;
- Kişinin ikinci kez mağdur edilmekten kaçınılması;
- Güçlendirme sürecinin pekiştirilmesi;
- Sosyal damgalama riskinin değerlendirilmesi;
- Sosyal içerme sürecinin kolaylaştırılması;
- Çok kurumlu ve bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi.

Uzun süreli yardım ve sosyal içermenin nihai amacı; kendisine yardım sağlanan kişinin, karar alma sürecine tam olarak katılması sağlanarak, temel haklarına ve ekonomik ve sosyal yaşama katılması ve içinde yaşadığı toplumca kabul edilebilir bir yaşam standardına erişebilmesini sağlamak için gerekli olan fırsatlara ve kaynaklara erişmesinin sağlanmasıdır⁵.

UZUN SÜRELİ YARDIM VE SOSYAL İÇERME	1. Tedbir	BİREYSEL YARDIM PLANININ (IAP) MÜŞTEREK ŞEKİLDE GELİŞTİRİLMESİ <ul style="list-style-type: none">▪ Vakanın kendisine yardım sağlanan kişi ve destek ekibiyle tartışılması▪ İnsan ticaretine konu olan kişinin acil ihtiyaçlarının/taleplerinin sorulması, değerlendirilmesi ve çözümlenmesi▪ Planın insan ticaretine maruz kalan kişinin ihtiyaçlarına ve isteklerine göre formüle edilmesi.
	2. Tedbir	IAP'NİN UYGULANMASI İÇİN ONAY PROSEDÜRÜ <ul style="list-style-type: none">▪ İnsan ticaretine konu olan yabancı kişiye IAP'nin çevirisinin/tercümesinin sağlanması (gerekirse)▪ Kendisine yardım sağlanan insan ticaretine maruz kalan kişi ve yardımı sağlayan kuruluş arasında IAP'nin imzalanması
UZUN SÜRELİ YARDIM VE SOSYAL İÇERME	3. Tedbir	ADAPTASYON VE SOSYAL İÇERME YARDIMI <ul style="list-style-type: none">▪ Sosyal içerme hizmetlerine erişim sağlanması▪ IAP'nin ve güncellemesinin uygulanmasının değerlendirilmesi▪ Vakaların izlenmesinin ve değerlendirilmesinin sağlanması▪ Uyumlu prosedürlerin geliştirilmesi ve erişim sağlanması
	4. Tedbir	HUKUKİ DESTEK VE YARDIM <ul style="list-style-type: none">▪ Hukuki meselelerle ilgili destek sağlanması▪ Yasal ikamet, tazminat istemleri vb. konularındaki prosedürlerin uygulanması

⁵ Bkz.: http://ec.europa.eu/employment_social/spis/poverty_social_exclusion_en.htm ve Sosyal İçerme Hakkında Avrupa Komisyonu'nu ve Konseyi tarafından hazırlanan Müşterek Rapor (2003) http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/socncl/final_joint_inclusion_report_2003_en.pdf.

IV No'lu SOP'a Genel Bakış – Geri dönüş ve sosyal içerme

İnsan ticaretine maruz kalan kişilerin evlerine iade edilmeleri süreci, pek çok sosyal, ailevi, sağlık, hukuki ve maddi problemlerle karşı karşıya kalabilecek ve evlerinden ayrılarak kurtulmaya çalıştıkları aynı sosyal ve ekonomik şartlara geri dönme riski taşıyan bu kişiler için çoğu zaman zorlu bir süreçtir. Bu yeniden mağdurlaştırıcı süreçten kaçınmak için, insan ticaretine maruz kalan, memleketlerine geri dönmeyi veya başka bir yere veya ülkeye yerleşmeyi isteyen herkes eve iade ve sosyal içerme programlarından yararlanabilmelidir. Programların amacı; insan ticaretine maruz kalan kişilerin uzun vadede iyileşmelerinin, güçlenmelerinin ve topluma karışmalarının sağlanması olmalıdır ve programlar yeniden mağdurlaştırma veya yeniden insan ticaretine maruz kalma risklerini önlemelidir.

EVE İADE VE SOSYAL İÇERME	1. Tedbir	EVE DÖNÜŞ HAKKINDA BİLGİLENDİRİLMİŞ KARAR <ul style="list-style-type: none"> İnsan ticaretine maruz kalan kişiye dönüş sürecinin hukuki ve sosyal boyutları hakkında geçerli bilgi sağlanması İnsan ticaretine maruz kalan kişiden dönüşle ilgili olarak gönüllülük esasına ve bilgiye dayalı şekilde karar verildiğini gösteren yazılı bir onay belgesi alınması
	2. Tedbir	RİSK VE SOSYAL İÇERME DEĞERLENDİRMESİ <ul style="list-style-type: none"> İnsan ticaretine maruz kalan kişinin risk ve güvenlik algısının öğrenilmeye çalışılması Kaynak ülke/yerdeki çeşitli kişiler/kuruluşlar nezdinde risk değerlendirme gerçekleştirilmesi/soruların sorulması
	3. Tedbir	RİSK YÖNETİM PLANI <ul style="list-style-type: none"> Muhtemel risklerin ve güvenlik senaryolarının ve muhtemel çözümlerin ana hatlarıyla açıklanması İnsan ticaretine maruz kalan kişilerin muhtemel riskler ve mevcut koruma tedbirleri hakkında bilgilendirilmesi
	4. Tedbir	AİLENİN YERİNİN BELİRLENMESİ <ul style="list-style-type: none"> İlgili yerdeki/kaynak ülkedeki ilgili STK/IO ağlarının veya yetkili mercilerin tanımlanması Yer belirleme sürecinin başlatılması
	5. Tedbir	DOKÜMANTASYON <ul style="list-style-type: none"> Gönüllü iade sürecinin kolaylaştırılması amacıyla ilgili büyükelçiliklerle/konsolosluklarla irtibata geçilmesi Seyahat belgelerinin doğru şekilde düzenlenmesinin sağlanması İnsan ticaretine maruz kalan kişinin dosyasının gizli kalmasının sağlanması ve dosyaya sınırlı erişim sağlanması
	6. Tedbir	İADE ÖNCESİ KİŞİSEL YARDIM PLANI <ul style="list-style-type: none"> İnsan ticaretine maruz kalan kişinin risk ve güvenlik konularında ve sosyal içerme değerlendirmesinin sonucu hakkında bilgilendirilmesi Bilgi alış verişinde bulunmak ve iade sürecini koordine etmek amacıyla, kaynak ülkedeki hizmet sağlayıcıyla irtibata geçilmesi İnsan ticaretine maruz kalan kişinin kimlik statüsü, seyahat/transfer süreci, kaynak ülkedeki mevcut yardımlar ve yeniden entegrasyon süreci hakkında bilgilendirilmesi İnsan ticaretine maruz kalan kişinin karşılanacağı ve kendisine yardım gösterileceği konusunda teyidin alınması
	7. Tedbir	GÜVENLİ NAKİL/TRANSFER VE VARİŞ YARDIMI <ul style="list-style-type: none"> Yardım sağlanan kişiyi karşılayacak olan yerin/kaynak ülkenin kurumunun/kuruluşunun bilgilendirilmesi İnsan ticaretine maruz kalan kişiye gerekli seyahat belgelerinin/kalemlerinin/belgelerinin sağlanması Reşit olmayan kişilerin beraberinde refakatçi bulunmasının sağlanması İnsan ticaretine maruz kalan kişiyi kaynak ülke sınırında/hava alanında/limanında hizmet sağlayıcının teslim almasının/karşılamanın sağlanması İnsan ticaretine maruz kalan kişiye ön oryantasyon eğitimi ve yardım sağlanması İnsan ticaretine maruz kalan kişinin güvenli bir şekilde vardiğinin teyit edilmesi/teyidinin alınması

V No'lu SOP'a Genel Bakış – Ceza ve Hukuk Davaları

Tüm Devletlerde insan ticaretine maruz kalan kişilerin adalete ve adil muameleye erişim hakkı tanımlıdır. İnsan ticaretine maruz kalan kişiler hukuk veya cezai takibatta yer aldıklarında tam olarak bilgilendirilmeli ve desteklenmelidirler. Mağdurların tüm takibat süreçlerine aktif bir şekilde katılabilmeleri, psikolojik stres seviyelerinin azaltılabilmesi ve haklarının uygulanması için eksiksiz ve açık bir bilgilendirme çok önemlidir⁶.

Hukuki temsil ve yardım tüm mağdur koruma programlarının bir parçası olmalıdır. Yasaları uygulayıcı kurumlar ve insan ticaretine maruz kalan kişilere yardımcı olan hizmet sağlayıcıları arasında oluşturulan resmi protokoller, hukuki takibatın herhangi bir aşamasında yardım alan kişilerin haklarının tam olarak korunması için etkili bir araçtır.

Bazı hallerde mağduru faillerden ve ilgili taraflardan gelebilecek muhtemel misillemelere ve zararlara karşı korunması gerekebilir. Bir suçta (örneğin, insan ticareti ve ilgili suçlar) tanıklık etmiş bir mağduru koruması yasaların uygulanmasından sorumlu kurumlar, savcılar, hâkimler ve yakın işbirliği içinde çalışmaları gereken destek kuruluşları tarafından duruma özel olarak geliştirilmiş çözümlerin uygulanmasını gerektirir.

Mağdurların (ve yakınlarının) fiziksel güvenliklerinin tehlikede olup olmadığını değerlendirilmesi ve gerekirse kendisinin (ve yakınlarının) korunmasını sağlamak için özel kaynakların tahsis edilmesi gerekip gerekmediğinin belirlenmesi için bir risk değerlendirmesi gerçekleştirilir.

İnsan ticaretine maruz kalan kişiler hakkında ülkede yasadışı şekilde bulunmaları veya insan ticareti deneyimlerinin sonucu olarak yasadışı faaliyetlerde yer almaları sebebiyle tutuklama, kovuşturma veya cezai işlem uygulanmamalıdır.⁷ Ulusal ceza mevzuatına uygun olarak, insan ticareti deneyimi sırasında maruz kalınan cebrin sonucu olarak girilen suçlar için cezalandırmama hükümlerinin uygulanabilirliğinin düşünülmesi de gerekecektir.

CEZAI VE SİVİL DAVALAR	1. Tedbir	SORUŞTURMA VE KANITLARIN TOPLANMASI <ul style="list-style-type: none">Yasaların uygulanmasından sorumlu kurumlarla işbirliğinde bulunmaları ve/veya mahkemelerdeki yargılamalara katılmaları halinde, insan ticaretine maruz kalan kişilerin hakları/yükümlülükleri hakkında bilgilendirilmesiinsan ticaretine maruz kalan kişinin psikolojik şartları hakkında vaka yöneticisine/hizmet sağlayıcılarına danışılmasıİnsan ticaretine maruz kalan kişinin işbirliği yapmayı reddetmesi durumunda, soruşturma sürecinin ve kanıt toplama çalışmalarının kişinin güvenliğine zarar vermemesinin sağlanması
	2. Tedbir	DURUŞMA ÖNCESİ MAĞDUR-TANIK DESTEK HİZMETİ <ul style="list-style-type: none">Ceza davalarında mağduru rolü hakkında bilginin yanı sıra dava hakkında güncellemelerin vakitli şekilde sağlanmasıDava süreci hakkında rehberlik ve tavsiyelerin sağlanması.
	3. Tedbir	DURUŞMA SIRASINDA MAĞDUR-TANIK DESTEK HİZMETİ <ul style="list-style-type: none">Fiziksel koruma ve gizliliğin sağlanmasıTam koruma için gerekli tüm tedbirlerin ayarlanması (örneğin, videolu yeminli ifade alınması, duruşmanın kapalı düzenlenmesi, özel bekleme alanları, tercüme ...).
	4. Tedbir	DURUŞMA SONRASINDA MAĞDUR-TANIK DESTEK HİZMETİ <ul style="list-style-type: none">Mağduru geldiği yere/ülkeye iadesi, varış ülkesinde kalışıyla, üçüncü bir ülkede yeniden İskan edilmesiyle ilgili farklı riskler/seçenekler hakkında bilgilendirilmesi
	5. Tedbir	TAZMİNAT TALEPLERİ İÇİN DESTEK <ul style="list-style-type: none">Mağduru tazminat hakları ve ilgiliasal prosedürler hakkında bilgilendirmekYasal prosedürler sırasında ücretsiz hukuki yardım sağlanması.

⁶ Avrupa Konseyi'nin 16 Mayıs 2005 tarih ve CETS 197 sayılı İnsan Ticaretiyle Mücadele Konusunda Avrupa Sözleşmesi Madde 26

⁷ Aynı sözleşme.

IX. Mağdurun tanımlanması ve yönlendirme – SWOT analizi

Konu: Mağdurların tanımlanması ve yönlendirilmesi için mevcut kurumlar arası işbirliğinin güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri

Öğrenme amacı/amaçları:

- Katılımcılar mağdurların tanımlanması ve yönlendirilmesi için mevcut kurumlar arası işbirliğini analiz ederler ve bu süreci iyileştirmeye yönelik fırsatları kavrarlar.

60 dakika

Metodoloji: Grup çalışması, sonuçların sunumu, tartışma.

Gerekli materyal: Beyaz tahta kağıtları (ambalaj kâğıdı veya üzerinde SWOT matrisi çizilmiş, tutkallı beyaz tahtaların kullanılması daha iyi olacaktır), renkli kalemler.

Prosedür:

1. SWOT analizinin faydalarını ve oturumun mağdurların tanımlanması ve yönlendirilmesi için mevcut kurumlar arası işbirliği hakkında bir SWOT analizinin geliştirilmesiyle ilgili olduğunu gruba açıklayın.
2. Katılımcıları azami 6 üyeden oluşan gruplara ayırın. Grupların her birinden bir moderatör, belgeleyici, süre tutucu ve sunumu gerçekleştirecek kişiyi seçmelerini isteyin.
3. Mağdurların tanımlanması ve yönlendirilmesi için mevcut kurumlar arası işbirliğinin güçlü ve zayıf yönlerini analiz etmelerini isteyin. Daha sonra tanımlama ve yönlendirme sürecini iyileştirmeye yönelik fırsatlara odaklanmalarını ve her zaman mağdurun haklarını göz önünde bulundurmalarını isteyin. Süreniz azalır ise tehditleri (genellikle dış veya siyasi faktörler) göz ardı edebileceklerini söyleyebilirsiniz.
4. Gruplardan sunumlarını yapmalarını isteyin. Süreden tasarruf etmek için gruplardan sadece bir tanesinden sunum gerçekleştirmesini ve diğer gruplardan ise anlatılanlara ilaveler yapmalarını isteyebilirsiniz.
5. Fırsatların gelecekte ele alınabilecek şeyler olduğunu belirterek konuyu toparlayın.
6. Eğer mümkünse ve/veya gerekiyorsa, bunu, konuyla ilgili kısa bir eylem planı veya çalışma planı için temel olarak kullanabilirsiniz.

Kilit mesaj/mesajlar:

- SWOT Analizi; mevcut sistemde nelerin çalıştığını ve nelerin iyileştirilebileceğini tartışmak ve analiz etmek için bir fırsattır.
- Fırsatlar mevcut tüm paydaşlar tarafından tanımlanacak bir doğrultunun dayanağı olabilir.

Kolaylaştırıcı için notlar:

- Mevcut paydaşlar arasında bilgi alış verişini ve çok sayıda paydaşın katılımını ve içinde yer alacağı çözümleri teşvik edin.
- Tespit edilen fırsatlar üzerinde çalışarak ilerlemek üzere katılımcıları uzlaşmaya varmaya yönlendirin!

Kolaylaştırıcıya yardım: SWOT Analizi

Bir ambalaj kâğıdı üzerine veya iki adet birbirine yapıştırılmış beyaz tahta kâğıdı üzerine bir tablo çizin.

Uyarı: Aşağıdaki kutucuklarda yer alan örnekler hayali örnekler olup, Türkiye'deki insan ticaretiyle mücadele sistemi hakkındaki hiçbir bilgiye veya kanaate dayanmamaktadır!

Güçlü yönler	Zayıf yönler
<ul style="list-style-type: none">▪ İnsan ticaretiyle ilgili konularda faaliyet gösteren bakanlıklar arası bir çalışma grubu mevcuttur▪ İnsan ticaretiyle mücadeleye ilişkin Ulusal Eylem Planı mevcuttur ve uygulanmaktadır	<ul style="list-style-type: none">▪ Grup düzenli olarak bir araya gelmemektedir▪ Devlet kurumları arasında prosedürler ve sorumluluklar net olarak tanımlanmamıştır▪ Hükümet ve STK'lar arasındaki işbirliği zayıftır
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none">▪ Prosedürleri netleştirin ve tartışın ve sorumlulukları atayın (çok paylaşımlı yaklaşım)▪ Sorumlulukları tanımlı protokol ve sorumluluklarla birlikte bir hükümet tebliği/bilgi notu aracılığıyla tüm paydaşlara geniş bir şekilde duyurun▪ STK'larla işbirliğini iletin (mekanizma?)	<ul style="list-style-type: none">▪ Hükümetin dikkati insan kaçakçılığından başka alanlara doğru kayabilir▪ Ulusal Eylem Planının uygulanması veya kapasitelerin geliştirilmesi için bütçe bulunmamaktadır veya bütçe tahsisatı azdır.

Ek I: Eğitici/Kolaylaştırıcı için detaylı arka plan materyali

1. Tarihsel geçmiş

İnsan ticareti, 21. yüzyılın köleliği olarak adlandırılmıştır. Olgu kısmen biliniyor olsa da son yıllarda ulaşılmış olduğu seviye tam olarak gerektiği gibi idrak edilmemiştir. Aralık 2012'de yayınlanmış olan UNODC Küresel Raporu'nda⁸ yer alan bulgular şunları ortaya koymaktadır:

- Küresel olarak tespit edilen insan ticareti mağdurlarının %55-60'ını kadınlar oluşturmaktadır, kadınlar ve kızlar bir arada %75'i oluşturmaktadır.
- Tespit edilen mağdurların yüzde yirmi yedisi çocuklardır. Her üç çocuk mağduru ikisi kız, biri erkektir.
- Genellikle insan tacirleri erişkin erkekler ve operasyonun gerçekleştiği ülkenin vatandaşlarıdır ancak diğer suçlara kıyasla insan ticaretiyle daha fazla kadın ve yabancı ilgilenmektedir.
- Kadın tacirler daha çok kız çocukların ticaretiyle ilgilenmekte, tespit riski daha yüksek işlerde görevlendirilmektedir.
- Cinsel istismar amaçlı insan ticareti Avrupa, Orta Asya ve Amerika kıtasında yaygındır. Zorla çalıştırma amaçlı insan ticareti ise Afrika, Orta Doğu, Güney Doğu Asya ve Pasifik'te görülmektedir.
- Cinsel istismar yoluyla insan ticareti küresel olarak tespit edilen insan ticareti vakalarının yüzde 59'unu oluştururken onu yüzde 36 ile zorla çalıştırma takip etmektedir. Son dört yıl içinde zorla çalıştırmayla ilgili tespit edilen vaka sayısı iki katına çıkmıştır.
- Dilendirme amaçlı insan ticaretinin mağduru olanların oranı yüzde 1.5'dir. Organların alınması amaçlı insan ticaretinin dünyanın her bölgesinde görüldüğü, 16 ülkede tespit edildiği bildirilmiştir.
- 2007 – 2010 yılları arasında 118 ülkeden 136 farklı milliyette mağdur tespit edilmiştir.
- 2007 – 2010 yılları arasında tespit edilen mağdurların neredeyse yarısı kendi ülkelerinin bulunduğu yerlerde sınır aşacak şekilde ticarete maruz kalırken yüzde yirmi dört başka bir bölgeye götürülmüştür.
- Ülke içi insan ticareti tüm dünyada tespit edilen insan ticareti vakalarının yüzde 27'sini oluşturmaktadır.

⁸ UNODC, İnsan Ticareti Küresel Raporu, Viyana, 2012, s.7.

- Diğer bölgelerden mağdurların en çok getirildiği bölge ise Orta Doğu'dur (yüzde 70). Kendi ülkelerinin bulunduğu bölgede insan ticareti mağduru olanlar ise en çok Batı ve Orta Avrupa'dandır.
- Doğu Asya'dan kaynaklanan insan ticareti akımı küresel olarak görülen en baskın akımdır. Tüm dünyada pek çok ülkede Doğu Asyalı mağdurlar tespit edilmiştir.
- Doğu Avrupa, Orta Asya ve Güney Amerika'dan mağdurlar hem kaynak ülkelerinin bulunduğu bölgede hem de bu bölge dışında pek çok ülkede tespit edilmişlerdir ancak kendi bölgeleri dışında daha az tespit edilmişlerdir.
- Afrika'dan kaynaklanan hemen tüm akımlar ta Orta Doğu ya da Afrika ülkelerini hedef ülke almaktadır. Batı Avrupa'ya yönelik akımlar da vardır.
- Tüm dünyada yüz otuz dört ülke Palermo Protokolü'nün gerektirdiği şekilde insan ticaretini ayrı bir suç olarak tanımlayarak bu suçun cezalandırılmasını sağlamışlardır.
- İnsan ticareti nedeniyle verilen mahkumiyet sayısı oldukça düşüktür. Kapsanan 132 ülkenin kayıtlarında 2007 ile 2010 tarihleri arasında tek bir insan ticareti mahkumiyeti görülmemesi oranı %16'dır.

İnsan ticaretinin kapsamı ve büyüklüğü hakkında çok sayıda tahmin bulunmaktadır. 2012 ILO raporu⁹, dünya çapında zorla çalıştırılan kişilerin toplam sayısını 2002 – 2011 dönemi için 20.9 milyon olarak veriyor. Bu da on yıllık süre içerisinde her 1000 kişiden üçünün her hangi bir zamanda çalıştırılmaya zorlandığını gösteriyor. Bunların 18.7 milyonu (%90) ya cinsel istismar (4.5 milyon veya %22) ya da zorla çalıştırma (14.2 milyon veya %68) amacıyla özel sektörde yer alıyor. Kalan 2.2 milyon ya da %10 zorla çalıştırmanın devlet eliyle gerçekleştiği konumlarda olabiliyor (örneğin cezaevlerinde ILO standartlarına aykırı koşullarda çalışma veya başkaldıran silahlı güçlerin veya devlet ordusunun zorla çalıştırdığı durumlar). ILO'ya göre kadınlar ve kızlar zorla çalıştırma mağdurlarının 11.4 milyonunu veya yüzde 55'ini teşkil ediyor. Erkek mağdurlara ait rakamlar ise 9.5 milyon ve %45. Bu nedenle uluslararası topluluk, kadınlarla kızlara yönelik sadece cinsel istismar ticaretini değil, aynı zamanda diğer ticaret biçimlerini daha dikkatli araştırmak için daha fazla ilave kaynağın sağlanması konusunda gitgide artan bir görüş birliğine ulaştı.

Günümüzde istihbarat kaynakları, insan ticaretinin küresel olarak en hızlı gelişen yasadışı işlerden biri olduğunu belirtiyor. Transit rotaları ve eğilimleri sürekli değişiyor ve insan ticareti, gitgide koşulları yansıtan kültürel, ekonomik ve sosyal değişikliklere tabi olarak ekonomik küreselleşmenin ana örneği olarak görünmektedir.

Örgütlü suçun gizli doğası güvenilir ve eksiksiz veriler elde etmeyi zorlaştırırsa da insan ticareti, uyuşturucu ve silah ticaretiyle birlikte dünya çapında en büyük üç suç faaliyeti ve örgütlü suç finansman kaynağı arasında kabul edilmektedir. Ancak tahminler

⁹ ILO; Zorla çalıştırma tahmini Sonuçlar ve değerlendirmeler, Zorla Mücadeleye Yönelik özel Eylem Programı, Cenevre, 2012, s.2.

farklıdır. 2009 ILO Raporu yakın bir zaman önce ticareti yapılan kadın, çocuk ve erkeklerin emek istismarının ürettiği kârları küresel olarak yılda 32 milyar ABD \$ olarak hesaplamıştır. Dahası, 2009 ILO raporu, zorla çalıştırma mağdurlarını zorlama maliyetlerine odaklanan ve zorla çalıştırmadaki kişilere ödenmemiş ücretlerin toplam tutarının yaklaşık 19,6 milyar ABD \$'ına ulaştığını hesaplayan yeni rakamlar ortaya çıkarmaktadır. Buna ilaveten, insan ticareti mağdurlarının yoksul bölgelerde 150 ABD \$ ilâ sanayi ülkelerinde bir iş için ortalama 5.000 ABD \$'ın üzerinde istihdam bedelleri ödedikleri de gözlemlenmiştir. Her bölgedeki insan ticareti mağdurlarının sayısı ile çarpıldığında bu rakam küresel olarak 1,4 milyar ABD \$'ına karşılık gelmektedir. Ödenmemiş ücretler nedeniyle kayıp gelire eklendiğinde ILO, zorla çalıştırılan işçilerinin toplam maliyetinin 21 milyar ABD \$'ı tutarında bir gösterge rakamına ulaştığını tahmin etmektedir.¹⁰

Diğer tür yasadışı işlerden farklı olarak insan ticareti, temelde mağdurların insan haklarının ihlali uygulamalarına dayanır ve mağdurların onurlarının inkârına yol açar. İnsan ticareti uygulamaları insanları metalaştırır: bütün parasal kazançlar, ilgili kişilerin istismarından türer. Bu aşılarda yakalanan kişiler, hizmetlerini “sahiplerinin” kâr etmesi adına yapmak zorundalar: mal olarak muamele gördüklerinden hayatları üzerindeki her tür kontrolden yoksun bırakılırlar.

Suçun karmaşıklığı nedeniyle onunla ilgilenen bütün emniyet gücü görevlileri, bir dizi özel durum ve zorlukla başa çıkmak zorundadır. İlk ve çok temel bir konu ticaret mağdurlarının nasıl belirleneceğidir. Düzensiz çalışma, yasadışı göç, (yasal veya yasadışı) fuhuş, vs. vakaları içinde veya vakalarından ayırmak emniyet gücü görevlilerinin karşı karşıya kaldıkları ana zorluklardan biridir. İkincisi insan ticareti mağdurları, sıklıkla tanık olarak ifade verebilecek durumda değiller. Bunun nedeni ya mağdura ve/veya ailesi/ sevdiklerine karşı misilleme riskinin bulunması ve/veya mağdurun yaşadığı şiddetli ve travmatik deneyimlerdir. Sonuç olarak, polis memurları, genellikle mağdurların işbirliği yapmaya ve failleri ihbar etmeye hazır oldukları tamamen yeni bir grup meydan okumayla karşı karşıya olabilirler. Bu durum, insan ticareti vakalarını etkin bir biçimde soruşturma ve kovuşturmada zorluklar oluşturabilir. Uluslararası hukuka göre polisin buradaki rolü açıkça tanımlanmıştır. Bu görev, mağdur tanık olsun, olmasın onun insan tacirlerinden korunması, gizliliğinin ve kimliğinin korunması dahil güvenlik ve destek haklarının sağlanmasıdır. Bunu yapabilmek için de ilgili diğer ulusal ve uluslararası aktörlerle eşgüdüm ve işbirliği hayatidir. Bu sonuncusu bir insan ticareti vakasının soruşturulmasının bütün aşamaları için de geçerlidir. Böylece, herhangi başka bir sınır aşan suçta olduğu gibi, insan ticareti vakalarının yarattığı karmaşıklıklarla başa çıkmak için insan ticareti hakkındaki ulusal ve uluslararası hukukun bilinmesi daha da önemli olmaktadır.

¹⁰ ILO, A Global Alliance Against Forced Labor (Zorla Çalıştırmaya Karşı Küresel İttifak), ILO İşte Temel İlkeler ve Haklara dair Beyan'a takip olarak küresel rapor, Uluslararası Çalışma Örgütü, 2009, s. 32.

2. Kök nedenler ve etkiler - itici ve çekici faktörler

İtici Faktörler

İnsanları kelimenin tam anlamıyla evlerini terk etmeye iten sayısız koşul vardır. İnsanları göç etmeye ve riskli teklifler kabul etmeye zorlayan belirlenen en yaygın faktör yoksulluk veya daha zengin varış ülkelerindeki durumla karşılaştırıldığında daha düşük bir yaşama standardıdır. Ancak, insan ticaretine neden olan bizzat yoksulluk değildir ve insan ticareti mağdurları otomatik olarak en yoksul geçmişlere sahip değildir: iş gücü piyasasında fırsat eksikliği, ayrımcılık ve zor ve zorlayıcı ailevi durumlar da insanları tehlikeli koşullar kabul ederek göçmeye teşvik edebilir. Kültürel basmakalıplıklar ve garantili hakları uygulamaya sokmada sınırlı siyasi çıkar da, çoğunlukla istismar edici çalışma koşullarının kabulüne özellikle kadınlar ve çocuklarla ilgili olarak katkıda bulunur.

Siyasi istikrarsızlık da insan ticaretinin artmasına neden olur çünkü çatışmalar, çatışma sonrası koşullar ve siyasi geçiş dönemlerinin de önemli siyasi, sosyal ve kültürel olduğu kadar ekonomik etkisi de vardır. İnsan ticaretine konu olan mağdurlarının geldikleri ülkelerin çoğu, savaş veya siyasi ve sosyal değişikliğin yol açtığı yeniden yapılanma aşamalarından geçmektedir. Bu tür değişikliğe işsizlik ve aile yapılarının çözülmesi eşlik eder.

İnsan ticaretinin güçlü bir cinsiyet boyutu da vardır: kadınlarla kızların yasal ve sosyal eşitsizliği insan ticaretinin arkasındaki itici bir güçtür. Kanıtlar, zorla ekonomik istismarda mağdurların yüzde 56'sının ve zorla ticari ve cinsel istismarda olağanüstü bir çoğunlukla %98'inin kadınlarla kızlar olduğunu göstermektedir.¹¹ Kızlar çoğunlukla eğitim geleceğinden yoksun bırakılır ve okul yerine evde kalıp ev veya diğer "görünmez" işleri yapmaya zorlanırlar. Vasıfsız ve eğitimsiz kalırlar ve çoğu zaman kendi ailelerinde de istismara uğradıkları için onlara böyle şiddet dolu ve ağır çalışma koşulları normal gelir. Birçoğu için göç etmek ve kendi toplumları dışında iş aramak sadece ekonomik bir karar ve ailelerini desteklemek için bir araç değildir: kişisel özgürlük ve daha iyi genel yaşam şartları arayışı da olabilir. Kadınlar, erkeklere oranla genellikle işsizlik, düşük eğitim ve düşük ücretlendirme seviyesi etkisinde oldukları ve aynı zamanda kendi ailelerine bakmakla çok zorlandıkları için sosyoekonomik koşulların yükünü özellikle taşırlar. Bu nedenle, iyi eğitilmiş kadınlar ve kızlar bile onlar için hiç de gelecek umudu olmadığından insan tacirlerinin kurbanı olma tehlikesi altındadırlar.

Çocukların ilave geçim kaynakları olarak görülmesi gerçeği, aileleri çocuklarını tehlikeli ve istismarcı işyerlerine ve yurtdışında çalışmaya göndermelerine itebilir. Çocuk ticareti olgusunun diğer nedenleri arasında (daha) yoksul ülkelerdeki birçok çocuğun silahlı çatışmada veya ciddi bir hastalık yüzünden hayatlarını kaybeden veya yurtdışında çalışmaya giden veya çocuklarıyla başka nedenlerden dolayı birlikte olamayan ebeveynleri olmadan büyümek zorunda olmaları vardır. Bu tür çocuklar, daha zayıf aile bağları olan uzak akrabalarla veya onları insan ticaretine karşı daha az

¹¹ ILO, Zorla Çalıştırma için Ticaret, Göçmen İşçilerin İstihdamını İzleme Yöntemleri, Eğitim Rehberi, 2005, s.21.

korunmuş ve açık bırakan yetimhanelerde yaşamak zorunda olabilirler. Bazı ülkelerde nüfus kayıtları bile olmadığından yeni doğanlar ve çocuklar tacirler için kolay av oluyorlar. Ancak, erkeklerin de ekonomik, ayrımcı, siyasi ve başka nedenlerle insan ticareti tehlikesine maruz oldukları gerçeği de göz ardı edilmemeli.

Çekici Faktörler

Varış ülkelerindeki çekici yaşama koşulları da çekici faktörleri oluşturur. Varış ülkelerindeki istismarcı, beyan edilmeyen çalışma ve hizmetlere yönelik gitgide artan talep de insan ticaretini besliyor; bu durum da zorla çalıştırma istismarı, cinsel istismar, zorla veya anlaşmalı evlilikler, hafif suçlara zorlananların istismarı, kölelik veya kölelik benzeri uygulamalar ve diğer istismar biçimleriyle sonuçlanır. Birçok insan ticareti mağdurunun, istikrarlı bir ekonomik durum, daha iyi iş fırsatları, sosyal güvenlik ve siyasi istikrarla ilgili yüksek beklentileri vardır ve kendilerinin ve ailelerinin yaşamlarını iyileştirme fırsatına inanırlar. Birçok göçmenin karşı karşıya kaldığı sorunların hiçbirinden söz etmeden yurtdışında “başarılı” olanlarla ilgili başarı hikâyeleri bu beklentileri artırabilir. Aynı zamanda, imkânları bulunmayıp istismarcı çalışma koşullarına alışkın olan kişileri, varış ülkesindeki adaletsiz koşullarla karşılaşma ihtimali sıklıkla vazgeçiremez, yine de insanları yurtdışında çalışmaya çeken husus gelişme ve bağımsızlık umududur.

Vasıfsız ve çoğu kez de düzenlenmemiş sektörde işçi talebi çok büyük. Vasıflı sektörde eksiklikler çoğu kez yönetilmiş göçle karşılanır. Vasıflı göçmen işçiler, şartlarını ve koşullarını müzakere etmek için güçlü bir yasal konumdadır ve istismarla karşılaşmaları pek mümkün değildir. Dahası hükümetler, halkın vasıflı göçmen işçileri ulusal kaynaklar için bir tehdit olarak algılamaları riskini pek yaşamazlar. Diğer taraftan, ev hizmetleri, tarım veya eğlence sektörleri gibi vasıfsız mesleklerde işçi talebi, yaygın olarak göçmen işçilerle doldurulur çünkü yerli işçiler vasıfsız ve düşük işlerden vazgeçme eğilimindedir. Vasıfsız sektörlerde genellikle çok az düzenleme veya örgütlenme vardır ve söz konusu meslekler çoğu zaman doğaları gereği yalıtılmıştır, örgütlenme ve toplu müzakereye açık değildir. Eskiden resmi olan inşaat, tarım veya taşımacılık gibi sektörler gitgide gayri resmi hale geliyor; işçilerin örgütlenmesi veya çalışma standartları tanımlanması veya yürütülmesi gitgide zorlaşmakta. Bu tür emek ucuz, harcanabilir ve istismar edilebilir olduğundan insan ticareti için kolay hedeftir.

Kısıtlanmalı Göç ve İşgücü Düzenlemeleri

Avrupa Komisyonu, AB içindeki ekonomik ve demografik ihtiyaçları dikkate alarak üçüncü ülke uyrukları için yasal ve adil göç imkânlarını kolaylaştırmak için gerçekçi bir yaklaşımın benimsenmesini önerdi. Ancak birçok hükümet, iç ve dış göçe kısıtlayıcı bir yaklaşımla ve göçü azaltmak bir yana göçmenleri insan ticaretine ve emek istismarına daha da açık bırakan politikalarla cevap vermeye devam etmektedir. Aslında, zorla çalıştırma amacıyla insan ticareti büyük ölçüde, varış ülkesindeki işgücü tedariki ve yasal çalışma mevcudiyeti arasındaki dengesizliklere yorulabilir.

İş gücü piyasalarıyla ilgili kısıtlamalar da mevcuttur ve bu durum AB içinde daha az zengin ülkelerden daha zengin ülkelere insan ticareti akışıyla sonuçlanmaktadır. Birçok hükümet, daha kısıtlayıcı göçmenlik politikalarını destekleyerek siyasi avantaj elde etmeye çalışmıştır, oysa bu tür politikaların düzenli göç fırsatlarını azalttıkları ve bu şekilde de insan tacirlerine çalışmak için daha büyük imkânlar sağladıkları gerçeği göz ardı edilmektedir. Bugüne kadar gelişmiş ülkelerdeki hükümetler, hem vasıflı hem de vasıfsız göçmenlerin emeğine bağımlı olduklarını kamuoyunda kabul etmekte genellikle isteksiz olmuşlardır.

İnsan ticaretinin toplum üzerindeki etkileri¹²

İnsan ticareti, sadece mağdurlarını ve aileleri değil, aynı zamanda genel olarak toplumu da etkileyen bir suçtur. Örgütlü insan ticareti bir devlette veya bölgede kök saldıığında, hızla büyüyecek ve etkilenen ülkelerin istikrarına ciddi riskler oluşturacaktır. Ana etkiler şunlardır:

- 1. Mevcut seks ve iş gücü piyasalarında mali menfaatleri bulunan örgütlü suç grupları arasındaki şiddette artış:** İnsan ticareti mağdurları, yasadışı seks ve iş gücü piyasalarından çıkarıldıklarından veya bunlara sokulduklarından, bu durum bu insan istismarının kârlı şekillerini kontrol altına almak için insan tacirlerinin yerel suç unsurlarıyla yüzleştiklerinde şiddetli “güç mücadeleleri” potansiyelini oluşturacaktır. Bu özellikle cinsel istismar ticaretinde geçerlidir, çünkü buradaki mali menfaatler çok yüksektir. İnsan ticareti mağdurlarıyla beslenen seks piyasaları, kadınları tedarik edebilecek durumda olan büyük insan ticareti gruplarıyla işbirliği içinde hareket eden yerli suçlular tarafından kısmen kontrol edilmektedir;
- 2. Örgütlü suçun büyümesi ve çeşitlenmesi:** Örgütlü insan ticareti suçu, yalnız başına işlenmez. Bir kez kurulduktan sonra insan ticareti ağları hızla çeşitlenir ve terör, uyuşturucu ve silah ticareti gibi diğer alanlarda çalışan mevcut örgütlü suç örgütleriyle karşılıklı fayda esaslı ilişkiler geliştirirler;
- 3. Kara paranın aklanmasının artmasıyla ekonomik istikrarın bozulması** İnsan ticaretinin mali kârlılığı, mali ve ticari piyasa koşullarını baltalayıp ekonomik istikrarsızlığı tetikleyebilecek sofistike iç ve dış kara para aklama biçimlerine yol açar. Güncel tahminler insan ticaretinin küresel alandaki kârlılığını, neredeyse bir trilyon dolar olarak hesaplar ve bu rakam birkaç küçük devletin toplam GSYH'sinden daha yüksektir;
- 4. Demografik istikrarın bozulması:** Büyük ölçekte insan ticareti, ister menşe ülkeden insan ticareti mağdurlarının sayısı açısından ister varış ülkesinde belli bir alana veya piyasaya satılan belli bir etnik veya ulusal grubun sayısı açısından halkları hem mikro, hem de makro düzeyde istikrarsızlaştırabilir;
- 5. Kamu sektörü yolsuzluğunun artışı:** İnsan ticareti suçu ile yolsuzluk

¹² İnsan ticaretinin etkileri bölümü, ICMPTD, Anti-trafficking Training for Frontline Law Enforcement Officers, Background Reader, 2004'ten alınmıştır

birbirleri için tasarlanmış olabilir. Bu suçun çok katmanlı özelliği, çeşitli makamların memurlarının yolsuzluğu için sayısız fırsat yaratır ve günlük nakit tedariki, insan ticaretiyle mücadele konusundaki bütün yasal yürütme çabalarını baltalamak için gerekli araçları sağlar. Gerçekten de insan ticareti suçu ve suçun yolsuzlukla ilişkisinin, ceza adaleti sisteminin kapasitesini ve toplumun bu sisteme güvenini tehdit ettiği söylenebilir;

- 6. Siyasi yolsuzluk ve nüfuzun satın alınması:** Benzer biçimde, insan tacirleri için kriminal faaliyetlerinden üretilen servet, siyasi nüfuzu satın almalarını ve siyasi sistemi kendi çıkarları için bozmalarını sağlayabilir. Bir başka özellik de insan ticareti mağduru olanların fuhuşundan yararlanan siyasetçilere şantaj yaparak siyasi süreci yolsuzluğa uğratma yetenekleridir;
- 7. Ekonomik iç yatırımın istikrarsızlaştırılması:** Bu tehdit, diğer stratejik risklerin birinin veya birden fazlasının ortak ürünü olarak ortaya çıkabilir. Örneğin, örgütlü insan ticareti suçunun mevcudiyetinin, temel ekonomik sisteme güveni baltaması ölçüsünde yaygın kara para aklamaya ve kamu sektörü yolsuzluğuna ulaştığı yerlerde büyük küresel şirket gruplarının iç yatırım stratejileri üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir (ICMPD 2003).

3. Uluslararası yasal çerçeve

Tüm ilgili bilgileri ve yasal metinleri ayrıca ek bilgileri aşağıda verilen bağlantılarda bulabilirsiniz:

- 1. BM Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Sözleşme ve protokolleri - Palermo Protokolü (1999):** <http://www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/Publications/TOC%20Convention/TOCebook-e.pdf>
- 2. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989):** <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>
Factsheet UNICEF – Çocuk Hakları Sözleşmesi altındaki hakların bir özeti: http://www.unicef.org/crc/files/Rights_overview.pdf
- 3. Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi (2005):** <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/197.htm>
Daha fazla bilgi Açıklayıcı Rapor'da bulunabilir; <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/197.htm>
Bakınız GRETA: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/trafficking/default_en.asp
- 4. İnsan Ticaretinin Önlenmesi ve Mağdurların Korunmasına Dair AB Direktifi (2011):** <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:EN:PDF>

Bu Direktif Türkiye ile de ilgilidir. Türkiye AB'ye katılım sürecine resmi olarak 3 Ekim 2005 tarihinde başlamıştır. Müzakere sürecinde, Türkiye'nin İnsan Ticaretiyle Mücadele çabaları yakından takip edilmiştir. AB Direktifleri sadece AB Üye Ülkeleri ile ilgili değil aynı zamanda katılım sürecinde olan ve aday ülkeleri de ilgilendirir. Daha belirgin olarak insan ticaretiyle mücadeleye ilişkin AB Müktesabatıyla uyum süreçleri Türkiye'nin Ulusal Programıyla uyum içerisinde yürütülmektedir

İnsan Ticaretinin Ortadan Kaldırılmasına Dair AB Stratejisi (2012-2016): http://ec.europa.eu/anti-trafficking/EU+Policy/New_European_Strategy

Diğer ve başka genel bilgi için: <http://ec.europa.eu/anti-trafficking/>

- 5. ILO Sözleşmesi 105, Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi (1957):**
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C105

Diğer ve başka genel bilgi için: <http://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/lang--en/index.htm>

- 6. ILO Sözleşmesi 182, Çocuk Emeğinin En Kötü Biçimleri Sözleşmesi (1999):**
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C182

4. İnsan ticareti süreci

İnsan ticareti süreci aşamalarla gerçekleşir, bunlar arasında temin, taşıma ve transit (geçiş) ve istismar vardır:

Temin. İnsanların temin edilmesi yöntemleri çok çeşitlidir ve geniş bir yelpazededir:

1. Zorlama (çocuklar başta olmak üzere, kaçırma ve satış);
2. Meşru bir iş veya evlenme vaadiyle aldatma ve adam kaçırma ve
3. Yasadışı şekilde çalışma olanağı hakkında bilgi verilmiş olmasına karşın fena şekilde istismar edici veya kölelik benzeri şartlar hakkında bilgilendirilmemek, ya da sağlıkla ilgili doğuracağı muhtemel sonuçlar hakkında bilgi verilmeksizin iç organlarının veya uzuvlarının alınacak olması gibi, gerçeğin bir kısmını saklamak suretiyle aldatmak.

İstismar amacıyla insan temin etmek için kapı kapı dolaşan münferit kişiler, aile fertlerini ve arkadaşları içerebilen gayri resmi sosyal ağlar, medyada yayınlanan reklamlar veya yurtdışında iş, çalışma, evlilik veya seyahat teklif eden istihdam ajansları dâhil yasal/yarı yasal araçlar vasıtasıyla gerçekleştirilebilir. Potansiyel mağdur ister

menşe isterse transit veya hedef ülkede olsun, göçmenlik sürecinin herhangi bir aşamasında istismar amacıyla temin edilebilir.

Bireyler tacirler tarafından menşe ülkelerinde tedarik edilmekte ve daha sonra bir veya daha fazla sayıda ülkeye ticaret amacıyla yollanmaktadır. Buralarda Palermo Protokolü'nde tanımlanmış olan istismar çeşitlerinden birine maruz kalmaktadırlar¹³. Alternatif şekilde, bireyler kendi ülkelerinde tedarik edilip aynı ülke içinde istismar mağduru oldukları bir başka yere nakledilmektedir. Göçmenler ülkelerini serbestçe terk etmekte başka bir ülkeye yasal veya yasadışı giriş yapmakta insan ticaretine maruz kalmamaktadır (yasadışı giriş söz konusu ise kaçakçıya girişi kolaylaştırmak için para ödeyebilirler); daha sonra tacirler peşlerine düşmektedir. Buldukları veya götürüldükleri ülkede insan ticareti mağduru olabilmektedirler.

Göçmenler bir başka ülkeye vararak kendilerine iş bulmakta ve işe girdikten sonra zorla çalıştırmayla karşılaşmaktadır. Bunun insan ticareti altında sınıflandırılması biraz tartışmalıdır.¹⁴

Taşıma ve Transit. Taşıma ve Transit insan ticaretinin oluşması için gerekli bir unsura değildir. Fakat, insan tacirleri, mağdurları, içinde yaşadıkları muhitten, ailelerinden ve arkadaşlarından ayırmak, onları izole etmek ve kolaylıkla kontrolleri altında tutmak amacıyla, (ülke içinde veya sınır dışına çıkartmak suretiyle) menşe ülkelerinden uzaklaştırırlar. Mağdurlar transit sırasında bir insan tacirinden diğerine bilgileri dışında satılabilir ve gidilecek yerin bilgisi tam olarak açıklanmaksızın sürekli şekilde uzun yolculuklara çıkartılabilirler. Bu seyahatler sırasında mağdurlar varacakları yerde kendilerini nelerin beklediğini ya bilmemektedir, ya da halihazırda insan tacirleri tarafından istismar edilmiş ve sadece başka bir yere naklediliyor olabilirler.

Potansiyel mağdurları tespit etmek hem suça teşebbüsü önlemek açısından hem de niyetlenen istismarın tamamlanmasını önlemek anlamında hem de süregiden bir suçu ortaya çıkarmak açısından kolluk kuvvetleri için önemli bir güçlüktür.

İnsan tacirleri farklı ülkelerdeki farklı yolsuzluk derecelerini, yakalanma risklerini, yakalanırlarsa ağır cezalara çarptırılıp çarptırılmayacaklarını da dikkate alarak taşıma rotalarını ona göre seçmektedirler.

İstismar. Palermo Protokolü'nde insan ticaretiyle ilişkilendirilen istismar şekilleri bir dizi uluslararası anlaşmada tanımlanmaktadır. "Fuhuş Yoluyla İstismar" olgusu; seks eylemi karşılığında zorla fahişelik yapan bir kişiye müşteri tarafından ödenen paranın tamamının veya bir kısmının kadın satıcısı veya istismarcısı tarafından el konulmasını anlatır.¹⁵ Cinsel istismar olgusu, örneğin, fahişelik veya pornografinin üretimi fiillerinde olduğu kadar, Protokol tarafından açık şekilde tanımlanmamış diğer hallerde gerçekleşen ticari anlamdaki cinsel istismara atıfta bulunur. "Kölelik veya kölelik benzeri uygulamalar" ve "kulluk" olguları, kişilerin, illaki o kişiler tarafından "sahiplenilmesi" zorunluluğu

¹³ Ulus Aşan Örgütlü Suçlara karşı BM Sözleşmesi ve bu sözleşmeye ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol, 2003.

¹⁴ Bakınız ILO, İnsan Ticareti ve Zorla İşgücü İstismarı. Yasama ve Kanunların Uygulanmasına yönelik Kılavuz, Cenevre 2005, syf.14. BM İnsan Ticareti Protokolüne göre insane ticareti suçu için şu üç unsur mevcut olmalıdır: eylem, yani insanların bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması vb.; yöntemler, yani zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma vb; ve (en azından amaçlanan) istismar.

¹⁵ Fuhuş yoluyla sömürülme olgusu, 1949 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Ticaretinin ve İnsanların Fuhuş Yoluyla Sömürülmesinin Yasaklanmasına Dair Sözleşme hükümlerine tabidir.

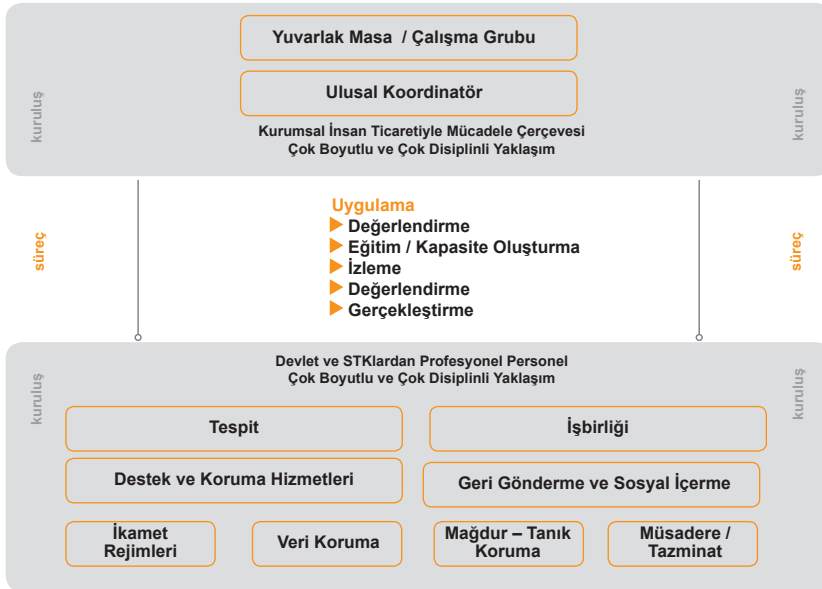
bulunmaksızın, açıkça çalışmalarının karşılığının borcun kıymetinden oldukça üstünde olduğu hallerde bir kişinin bir borcu ödemek adına çalışmaya zorlanması uygulaması olan “borç esareti” marifetiyle başkaları için çalışmaya zorlandıkları benzer durumlara atıfta bulunur.¹⁶ Bir istismar şekli olarak “organların alınması” olgusu, kendilerine (veya kendileri adına akrabalarına) para ödenmesi karşılığında yaşayan donörlerin böbrek gibi bir organlarını veya vücut sıvılarını başka bir hastaya bağışladıkları organ nakli vakalarına atıfta bulunur.¹⁷

İstismara uğrarken insan ticareti mağdurları kulluk benzeri koşullar altındadır ve tamamen tacirlere bağımlıdır. Misilleme korkusu veya kanuna karşı savunmasızlık anahtar bir unsurdur. Bu aşamada tacirlerin suç niyeti – mağdurların mali kazançlar için istismar edilmesi – tamamen gerçekleşmektedir. Yukarıda özetlenen üç aşama gerçek durumda kısmen örtüşmekte veya yinelenmektedir. Bazı vakalarda pek çok transit ve varış evresi olabilir çünkü mağdurlar sıklıkla yeniden mağdur edilirler. Bu durumun tersine bazen de transit ülke evresi hiç olmayabilir.

5. Ulusal Yönlendirme Mekanizması

AGİT, bu tür bir ulusal destek mekanizmasının nasıl oluşturulabileceğini ve nasıl olması gerektiğini özetlemiştir.¹⁸

Bir ulusal yönlendirme mekanizmasına (UYM) bakış

¹⁶ Borç esareti ve diğer “kölelik halleri”, 1956 tarihli Birleşmiş Milletler Köleliğin, Köle Ticaretinin ve Kölelik Benzeri Uygulamaların Kaldırılmasına Dair Sözleşme’de tanımlanmakta ve yasaklanmaktadır.

¹⁷ Dünya Sağlık Asamblesi insan organlarının ticari menfaat için ticaretini yasaklayan esasları 1991 yılında kabul etmiştir. Bkz. WHO, İnsan Organ Transplantasyonu, WHO himayesinde hazırlanan Gelişmeler Raporu (1987 – 1991). Bir istismar şekli olarak organların alınması halinde organ ticareti suçunun tamama ermiş olması için, BM Palermo Protokolü’nde de, örneğin, istismar amacıyla temin etmek veya yataklık etmek vs. fiillerinin yanı sıra örneğin, aldatma veya kişinin çaresizliğinden yararlanma vb. yöntemlerinin varlığı şart koşulmaktadır. Ancak iç hukukta organ ticareti farklı şekilde tanımlanabilmektedir. BM, BM Palermo Protokolü, Md. 3, syf. 40.

¹⁸ AGİT/ODIHR, National Referral Mechanisms, Joining Efforts to Protect the Rights of Trafficked Persons – a Practical Handbook (Ulusal Destek Mekanizmaları, İnsan Ticareti Mağdurlarının Haklarını Korumak için Çabaların Birleştirilmesi - Pratik bir Kılavuz), Varşova, 2004, s.13.

UYM'lerin yapısı her ülkede farklıdır; ancak insan ticareti mağdurlarıyla ilgili olan resmi dairelerle sivil gruplar arasındaki **işbirliğini teşvik ve resmileştirmek** üzere tasarlanmışlardır.

Bir UYM, şunları sağlamalıdır:

- İnsan ticareti mağdurlarını tanımlamak ve haklarına saygı göstermek ve kendi kararlarını vermelerine izin vermek hususunda onlarla nasıl uygun biçimde ilgilenmek gerektiği konusunda kılavuzluk.
- Mağdurları, fiziksel ve psikolojik zarara karşı sığınma ve koruma sunan uzmanlaşmış kurumlara sevk etme sistemi; tıbbi, sosyal, psikolojik ve yasal yardım sağlayan destek hizmetleri; kimlik belgeleri edinmede yardım ve geri göndermeyi kolaylaştırmak için destek;
- Mağdur yardımını, suçu araştırma ve takibat çabalarıyla uyumlaştırmak için tasarlanan uygun ve resmi olarak bağlayıcı mekanizmaların kurulması ve
- İnsan ticari mağdurlarının ilgili menşe/transit ülke makamları ve STK'ları ile temas kuracak irtibat ofisleriyle bağlantılar.

UYM'ler katı yapılar değil, her ülkenin insan ticareti şablonlarına ve sosyal, siyasi, ekonomik ve yasal ortamlarına uymak üzere özelleştirilmiş esnek mekanizmalardır. Böylece bir UYM, tek bir jenerik şablondan inşa edilmez, ülkeye özel ihtiyaç ve koşulların dikkatlice değerlendirilmesine dayanarak kurulur.¹⁹ Ancak her durumda UYM'lerin, çeşitli katılımcılar arasında resmi işbirliği anlaşmalarına dayanırlarsa en etkili olmaları beklenir. Örneğin, her katılımcının özel rolünü ve görevlerini belirleyen bir Mutabakat Zaptı (MZ).

Çocukların Yönlendirilmesi

İşbirliği modelleri tanımlanırken **mağdur bir çocukla** ilgilenilmesi için belli prosedürlerin özenle dikkate alınması gerekmektedir. UNICEF kılavuzlarına uygun olarak²⁰, en önemli ilkeler aşağıda belirtilmiştir: Çocuk mağdurlarıyla ilgili bütün hareketlerde **çocuğun yüksek yararı** birinci sırada olmalıdır.

Mağdurun yaşı belirlenmemişse, ama mağdurun bir çocuk olduğuna inanmak için neden varsa mağdur çocuk olarak kabul edilmeli ve sonra daha fazla kontrol yapılmalıdır. Daireler ve diğer resmi/özel örgütler arasındaki eşgüdüm ve bilgi alışverişi, çocuk mağdurlarının en kısa zamanda tanımlanıp yardım görmelerini garantilemek üzere ortaya konulmalıdır. Emniyet gücü makamları, çocuk mağdurun derhal bir sığınma evine transferini örgütlemeli ve mümkünse, ilk sorgulama çocuk bu güvenli konuma yerleştirilinceye kadar geciktirilmelidir. Emniyet gücü makamları, çocuk olası bir insan ticareti mağduru olarak tanımlanır tanımlanmaz bir vasi atanması için sorumlu birimlerle

¹⁹ AGİT/ODIHR, National Referral Mechanisms (Ulusal Destek Mekanizmaları), 2004, s. 15.

²⁰ UNICEF, Guidelines for Protection of the Rights of Children Victims Trafficking in South Eastern Europe (Güney Doğu Avrupa'da İnsan Ticaretine Maruz Kalan Çocuk Mağdurlarının Haklarının Korunması İçin Kılavuzlar), 2003, s. 3-4.

irtibata geçmelidir. Sorumlu birimin gerekli iletişim bilgileri her emniyet gücü bölümünde hazır bulundurulmalıdır. Eğitilmiş vasi, bütün süreç boyunca çocuğa eşlik etmelidir. Vasi, vatanına iade etme sürecini gerçekleştirinceye veya anne babasına veya vaka yöneticisine/vasiye iade edilinceye kadar çocuğun yüksek yararını korumakla sorumlu olmalıdır. İlgili emniyet gücü makamları, atanan vasinin bütün süreç boyunca çocuk mağdura eşlik etmesini garantilemelidir.

Sosyal hizmetler ve/veya STK'larla işbirliği içinde vasi, çocuk için bir koruma ve bakım programı planlamalı ve geçici insani bir vizenin verilmesi için gerekli prosedürleri yönetmelidir. Vasi, emniyet gücü görevlilerinin çocuğu her sorgulayışı sırasında hazır bulunmalıdır. Dahası, bir çocuk mağduru sadece emniyet gücü makamının özel olarak eğitilmiş üyeleri sorgulamalıdır. Yeterli belge ve bilgi toplandıktan sonra çocuk lehinde son düzenleme yapılacaktır. Bu da, vasi, sosyal hizmetler/STK'lar, sorumlu hükümet birimi (örn. İçişleri Bakanlığı) ve nihayetinde çocuğun menşe ülkesinin elçiliğinden temsilciler arasında istişarelerde yapılmalıdır.

Yukarıda açıklanan ağ faaliyetlerine emniyet güçleri katılmasalar veya bunlardan sorumlu olmasalar bile, uluslararası kuruluşlar ve STK'larla çalışma konusunda ülkelerinde yararlanan prosedürler ve protokollerden haberdar olmalılar.

Belirlenen kılavuz ilkelere uyan SOP tanımları içinde özellikle çocuklara yönelik önlemler de mevcuttur. Ayrıca insan ticaretine yönelik müdahaleninin bir parçası olarak sorumluluklar potansiyel çocuk mağdurların yönlendirilmesi ve tespitine dair konular da bu çerçevede ortaya konulmuştur.

Mağdurların düzgün destek alabilmesi için münferit vaka yönetimi ve yönlendirme sistemlerinin ülke içinde kurulmuş olması ve ülke sınırlarının ötesine geçmesi şarttır. Ülkelerin çoğunluğu mevcut durumda **ulusal yönlendirme mekanizmaları** kurmak için uğraş vermektedir (UYM); her aşamada mağdur desteğini garantileyecek farklı hizmet sunucuları birbirine bağlayan standart operasyon prosedürleri (SOP) de önemlidir²¹. UYMLer insan ticareti mağduru kişilerin düzgün tespiti, hizmet sağlayanlara yönlendirilmelerini sağlayacak kılavuz ilkelerin yanında insan ticaretiyle mücadele politikalarının geliştirilmesi, uygulanması ve izlenmesi için sektör aşan ve çoklu disiplinli işbirliğini öngörmektedir. Ayrıca, insan ticareti vakalarının çoğunluğunun sınır aşan nitelikte olması nedeniyle sadece ulusal değil aynı zamanda sınır aşan yönlendirme, yardım ve destek mekanizmalarının mevcudiyeti de önemlidir. UYMLerin tamamlanması ve üstlerine bir şeyler inşa edilmesi ile ulus aşan yönlendirme mekanizmaları (**UAYM**)²² tespitten yardım ve korumaya, katılımdan, yasal takibatlarda destek ve tazminata, geri dönüş/yeniden yerleştirme ve/veya mağdurların hedef ülke veya üçüncü ülkede sosyal içermesine kadar vaka önlemlerinin tüm dizilimini kapsayacaktır.

²¹ 24 Temmuz 2003 tarihinde Geçici Konsey tarafından Kabul edilen OSCE, İnsan Ticaretiyle Mücadele Eylem Planı.

²² ICMPD, İnsan Ticaretine Maruz Kalanlar için Ulus Aşan Yönlendirme Mekanizmasının Geliştirilmesine Yönelik Kılavuz İlkeler: Güney Doğu Avrupa, 2009, syf. 9.

Ek II: Terimler Sözlüğü²⁴

Yardım: İnsan ticaretine maruz kalan kişilerin iyileşmeleri amaçlı, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte uygun barınma, tıbbi, psikolojik ve maddi yardım; eğitim, öğrenim ve istihdam fırsatları; hukuki danışmanlık ve desteği de içerebilecek önlemler, programlar ve hizmetlerdir. Yardımlar hedef ülkelerde, transit ülkelerde ve menşe ülkelerde hükümet dışı kuruluşlar, hükümet kurumları veya uluslararası örgütler (veya diğer ilgili örgütler) tarafından verilebilir ve bir veya birden çok hizmeti içerebilir.

Çocuk: 18 yaşın altındaki bir kişi (bazen “ergin olmayan” olarak da anılır).

Hedef ülke: İnsan ticaretine maruz kalan bir kişinin nihai varış yeri (“alıcı ülke” olarak da anılır).

Menşe ülke: İnsan ticaretine maruz kalan bir kişinin geldiği ülke (“kaynak ülke” olarak da anılır).

Transit ülke: İnsan ticaretine maruz kalan bir kişinin nihai varış yerine ulaşmak için geçtiği ülke.

İpotek altında çalışma (borç esareti): “bir borçlunun borcuna karşılık teminat olarak kişisel hizmetlerini veya kendi denetimindeki bir kişinin hizmetlerini rehin vermesinden kaynaklanan ve bu hizmetlerin bedelinin makul bir değerlendirme ile borcun tasfiyesine dönük olarak uygulanmadığı ve bu hizmetlerin sınırlandırılmamış ve tanımlanmamış olduğu durumdaki statü veya durum”.²³

Zorla çalıştırma: ILO’nun 29 No’lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesine göre (1930) “zorla veya zorunlu çalıştırma” terimi şu anlama gelecektir: ‘herhangi bir kişinin ceza tehdidi altında ve bu kişinin tam isteği olmadan mecbur edildiği tüm iş veya hizmetleri ifade eder’.²⁴

Bilgilendirilmiş rıza: Önerilen veya talep edilen herhangi bir şeye verilen özgür, gönüllü izin veya onay; tam olarak bilinçli karar verebilmeyi sağlayacak şekilde tüm gerçeklerin açıklanmış olmasına ve bu kapsamda ilgili herhangi risklerin (bilindikleri ölçüde) ve mevcut olan seçeneklerin bildirilmiş olmasına dayalı olmalıdır. Bilgi paylaşımı “bilgilendirilmiş onay”ın asli bir bileşeni olmalıdır.

Ulusal yönlendirme mekanizması veya sistemi (UYM veya UYS): “Devlet aktörlerinin insan ticaretine maruz kalan kişilerin insan haklarını korumak ve geliştirmek için, çabalarını sivil toplumla stratejik bir ortaklıkla koordine ederek yükümlülüklerini yerine getirdikleri işbirliği çerçevesidir. UYM’nin ana amaçları insan ticaretine maruz kalmış olan insanların insan haklarına saygı gösterilmesini güvenceye almak ve onların hizmetlere yönlendirilmesi için etkin bir yol sağlamaktır. Ayrıca UYM’ler mağdurlarla ilgili yerleşim ve geri iade düzenlemeleri, mağdura tazminat ve tanıkların korunması gibi geniş kapsamlı konular üzerine ulusal politikanın ve uygulamaların geliştirilmesine yardımcı olabilir. UYM’ler ulusal eylem planları oluşturabilir ve hedeflere ulaşılab

²³ Madde 1a. Birleşmiş Milletler Kölelik ve Köle Ticareti ile Kölelik Benzeri Kurumların ve Uygulamaların Ortadan Kaldırılması Ek Sözleşmesi (1956).

²⁴ Madde 2.1. ILO 29 No’lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi (1930).

ulaşılmadığını değerlendirmek üzere kıstaslar belirleyebilir. Bir UYM'nin yapısı her ülkede değişik olacaktır; ancak UYM'ler hükümet kurumları ile insan ticaretine maruz kalan insanlarla ilgilenen hükümet dışı gruplar arasında işbirliğine resmiyet kazandıracak şekilde tasarlanmalıdır.”²⁵

Potansiyel insan ticareti mağduru: Sömürüye tabi olmadan önce belirlenmiş ve insan ticareti sürecinde olduğuna dair güçlü emareler bulunan kişi. Bu, tanımı aşağıda verilen mağdur olduğu farz edilen kişiden farklıdır (“potansiyel trafiğe maruz kalacak kişi” olarak da anılır).

Olası insan ticareti mağduru: İnsan ticareti mağduru olduğu farz edilen ancak ilgili yetkililer tarafından resmi olarak tespit edilmiş olmayan veya resmi veya hukuki olarak tespit edilmek istememiş olan kişi (“insan ticaretine maruz kaldığı farz edilen kişi” olarak da anılır). Mağdur olduğu farz edilen kişiler tespit sürecinin başından itibaren belirlenmiş mağdurlarla aynı muameleyi görürler. Kimi ülkelerde bu kategorideki kişiler “potansiyel mağdur” olarak anılırlar; ancak bu belgede potansiyel mağdurun farklı bir anlamı vardır. Lütfen yukarıdaki tanımına bakınız.²⁶

Koruma: Uygulanacak herhangi bir yardım planının asli bir bileşenidir. Sadece trafiğe maruz kalan kişinin fiziksel güvenliğini sağlamak için değil ama aynı zamanda onun menşe, hedef veya üçüncü bir ülkedeki sosyal içerilme şansını güvenceye almak açısından.

İyileşme: İnsan ticaretine maruz kalan kişilerin istikrara kavuştuğu ve psikolojik, sosyal ve fiziksel sağlıklarını kazandıkları süreç.

Düşünme süresi: İnsan ticareti mağduru olduğu farz edilen kişiye iyileşmesi, insan tacirlerinin/sömürücülerinin etkisinden kaçması ve geleceğine ilişkin bilinçli bir karar alması için insan hakları düzenlemelerine tam uygun şekilde makul bir süre tanınmalıdır. İnsan ticareti mağduru olduğu farz edilen kişi için bu süre boyunca herhangi bir ülke dışına çıkarılma emri verilmemelidir. Düşünme süresinin uzunluğu ülkeden ülkeye değişmektedir ve ülke yasalarıyla düzenlenmektedir.

Hizmet sunucuları: İnsan ticaretine maruz kalan kişilere destek ve yardım önlemlerinin birini veya birkaçını ulaştıran örgütler ve bireylerdir. Bunlar arasında hükümet dışı kuruluşlardan, uluslararası örgütlerden veya hükümet kurumlarından sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, barınak çalışanları, tıbbi personel veya hukukçular olabilir.

Hizmetkarlık: “Yasa, gelenek veya anlaşma gereğince bir başkasına ait olan toprakta yaşamaya ve çalışmaya ve ücretli olsun olmasın bu diğer kişiye belirli hizmetleri vermeye mahkum olan ve bu statüsünü değiştirme özgürlüğü olmayan kişinin durumu veya statüsüdür”.²⁷

25 T. Kröger, J. Malkoc, B.H. Uhl, Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları. İnsan Ticaretine ne Maruz Kalan İnsanları Korumak için Çabaları Birleştirmek. Bir Uygulama Elkitabı, Osce-Odihir, Varşova, 2004, sf. 15.

26 Bölgedeki her ülke insan ticaretine maruz kalan kişiler için, özellikle de insan ticaretine “riski altında” olan ve insan kaçakçılığına maruz kaldığı varsayılan ama ilgili yetkililer tarafından resmi olarak bu şekilde belirlenmemiş olan kişiler için farklı bir terminoloji kullanmaktadır. Ayrıca farklı örgütler de çoğu kez bu kategoriler için farklı terimler kullanmaktadır. Bu çalışma bağlamında yukarıda verilen tanımları ile “potansiyel mağdur” ve “mağdur olduğu farz edilen kişi” terminolojilerini kullanıyoruz. Bu tanımlar herhangi bir ülkenin veya örgütün terminolojisi ile bire bir aynı uyumlu değildir.

27 Madde 1b. Birleşmiş Milletler Kölelik ve Köle Ticareti ile Kölelik Benzeri Kurumların ve Uygulamaların Ortadan Kaldırılması Ek Sözleşmesi (1956).

Sığınma evi/barınma tesisleri: İnsan ticareti mağdurlarının konakladığı tesisler. Barınaklar açık veya kapalı olabilir; kısa veya uzun süreli kalınabilir; 24 saatlik, kısmi zamanlı veya bina içi olmayan destek sunabilir. Sığınma evleri nitelikli ve özel eğitim almış çalışanlarca işletilmelidir. Çocukların barınması onların özel ihtiyaçları açısından uygun olmalıdır.

Kölelik: “Kölelik üzerinde mülkiyet hakkı ile bağlantılı herhangi veya tüm hakların kullanıldığı bir kişinin statüsü veya durumudur.”²⁸. Birleşmiş Milletler 226 sayılı Kölelik ve Köle Ticareti ile Kölelik Benzeri Kurumların ve Uygulamaların Ortadan Kaldırılması Ek Sözleşmesi’ne göre (1956) borç esareti, serflik, zorla evlendirme, çocuk sömürüsü gibi kurum ve uygulamalar, Kölelik Sözleşmesi (1926) Madde 1 içerisindeki tanımlarda yer alıp almadıklarına bakılmaksızın kaldırılmalıdır.

Göçmen kaçakçılığı: “(...) bir kişinin vatandaşı olmadığı veya kalıcı oturma iznine sahip olmadığı bir Taraf Devlete girişinin doğrudan veya dolaylı olarak mali veya diğer maddi çıkar elde etmek üzere sağlanması”²⁹. Gündelik dilde, insan kaçakçılığı ve insan ticareti çok kez birbirinin yerine kullanılmaktadır ama bundan her şekilde kaçınılmalıdır.

İnsan taciri: Bir diğer insanın (veya insanların) herhangi bir sömürü biçimi için ticareti suçunu işleyen veya buna suç ortaklığı eden veya bir başka insanı bu suçu işlemeye yönlendiren kişi.

İnsan ticareti: “(...) insanların sömürü amacı ile tehdit veya güç kullanılarak veya diğer baskı, kaçırma, hile, aldatma, gücün kötüye kullanımı veya bir savunmasızlık durumunda faydalanılarak veya bir başka kişi üzerinde denetimi olan bir kişinin rızasını temin etmek üzere bir ödeme veya maddi çıkar olarak veya vererek alınması, nakledilmesi, transferi, barındırılması veya alınmasıdır. Sömürüye en az diğerlerine fuhuş yaptırılması veya diğer cinsel sömürü biçimleri, zorla çalıştırma veya hizmet alma, kölelik veya köleliğe benzer uygulamalar, serflik ve organlarının alınması dahil olacaktır.”³⁰.

Uluslararası yönlendirme mekanizmaları: İnsan ticaretine maruz kalan kişilere verilecek kapsamlı yardım ve uluslar ötesi destek ve koruma için tasarlanmış mekanizmalar ve sistemler. Uluslar ötesi yönlendirme mekanizmaları ilk tespitten iadeye ve transit, hedef ve menşe ülkeleri arasındaki yardımlaşmaya kadar tüm yönlendirme sürecinin bağlantısını kurar ve farklı hükümet kurumları ile hükümet dışı aktörler arasındaki işbirliğini içerir. Süreçteki bir adımla veya tüm adımlarla ilgili olabilirler.

28 Madde 1, BM Kölelik Sözleşmesi (1926).

29 Madde 3, Birleşmiş Milletler Sınırışan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi’ne ek kara, deniz, hava yoluyla göçmen kaçakçılığına karşı Protokolü, (2000).

30 Madde 3, Sınırışan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi ve İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın Ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına İlişkin Protokol (“Palermo Protokolü” olarak da bilinir) , 2000.

Ek III: Formlar

Oturum planı (tam gün için şablon)

Unutmayın: Karşılama, giriş, hedef ve beklentiler ile (kahve ve öğlen yemeği) araları için programda zaman ayırın.

Tarih / saat	Oturumun konusu	Öğrenme amacı	Eğitim yöntemi ve süresi (xx')	İhtiyaç duyulan /hazırlanması gereken malzeme	Yorum / sorumlu
	Karşılama, vb.				
	Ara				
	Öğle yemeği				
	Ara				
	Kapanış				

Oturum planı (kısa oturum için şablon)

Tarih / saat	Oturumun konusu	Öğrenme amacı	Eğitim yöntemi ve süresi (xx')	İhtiyaç duyulan / hazırlanması gereken malzeme	Yorum / sorumlu

Kontrol listesi: bir eğitim oturumu için kolaylaştırıcılık

Aşağıdaki SOP'ler üzerine bir (eğitim) oturum(u) düzenlemek için yapılacakları başlangıçtan eğitim sonrasına kadar adım adım sayan bir listedir. Liste kolaylaştırıcı olarak oturumun hazırlanmasına odaklanmaktadır. Bir eğitim veya çalışma oturumu ile ilgili örgütsel konulara odaklanmamaktadır.

Birinci adım			
<ul style="list-style-type: none">SOP'lar için eğitim ihtiyaçlarını değerlendirin (bir bütün olarak SOP'lar veya ilgili tek tek önlemler)	<ul style="list-style-type: none">Basılı metinleri ve diğer fotokopileri hazırlayın	<ul style="list-style-type: none">Referans dokümanlar ve DVD klipleri gibi atölye malzemelerini hazırlayın	
<ul style="list-style-type: none">Belirlenen eğitim ihtiyaçları temelinde ne tür bir oturuma ihtiyaç olduğuna karar verin (farklı kurumlardan katılımcılar, kendi kurumlarından katılımcılar, grubun büyüklüğü)	<ul style="list-style-type: none">Değerlendirme formu hazırlayın (uygunsa ve kararlaştırılmışsa)		
İkinci adım		Eğitimde	
<ul style="list-style-type: none">Katılımcılara ve belirlenen ihtiyaçlara göre tam olarak hangi konuların işleneceğine karar verin	<ul style="list-style-type: none">Eğitimi verin / oturumu kolaylaştırın		
<ul style="list-style-type: none">Oturumun amacını formüle edin	<ul style="list-style-type: none">Grup çalışmalarının sonuçlarını belgeleyin, tartışmalardaki ana noktaları görselleştirin		
<ul style="list-style-type: none">Hangi yöntemin ve malzemenin kullanılacağına karar verin (gerekli donanım & malzeme)	<ul style="list-style-type: none">Buradan sonra nasıl ilerleyeceğinizi planlayın (uygunsa)		
<ul style="list-style-type: none">Oturumunuzu detaylı olarak planlayın ve oturum planınızı doldurun	<ul style="list-style-type: none">Değerlendirme yapın (değerlendirme formuyla, sözlü olarak veya bir araç vasıtası ile)		
<ul style="list-style-type: none">İhtiyaç duyduğunuz malzemenin mevcut olup olmadığını kontrol edin ve katılımcıları yeniden teyit edin			Eğitimden sonra
Üçüncü adım		<ul style="list-style-type: none">Bir rapor veya kısa not yazın (uygunsa)	
<ul style="list-style-type: none">Oturum planınıza göre bir gündem hazırlayın	<ul style="list-style-type: none">Planlanan anlaşmalar ve/veya eylemlerin izlemesini yapın, bir sonraki adımı hazırlayın veya atın		
<ul style="list-style-type: none">Eğitimi birlikte vereceğiniz kişiler ve organizatörlerle zamanlama ve içerik üzerine tartışın veya bilgi verin	<ul style="list-style-type: none">Dinlenin!		

Ek IV: İlave okuma için kaynaklar, bağlantılar ve materyaller

Mülteci Yasası, şu adreste bulunabilir www.asylumlaw.org

Uluslararası Kölelik Karşıtları Örgütü (2005): İnsan ticaretine maruz kalan kişilerin tespiti ve onlara destek protokolü ve eğitim seti, Londra.

Avrupa Komisyonu, Brüksel

- (2005): Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi.
- (2004): İnsan Ticareti Uzmanlar Grubu Raporu, Brüksel.

EUROPOL (2011): Avrupa Organize Suç Tehdit Değerlendirmesi 2011 (OCTA)

İnsan Hakları Konseyi (HRC) 2010. Kadına yönelik şiddet, sebepleri ve sonuçları üzerine Özel Raportör Raporu, Rashida Manjoo, Kırgızistan heyeti, on dördüncü oturum.

Uluslararası Göç Politikası Geliştirme Merkezi (ICMPD), Viyana

- (2006) İnsan Ticareti ile Mücadelede Yasaların Uygulanması için Elkitabı, UNDP Romanya ile ortaklaşa.
- (2006) Hakim ve Savcılar için İnsan Ticaretine karşı Eğitim - Müfredat ve Elkitabı.
- (2006) Ön safta çalışan icra memurları için İnsan Ticaretine karşı Eğitim, AB Üye Devletlerinde, Katılım Ülkelerinde ve Aday Ülkelerde Polisler, Sınır Güvenlikçileri ve Gümrük Görevlileri için Eğitim Rehberi'.
- (2009) İnsan ticaretine maruz kalan kişiler için Uluslararası yönlendirme mekanizmaları geliştirilmesi için rehber: Güney-Doğu Avrupa için.
- (2010) 12-13 Nisan 2010 Eğitimi için İnsan Ticaretine Karşı Eğitim Elkitabı, Soesterberg, Hollanda.
- (2010) İnsan ticaretine maruz kalan kişiler için Uluslararası yönlendirme mekanizmaları geliştirilmesi için rehber Avrupa: TRM-AB.
- (2010) İnsan Ticaretine karşı Ulusal Eylem Planları İzleme ve Değerlendirme Elkitabı.

- (2013) TELAE Projesi Boşluklar ve İhtiyaçlar Değerlendirmesi.
- (2013) Lübnan'da İnsan Ticareti Mağdurlarının Tespiti ve Yönlendirilmesinde Standart Operasyon Uygulamaları.
- (2013) ICMPD tanıtım malzemesi, şu adreste bulunabilir: <http://www.icmpd.org>.

Uluslararası Göç Örgütü (IOM)

- (2007) İnsan Ticareti Mağdurlarına Doğrudan Yardım, Cenevre.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)

- (2004) İnsan Ticaretine Karşı Küresel İttifak.
- (2004) Zorla Çalıştırma için İnsan Kaçakçılığı, Göçmen İşçilerin Çalıştırılması Nasıl İzlenmeli, Eğitim El Kitabı, Cenevre.
- (2005) Zorla Çalıştırmaya karşı Küresel İttifak, Genel Direktörün Raporu, Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi İzleme faaliyeti kapsamında Küresel Rapor, şu adreste bulunabilir: www.ilo.org/declaration
- (2005) İnsan Ticareti ve Zorla Çalıştırmaya dayalı sömürü. Yasa Yapıcılar ve Uygulayıcılar için Rehber.
- (2006) Zorla Çalıştırma için İnsan Kaçakçılığı: Göçmen İşçilerin Çalıştırılması Nasıl İzlenmeli, Cenevre.
- (2007) Özel İstihdam Büroları: Düzenleme, İzleme ve Yaptırım, Cenevre.
- (2008) Zorla Çalıştırma ve İnsan Ticareti, İş müfettişleri için elkitabı.
- (2009) Zorla Çalıştırmaya karşı Küresel İttifak, Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi izleme faaliyeti kapsamında Küresel Rapor.
- (2009) Zorla Çalıştırma Küresel Raporu, Zorun Maliyeti.
- (2010) OSCE, Modern-Zaman Köleliği olarak İnsan Ticareti ile Mücadele: Bir Haklar, Özgürlükler ve Güvenlik konusu.

NATO (2005): İnsan ticaretine karşı eğitim materyali. NATO, Güvenlik ve İstikrara bir tehdit, Askeri Komutanlar ve Sivil Liderler için Modül, Modül 2.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı

- (2010) OSCE, İnsan Ticareti, Güvencesiz Çalışma, Görünmez Sömürü ile Mücadele Özel temsilciliği ve koordinatörlüğü: Ev içi hizmetçilik amaçlı İnsan Ticareti.
- (2008) OSCE, Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Bürosu (ODIHR) OSCE Bölgesinde İnsan Ticaretine Maruz Kalmış ve Sömürülmüş kişiler için tazminat.
- (2004) Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları, İnsan ticaretine maruz kalan kişilerin haklarını korumak için çabaları birleştirmek – bir uygulama elkitabı, Varşova.
- (2003) İnsan Ticaretiyle mücadele eylem planı

Londra Hijyen ve Tropik Tıp Okulu

- (2009): UN.Gift, IOM, İnsan ticaretine maruz kalan kişilerin bakımı. Sağlık çalışanları için rehber, Cenevre.
- (2006): Çalınan gülümsemeler: Avrupa'da insan ticaretine maruz kalmış kadınlar ve ergenler üzerindeki fiziksel ve psikolojik sağlık sorunları üzerine özet rapor, Zimmermann, C. ve arkadaşları. EC Daphne Programı ve IOM, Londra.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği

- (2010) BM OHCHR İnsan Hakları ve İnsan Ticareti için tavsiye edilen İlkeler ve Rehberler açıklaması.
- (2002) İnsan Hakları ve İnsan Ticareti için tavsiye edilen İlkeler ve Rehberler (BM İnsan Ticareti protokolü sonucu).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

- (2009) İnsan Ticareti ve Mültecilerin Korunması: UNHCR'nin Perspektifi
- (2009) Uluslararası Mülteci Hukuku açısından İnsan Ticareti Konusunun Değerlendirmesi ve UNHCR'nin Görevi.
- (2006) Uluslararası Koruma Rehberi No. 7: 1951 Sözleşmesi Madde 1A(2) ve/veya 1967 Protokolünün uygulanması.

- (2001): Ön Rapor: J. Morrison, B. Crosland, Mülteci Ticareti ve Kaçakçılığı: Avrupa Mülteci Politikasında Son Oyun mu?, Nisan 2001 (No. 39).

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suçla Mücadele Ofisi

- (2013) İnsan Ticareti Küresel Raporu.
- (2010) Avrupa'ya Cinsel Sömürü için İnsan Ticareti.
- (2009) İnsan Ticareti – Avrupa Analizi.
- (2009) İnsan Ticareti Protokolünü Uygulamak üzere Uluslararası Eylem Çerçevesi.
- (2008) İnsan Ticareti ile Mücadele Araçları, Viyana.
- (2009) Ceza hukuku uygulamacıları için insan ticaretine karşı el kitabı. (UN.Gift ile)

ABD Dışişleri Bakanlığı (2012): İnsan Ticareti Raporu, İnsan Ticareti ni İzleme ve Mücadele etme Bürosu. Şu adreste bulunabilir: <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2012/index.htm>

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) (2003a): İnsan Ticaretine Maruz Kalmış Kadınlarla Görüşme için Etik ve Güvenlik Düzenlemeleri (Cathy Zimmermann & Charlotte Watts); Londra Hijyen ve Tropik Tıp Okulu ve Avrupa Komisyonu Daphne Programı, Cenevre ile işbirliğiyle.

Uluslararası sözleşmeler ve hukuki belgeler

- 1926 BM Kölelik Sözleşmesi
- 1946 BM *İnsan Ticareti* ve Paralı Seks veya Benzer İşletmeciliğin Engellenmesi Sözleşmesi
- 1956 BM *Köleliğin*, Köle Ticaretinin ve *Köleliğe* Benzer Kurum ve Uygulamaların Kaldırılması Ek Sözleşmesi
- 1966 Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi, şu adreste bulunabilir: http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/a_ccpr.htm
- 1979 *Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi* Uluslararası Sözleşmesi, şu adreste bulunabilir: http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/e1_cedaw.htm

- 1981 Avrupa Konseyi Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşme
- 1989 Çocuk Hakları Sözleşmesi, şu adreste bulunabilir: http://en.wikipedia.org/wiki/Convention_on_the_Rights_of_the_Child
- 1999 *Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin Önlenmesi Sözleşmesi*, 1957 Zorla Çalıştırmanın Yasaklanması Sözleşmesi, 1930 Zorla Çalıştırma Sözleşmesi, şu adreste bulunabilir: http://en.wikipedia.org/wiki/Worst_Forms_of_Child_Labour_Convention
- 2000 Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki Seçmeli Protokol, şu adreste bulunabilir: <http://www.unhchr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/opac.htm>
- 2000 Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocuk Satışı, Fahışeliği ve Pornografisine ilişkin İhtiyari Protokolü, şu adreste bulunabilir: <http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/92.htm>
- 2000 Sınıraşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi ve İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın Ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına İlişkin Protokol (Palermo Protokolü), şu adreste bulunabilir: <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/index.html#Fulltext>
- Birleşmiş Milletler Sınıraşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi'ne ek kara, deniz, hava yoluyla göçmen kaçakçılığına karşı Protokolü 2000, şu adreste bulunabilir: <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/index.html#Fulltext>
- *Avrupa Birliği Konseyi İnsan Ticareti Mağduru olan veya yasadışı göçü kolaylaştıracak bir eyleme maruz kalmış olan ve yetkililerle işbirliği yapan üçüncü ülke vatandaşlarına Oturma İzni Verilmesine Dair Yönetmeliği*, şu adreste bulunabilir: <http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l33187.htm>
- Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi, şu adreste bulunabilir: http://www.coe.int/T/E/human_rights/trafficking/

Türkiye'ye ilişkin kaynaklar:

Ariadne Network (2007)

İnsan Ticaretiyle Mücadele, Problemler ve Beklentiler – Türkiye, internet: <http://www.ariadnet.net/pdfs/12.Turkey.pdf>

Arslan (2006)

Türkiye’de İnsan Ticaretiyle Mücadele: Kolluk Kuvvetlerine Stratejik Bir Yaklaşım IOM, Ankara, internet: <http://www.countertrafficking.org/default.html>

74 Sayılı Genelge (2006), Türkiye

Kartusch / Reiter / Uhl (2006)

Mağdur Yardımı ve Desteğine ilişkin Değerlendirme. Türkiye’deki Ulusal Yönlendirme Mekanizmasının İncelemesi, Ludwig Boltzmann İnsan Hakları Enstitüsü, Viyana Merkezli bir Kuruluş, Viyana, internet: http://bim.lbg.ac.at/files/sites/bim/Assessment%20Report%20on%20Victim%20Assistance%20and%20Support_0.pdf

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013), Türkiye

AB Bakanlığı (2008)

AB Müktesabatinin Üstlenilmesine ilişkin Ulusal Program, <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=42260&l=2>

AB Bakanlığı (2008)

AB Müktesabatinin Üstlenilmesine ilişkin Ulusal Program, 24: Adalet, Özgürlük ve Güvenlik, internet: http://www.abgs.gov.tr/files/Muktesabat_Uyum_Programi/En/Chapter_24.pdf

AB Bakanlığı (2009)

Katılım Politikası Başkanlığı, Katılım Müzakerelerinde Mevcut Durum, internet: <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=65&l=1>

Dışişleri Bakanlığı (2011)

Türkiye’nin İnsan Ticaretiyle Mücadelesi, internet: http://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-insan-ticaretiyle-mucadelesi-.tr.mfa

Dışişleri Bakanlığı (2007)

2007 Yılı Türkiye İnsan Ticaretiyle Mücadele Raporu. Ankara, internet: <http://www.mfa.gov.tr/data/DISPOLITIKA/2007-insan-ticareti-tr.pdf>

Dışişleri Bakanlığı (2006)

2006 Yılı Türkiye İnsan Ticaretiyle Mücadele Raporu. Ankara, internet: <http://www.mfa.gov.tr>

gov.tr/data/DISPOLITIKA/2006_insan_ticareti.pdf

Toktas/ Selimoglu (2012)

Türkiye'de insan ticareti ve insan kaçakçılığı: Uluslararası Suçlarla Mücadelede AB – Türkiye İşbirliğine ilişkin bir İnceleme.: Balkan ve Yakın Doğu Çalışmaları Dergisi, internet: <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/19448953.2012.656970>

Eğitcilerin Eğitimi

İnsan ticareti mağdurlarının tespiti, yönlendirilmesi ve mağdurlara verilecek yardıma dair Eğitcilerin Eğitimi müfredatı

İnsan ticareti mağdurlarının tespiti, yönlendirilmesi ve mağdurlara verilecek yardıma dair Eğitcilerin Eğitimi müfredatı, "Türkiye'deki İnsan Ticareti Mağdurlarının Tespit ve Korunmasının Geliştirilmesi" projesi çerçevesinde geliştirilerek Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) tarafından uygulanmış ve Amerika Birleşik Devletleri İnsan Ticareti ile Mücadele Dairesi tarafından finansal olarak desteklenmiştir. Bu müfredatın amacı, kullanıcıların insan ticareti ile mücadele eden, potansiyel ve gerçek mağdurların tespit ve yönlendirilmesinde görev yapan kurumların çalışanlarının ve üyelerinin, meslekdaşlarının kapasitelerinden faydalanmalarını sağlamaktır.

Eğitcilerin Eğitimi müfredatı, hem konunun kapsamının anlaşılmasına odaklanan hem de insan ticareti mağdurlarının tespitinin ve yönlendirilmesinin başarıyla yapılması için çok disiplinli konular üzerinde duran her tür insan ticareti eğitimi veya çalışma oturumunda rehber olarak kullanılabilir. Ayrıca, eğitim oturumları ulusal aktörlere insan ticareti mağdurlarının tespit ve yönlendirmesinde SOP'lara dayanan işleyen ve sürdürülebilir bir ulusal yönlendirme mekanizmasının insan haklarına tam anlamıyla uyarak, katılımcı ve çoklu disiplinli bir yaklaşımla, çok sayıda ilgili paydaş ve kurumu içererek nasıl kurulacağı hakkında adım adım kılavuzluk edecektir. Eğitimlerin hedef grubu, Türkiye'nin farklı bölgelerinde insan ticareti mağdurlarının tespit ve yönlendirilmesinde görev yapan ve daha önce insan ticaretiyle ilgili eğitim almamış kamu kurumlarında çalışanlar ve hükümet dışı kuruluşların temsilcileridir.

ISBN: 978-3-902880-19-2 TR

9 783902 880192 >